

Revista ECONOMICA

Biblioteca Șed. Honor. Rev.
SALA DE LECTURA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**cerință a gospodăririi
judicioase a fondurilor**

**CONTROLUL
ECONOMIC
PREVENTIV**

Numărul 32 ● Vineri 7 august 1981

**ÎNTÎLNIREA PRIETENEASCĂ
DINTRE TOVARĂȘII
NICOLAE CEAUȘESCU ȘI LEONID BREJNEV**

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL TULCEA

Secretarul general al partidului a analizat la fața locului, împreună cu factorii de răspundere din ministere, cu reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, cu specialiști și cu numeroși oameni ai muncii, realizările obținute în primul semestru al anului în industria și agricultura județului, perspectivele dezvoltării activității productive, precum și probleme de ordin social-cetățenesc.

MUTAȚII ÎNNOITOARE FUNDAMENTALE ÎN ECONOMIA JUDEȚULUI OLT

Ion ALBULEȚU

Prim-secretar al Comitetului județean Olt
al Partidului Comunist Român

DEZVOLTAREA armonioasă a forțelor de producție în profilul teritorial, într-o concepție fundamentată pe cunoașterea realităților țării și care urmărește îmbinarea intereselor economice și sociale reprezintă o coordonată esențială a făuririi unei economii multilateral dezvoltate, echilibrată și eficientă. „Făurirea socialismului — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului — presupune dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, într-o concepție unitară și de largă perspectivă. Numai pe această cale se asigură ridicarea gradului de civilizație a tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea deplinei egalități în ceea ce privește condițiile de muncă și viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în cimpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării”.

Înfăptuirea acestui obiectiv major, cu profunde implicații economice, sociale și politice în viața întregii țări, a fiecărui județ și localitate a dobândit consistența de netăgăduit a faptelor îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului. Cursul înnoitor, dinamismul remarcabil al dezvoltării economico-sociale generale a României socialiste în această perioadă, interval de timp care se înscrie în istoria multimilenară a patriei noastre ca o etapă distinctă, de mărețe realizări, ca o etapă marcată în elementele sale definitorii de personalitatea secretarului general al partidului, și-au dovedit efectele pozitive și la nivel zonal, determinând dezvoltarea mai rapidă a județelor cu nivel mai scăzut de dezvoltare.

Un moment însemnat în strategia dezvoltării în profil teritorial l-a constituit Congresul al XI-lea al P.C.R. din anul 1974. Prin documentele aprobate cu acest prilej s-a urmărit a se conferi politici de dezvoltare în profil teritorial o unitate de măsură care să permită evaluarea și direcționarea eforturilor. Astfel, procesul de apropiere a nivelurilor de dezvoltare a județelor — obiectiv cu caracter de permanență al politicii partidului — a fost raportat la un indicator macroeconomic determinant: constituirea, în fiecare județ, a unor capacități de producție industriale capabile să asigure realizarea unei producții de 10 mld. lei. O nouă perfecționare în acest domeniu a fost adusă de Congresul al XII-lea, prin statuarea indicatorului 70.000 lei producție globală pe locuitor drept parametru de bază al comensurării dezvoltării în profil teritorial. În aceste condiții, județul Olt, înscris cindva în rîndul regiunilor cele mai puțin dezvoltate ale țării, a cunoscut o autentică înflorire. Economia județului, viața social-culturală în ansamblul său, a parcurs o etapă de simțitoare progrese; industria împreună cu agricultura, cu celelalte ramuri ale producției materiale, întreaga activitate social-economică din județ asigură o viață prosperă și civilizată locuitorilor de la orașe și sate.

Realizări de prestigiu prin afirmarea pregnantă a factorilor calitativi

PROCESUL general al creșterii economico-sociale a județului a avut drept obiectiv central dezvoltarea echilibrată a tuturor localităților. În consens cu aceste opțiuni, la repartizarea fondurilor de investiții și amplasarea diferitelor obiective economico-sociale s-au avut în vedere nevoile reale ale acestor localități, astfel încît să se realizeze ritmuri corespunzătoare de creștere care să permită dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție pe teritoriul județului, un nivel ridicat de valorificare a potențialului material și uman de care dispune fiecare localitate.

Pe temeiul realizărilor obținute an de an, județul Olt s-a transformat dintr-un județ agrar — dar cu o agricultură în-

poiată — într-un județ industrial-agrar. Noul profil îi conferă un echilibru economic, creează posibilitatea realizării din surse proprii a necesarului de produse agroalimentare, a unei părți din celelalte bunuri de consum și oferă condițiile obiectiv necesare pentru integrarea sa organică în circuitul economic național, contribuind efectiv la procesul de afirmare a țării în diviziunea mondială a muncii.

Apreciind, în cadrul adunării populare ce a avut loc în municipiul Slatina cu ocazia recente vizite efectuate în județul Olt, rezultatele bune obținute de oamenii muncii de pe aceste meleaguri, sub conducerea directă a organelor și organizațiilor de partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Ca rezultat al politicii de dezvoltare a tuturor județelor și zonelor țării și județul Olt a cunoscut o puternică dezvoltare. Cine nu-și amintește se reprezintă, spre exemplu, industria județului Olt în urmă cu 20 sau chiar 15 ani — și ce reprezintă astăzi, cu producția sa, care s-a ridicat în 1980 la peste 21 miliarde lei, cu uzinele sale moderne, de înaltă tehnicietate. Industria județului Olt constituie astăzi o mîndrie a României socialiste, iar în ce privește aluminiul, aici în Olt, avem singura uzină de acest fel din republica noastră socialistă”.

Județul Olt se înscrie între județele cu cele mai înalte ritmuri de dezvoltare în ultimii cincisprezece ani. Astfel, de la o producție industrială de 1,5 miliarde lei în 1965, s-a ajuns la peste 21 miliarde în 1980, iar producția agricolă aproape s-a triplat. S-a modificat radical structura economiei județului pe ramuri, industria realizînd 56,7% din produsul global al județului, agricultura 23,1%, construcțiile 9,4%, transporturile 2,3%, iar comerțul 2,7%. În acest fel județul Olt se ancorează din ce în ce în mai mult și la noi cote de calitate și eficiență în circuitul economic național.

Dinamica unor principali indicatori ai dezvoltării județului Olt (1980) — % —

	1965 = 100		1970 = 100	
	R.S.R.	Jud. Olt	R.S.R.	Jud. Olt
Populație	117	112	110	107
Personal total	170	221	144	179
— în industrie	198	587	161	339
Fonduri fixe în unități socialiste industriale	521	625	277	332
Fonduri fixe în unități agricole socialiste	393	379	246	251
Volumul investițiilor din sectorul socialist	466	302	266	248
Producția globală ind.	476	12 ori	289	567
Productivitatea muncii pe un lucrător în industrie	258	221	181	164
Producția globală agricolă	189	277	172	234
Vinzări de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist	295	362	203	234
Producția globală pe locuitor	295	382	203	244

Modificarea structurilor economice și, paralel cu aceasta, schimbările ce au avut loc în structura și nivelul populației ocupate, în planul creșterii productivității muncii, au determinat mutații calitative în componența materială a produsului

social al județului, în structura lui valorică pe ramuri, în ponderea muncii vii și a celei materializate. Factorul esențial în acest amplu proces de modernizare l-a constituit accentuarea laturilor calitative, proces concretizat în sporirea de aproape trei ori numai în ultimele două cincinale a producției nete industriale, diminuarea cu peste 25% a cheltuielilor materiale, creșterea aportului județului la sporirea veniului național al României socialiste.

Dezvoltarea economiei județului a determinat profunde transformări și în viața social-culturală, în nivelul de trai al oamenilor muncii de la orașe și sate. Veniturile reale ale țărănimii pe o persoană activă au crescut în ultimii 5 ani cu 34%, iar retribuția reală cu 28%. A crescut și s-a îmbunătățit structural consumul alimentar, iar gradul de înzestrare cu obiecte de folosință îndelungată, precum și condițiile de locuit sînt incomparabil mai ridicate decît în trecutul apropiat. Numai în ultimii cincisprezece ani au fost date în folosință 21.454 apartamente, precum și numeroase alte obiective edilitar-gospodărești. În prezent fiecare al patrulea locuitor învață în școli de cultură generală, profesională și licee, numărul grădinițelor ajungînd la peste 400, cel al sălilor de clasă, laboratoarelor și cabinetelor de studiu la 2.500; a crescut, de asemenea, numărul paturilor de asistență medicală, acestea ajungînd la 4.702, din care în spitale 3.285, precum și numărul medicilor.

Eficiența, competitivitatea — coordonate definitorii ale prezentului și perspectivei

ALĂTURI de întregul nostru popor, oamenii muncii din industrie, agricultură, construcții și celelalte sectoare de activitate ale județului Olt, acționînd sub conducerea directă a organelor și organizațiilor de partid, au trecut la înfăptuirea directivelor celui de al XII-lea Congres al partidului, la înfăptuirea prevederilor planului cincinal de dezvoltare economico-socială pe perioada 1981—1985.

Înscriindu-se în profilul definitoriu al noii etape — de trecere de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă, de realizare a unei noi calități a muncii și a vieții, de aplicare largă a cuceririlor revoluției tehnico-științifice, dezvoltare puternică a științei și învățămîntului — județul Olt va cunoaște transformări importante, de anvergură, în plan calitativ. Industria, agricultura, construcțiile, transporturile, prestările de servicii, precum și celelalte domenii ale activității vor cunoaște în anii ce vin o puternică dezvoltare. Astfel, potrivit prevederilor înscrise în planul de dezvoltare a județului, pentru următorii ani sînt prevăzute ritmuri susținute mai ales la indicatorii calitativi și de eficiență în concordanță cu exigențele noii etape de dezvoltare a țării, cu cerințele acțiunii noului mecanism economico-financiar. Vor avea loc, în continuare, importante mutații în structura economiei județului, concretizate în repararea echilibrată pe teritoriul a forțelor de producție, în dezvoltarea cu precădere a orașelor și localităților cu potențial economic mai scăzut (Drăgănești, Corabia), a localităților ce vor deveni centre urbane: Scornicești, Radomirești, Vădastra și, într-o etapă ulterioară, Piatra Olt, Potcoava, Vitomirești.

Continuînd orientările de bază promovate în anii anteriori, industria va cunoaște o puternică dezvoltare în acest cincinal. Vor fi puse în funcțiune unele noi capacități de producție, se vor extinde și se vor moderniza cele existente. Perfecționarea tehnologiilor, accelerarea ritmului de înnoire și modernizare ale producției, utilizarea cu eficiență sporită a mijloacelor materiale și bănești, a forței de muncă vor crea condiții pentru creșterea susținută a eficienței economice. O atenție aparte se acordă transpunerii în fapt a orientării privind restructurarea ramurilor industriei, astfel ca obiectivele noi ce vor intra în funcțiune să asigure încă din primele zile de producție valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, energiei și combustibilului prin reducerea consumurilor de resurse materiale și forță de muncă concomitent cu creșterea calității și competitivității produselor realizate.

Mutațiile calitative preconizate a avea loc în structura pe ramuri a industriei au ca suport principal realizarea unor ritmuri de creștere mai înalte în ramurile industriei energetice (respectiv industria hidroenergetică), construcțiilor de mașini, chimiei, confecțiilor și industriei alimentare. Astfel, în acest cincinal vor intra în funcțiune încă trei hidrocentrale pe riul Olt, precum și alte importante obiective industriale: Întreprinderea de piese turnate din aluminiu și pistoane auto, Șantierul naval Corabia, Întreprinderea de rulmenți și cea de țevi, Întreprinderea de anvelope, cea de fibre sintetice etc.; se vor extinde, totodată, capacitățile de producție la Întreprinderile de piese și subsansamble auto Scornicești, Întreprinderile de utilaj alimentar, de tricotaie, Tăbăcăria minerală ș.a.

O atenție deosebită în strategia dezvoltării industriei, a economiei județului în ansamblu, se va acorda amplificării acti-

vităților de industrie mică și artizanală, activități investite c importante resorturi de valorificare superioară a resurselor locale — materiale și de forță de muncă. În cadrul industrie mici și artizanale vor funcționa, în cincinalul actual, circa 120 unități și formații de lucru, în care își vor desfășura activitatea peste 18 mii de oameni ai muncii.

Deopotrivă cu aspectele cantitative ale creșterii — în anul 1985 se vor realiza mai mult decît în prezent cu 454 mil. kW energie electrică, 42 mii tone oțel, 20 mii tone aluminiu prima și aliaje, 12 mii tone laminat din aluminiu, 17 mii tone electrozi și nipluri din grafit, 3 mii tone utilaj alimentar, 472 va goane marfă, 15 mii bucăți de osii montate, 9.500 tone fibre sintetice și alte produse — semnificative sînt elementele calitative ale dezvoltării economiei din județul Olt. Se estimează astie realizarea unui coeficient de devansare ridicat al producției nete față de producția globală a județului — de 1,4 — fapt ce dovedește că și în industria județului Olt, ca de altfel în întreaga țară, există însemnate rezerve, posibilități reale de trecere la o nouă calitate a muncii.

Noua treaptă de dezvoltare, problemele complexe ce se rezolvă în procesul dezvoltării economico-sociale a județului Olt în această etapă, impactul restricțiilor energetice și alte efecte ale conjuncturii internaționale la care economia națională va trebui să se adapteze, impun răspunderi sporite la toate nivelele, și pentru fiecare om al muncii din județul nostru. Un rol deosebit revine în acest sens promovării științei ca factor esențial al progresului, perfecționării permanente a producției și a muncii, mecanizării și automatizării producției utilizării cu eficiență sporită a bazei tehnico-materiale moderne de care dispunem, întăririi autoconducerii și autogestunii economice, factorul politic avînd un rol hotărîtor în realizarea acestui deziderat.

Totodată, procesul de dezvoltare a economiei județului va fi marcat de prioritatea ce se cere acordată agriculturii. Realizarea unei profunde revoluii în agricultură — obiectiv de însemnătate excepțională al politicii partidului, la a cărui înfăptuire județul Olt, prin amplele disponibilități naturale de care dispune, este chemat să participe plenar — se va desfășura pe de o parte prin politica de investiții care va permite sporirea și modernizarea bazei tehnico-materiale a acestei ramuri de bază a economiei, iar pe de altă parte prin creșterea rolului consiliilor unice agro-industriale de stat și cooperatiste în organizarea științifică a producției și a muncii, mecanizarea și chimizarea complexă a proceselor de producție, extinderea suprafețelor irigate, utilizarea integrală a fondului funciar, ridicarea fertilității terenului, aplicarea agrotehnicii avansate și utilizarea cu maximă eficiență a mijloacelor tehnice din dotare. În același timp se va acționa pentru modernizarea zootehniei, creșterea producției animaliere și dezvoltarea largă a activităților de prelucrare a produselor agricole și altor resurse locale, ajungîndu-se astfel ca producția globală agricolă a anului 1985 să însumeze aproape 7 miliarde lei.

SPORURILE de producție ce vor fi obținute în acest cincinal în industrie, agricultură și în celelalte sectoare de activitate, vor permite crearea unor însemnate resurse pentru consumul productiv, pentru fondul pieței și export, județul Olt integrîndu-se din ce în ce mai profund în complexul economic național; circa 30% din producția marfă ce se va realiza va fi livrată la export, ponderea fondului de marfă în comerțul nostru exterior urmînd să fie deținută de produsele cu un înalt grad de prelucrare din construcția de mașini, metalurgia neferoasă, industria chimică și alimentară, cu un înalt grad de competitivitate și eficiență economică. Oltul va deveni astfel un important exportator de produse din aluminiu, utilaje complexe și instalații pentru industria alimentară, material rulant, produse textile și tricotaie, produse chimice, ale industriei alimentare etc., aducîndu-și o importantă contribuție la realizarea unei balanțe comerciale și de plăți echilibrate la nivelul economiei, la diminuarea și lichidarea datoriei externe.

Pe temeiul dezvoltării forțelor de producție se va asigura creșterea susținută a bunăstării materiale și spirituale a locuitorilor județului. Numărul locurilor noi de muncă va spori cu circa 13 mii. O importanță deosebită în procesul îmbunătățirii continue a calității vieții revine creșterii gradului de profesionalizare a populației rurale ca urmare a dezvoltării industriei sătești și a prestărilor de servicii, a transformării activității agricole într-o variantă a muncii industriale. Vor crește în continuare veniturile provenite din muncă, se va extinde rețeaua comercială, vor fi create condiții pentru accelerarea procesului de sistematizare a localităților, de creștere a gradului de echipare edilitar gospodărească, accentuîndu-se, totodată, procesul de urbanizare a localităților rurale. Înăptuirea acestor obiective va crea baze trainice pentru ridicarea economico-socială a județului, va schimba înfățișarea orașelor și satelor, va avea implicații asupra nivelului de cultură și civilizație al locuitorilor din această zonă a patriei.

Primatul factorilor intensivi – trăsătură dominantă a dezvoltării economico-sociale

ÎN CEI 37 DE ANI care au trecut de la victoria revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă, în țara noastră s-au produs profunde schimbări economico-sociale. Dintr-o țară eminentement agrară, România a devenit o țară cu o economie industrial-agrară puternică, în plină dezvoltare, cu un nivel de trai material și spiritual ridicat.

Corelații care exprimă creșterea eficienței

O IMAGINE asupra amplitudinii și intensității realizărilor obținute în cei 30 de ani de economie planificată ne-o redau datele tabelului nr. 1. În anul 1980 venitul național era de 14 ori

Tabelul nr. 1

Indicatori ai dezvoltării economiei românești				
Indicatori	1950	1965	1970	1980
Volumul total al investițiilor în economia națională — mld. lei (media anuală a perioadei 1951—1965 și 1966—1980)		24,1		116,2
Fondurile fixe — mld. lei	207	517	760	1870
Venitul național — mld. lei.	35	146	214	516
Producția globală industrială — mld. lei	27,5	178,4	324	936,0
Producția globală agricolă — mld. lei	32,4	62,5	81,1	128,2
Volumul total al comerțului exterior — mld. lei	8,3	43,9	68,5	340,3
Productivitatea muncii în industria republicană pe o persoană (calculată pe baza producției globale) — mii lei	30,6	105,0	162,9	320,9
Retribuția medie netă a personalului muncitor — lei lunar	337	1028	1289	2238
Veniturile nominale nete ale țărănimii pe o persoană activă — lei lunar	167	495	571	1373
Veniturile obținute de o persoană din fondurile nete de consum — pe o persoană — lei anual	215	1204	1845	3566
Vinzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist — mld. lei	12,1	63,7	99,1	213,1
Total locuințe construite în perioada 1951—1965 și 1966—1980 (mii apartamente)		370,3		1614

mai mare decât în 1950. Pe de altă parte, producția industrială a țării este astăzi de 48 de ori mai mare decât cea a perioadei înainte de cel de-al doilea război mondial. Numai în ultimii 9 ani producția industrială a crescut de 2,9 ori, iar producția netă industrială de 3 ori. Pentru a fi și mai elocvent redată poziția industrială a României de astăzi, să amintim că producția realizată în anul 1980 în industrie reprezintă peste 80 la

sută din întreaga producție obținută în perioada anilor 1956—1965. În cealaltă ramură de bază a economiei naționale, agricultura, s-au obținut, de asemenea, succese importante. În condițiile reconsiderării însemnătății acestui domeniu, cu deosebire după 1965, anul 1980 marchează atingerea unui nivel al producției agricole de aproape 4 ori mai mare decât cel din 1950, în ultimii 15 ani realizându-se o sporire de peste 2 ori a producției agricole. Preocuparea pentru dezvoltarea și modernizarea celor două ramuri de bază ale economiei a fost însoțită, mai ales după Congresul al IX-lea al partidului, și de înfăptuirea unor noi corelații între efortul de dezvoltare și efectele obținute, corelații care să constituie expresia unei eficiențe ridicate, condiția accelerării ei în perspectivă.

Avem în vedere creșterea mai rapidă a producției nete industriale în raport cu dinamica producției globale, manifestată cu deosebire în ultimul deceniu. S-a îmbunătățit și corelația dintre creșterea produsului social și cea a venitului național. Tendința de apropiere a dinamicii celor doi indicatori macroeconomici a avut ca rezultat, începând cu cincinalul 1971—1975 și pe întregul deceniu recent încheiat, creșterea mai rapidă a valorii nou create în raport cu dinamica produsului social, fapt ce evidențiază acțiunea din ce în ce mai puternică a factorilor calitativi în dezvoltarea economiei noastre. Faptul că venitul național a crescut mai rapid decât produsul social exprimă preocuparea din ce în ce mai hotărâtă pentru valorificarea superioară a muncii materializate cheltuite, pentru reducerea cheltuielilor materiale de producție și sporirea eficienței întregii activități de producție. În ultimii 10 ani gradul de valorificare a principalelor materii prime — metal, lemn, materii prime chimice și ale industriei ușoare, combustibili etc. — a crescut de 2—2,5 ori, fapt ce demonstrează capacitatea din ce în ce mai mare a industriei românești de a soluționa în mod eficient problemele complexe ale creșterii susținute a gradului de prelucrare și valorificare a resurselor materiale.

Elemente calitative în dezvoltarea economiei românești în anii edificării socialiste sînt ilustrate și de evoluția nivelului și dinamicii productivității muncii sociale. Astfel, în industrie, numai în ultimul deceniu productivitatea muncii aproape că s-a dublat, crescînd într-un ritm mediu anual de 7 la sută, contribuția acestui factor calitativ la sporirea producției fiind din ce în ce mai mare. În agricultură, creșterea productivității muncii, mai ales în ultimul deceniu, a avut loc într-un ritm mai puternic decât în industrie, ceea ce constituie un însemnat element ce contribuie la apropierea eficienței muncii din cele două sectoare de bază ale economiei naționale.

Toate aceste realizări sînt expresia nemijlocită a unei politici științifice, realiste, de promovare cu fermitate a celor mai noi și eficiente cuceriri ale științei și tehnicii în toate domeniile de activitate, de ridicare și perfecționare continuă a gradului de calificare și competenței profesionale a oamenilor muncii.

Dezvoltarea de tip intensiv — caracteristica generală a perioadei actuale

PENTRU CINCINALUL ȘI DECENIUL ACTUAL o trăsătură dominantă a economiei românești o constituie trecerea la o dezvoltare de tip intensiv, în care creșterea venitului național să se realizeze cu un consum cit mai mic de materii prime și energie pe baza unei productivități superioare, practic în condițiile valorificării mai bune a potențialului țării.

Înfăptuirea dezvoltării economice de tip intensiv presupune în principal: 1) un consum rațional cit mai redus cu puțință de resurse neregenerabile minerale și combustibili fosili; 2) creșterea complexității producției în scopul utilizării mai bune a materiilor prime și energiei și diminuării substanțiale a consumurilor, atât în procesul de producție, cit și în circulația, depozitarea și păstrarea produselor; 3) dimensiuni raționale pentru obiectivele industriale în acord cu sporirea eficienței economice și cu reducerea poluării mediului și a terenurilor scoase din circuitul agricol; 4) restructurarea producției industriale, care să permită ridicarea gradului de valorificare a resurselor de materii prime și energie pe baza unor tehnologii noi, moderne, cu randamente energetice materiale și economico-financiare superioare; 5) atragerea în circuitul economic în proporție sporită a acelor resurse care se regenerează, cum sînt produsele agricole, produsele pădurilor și apelor, animalele, forța energiei solare, eoliene, biomasei, apelor ș.a.; 6) dezvoltarea unei agriculturi complexe și eficiente pornind de la cerințele creșterii în continuare a bunăstării poporului, de la funcția agriculturii de sursă de resurse regenerabile, de la rolul ei complex în cadrul economiei; 7) utilizarea rațională, deplină și eficientă a forței de muncă, ținîndu-se seama de evoluția acesteia sub aspect cantitativ, calitativ și structural; 8) stimularea, prin toate mijloacele, a inițiativei și creativității fiecărui om al muncii. Modelul dezvoltării este gîndit, așadar,

din perspectiva calității, a eficienței, bazându-se pe reducerea dependenței de acele resurse a căror utilizare devine din ce în ce mai costisitoare, pe asimilarea sistematică a progresului tehnico-științific, pe asigurarea utilizării globale și integrale a resurselor, pe autogestiunea economico-financiară.

Dezvoltarea economiei românești în actuala etapă este concepută pornindu-se de la indicatorii eficienței economice, pe baza cărora au fost definitivați parametrii întregului cincinal. Programul dezvoltării economico-sociale a țării în perioada 1981—1985 asigură continuarea creșterii dinamice și echilibrate a economiei naționale, îndeosebi pe seama accentuării contribuției factorilor intensivi, orientare ce se reflectă sintetic în sporirea venitului național într-un ritm mediu anual de 7,1%. Sporul de venit național pe locuitor prevăzut a se realiza în acest cincinal are ca bază îndeosebi sporirea productivității muncii și valorificarea superioară a resurselor materiale. Astfel, sporul mediu anual al venitului național va fi în acest cincinal de 42,3 miliarde lei, ceea ce înseamnă o creștere cu peste 11 miliarde lei mai mult față de perioada 1976—1980; el va fi de peste 5,7 ori mai mare decât cel obținut în perioada 1951—1965 și de 1,7 ori mai mare decât media ultimilor 15 ani. Această evoluție a sporului mediu anual al venitului național trebuie apreciată cu atât mai mult cu cât în acest cincinal, partea din venitul național alocată pentru dezvoltare va fi cu ceva mai mică de 30%.

Având drept caracteristică de bază trecerea de la dezvoltarea extensivă la dezvoltarea intensivă, actualul cincinal accentuează corelațiile de eficiență, creînd condițiile necesare pentru îmbunătățirea indicatorilor calitativi; de eficiență și competitivitate în toate sectoarele producției materiale, așa cum relevă datele din tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Corelații și indicatori ai eficienței activității economice

	1976—1980	1981—1985
Devansarea creșterii produsului social de către creșterea venitului național	1,04	1,16
Devansarea creșterii producției globale de către creșterea producției nete (în industrie)	1,06	1,15
Pondere volumului de construcții-montaj în totalul investițiilor (%)	35	27
Creșterea productivității muncii (%)	1980	1985
— industrie	100	140,4
— agricultură	100	150,0
— construcții-montaj	100	130,0
Producția netă la 1000 lei fonduri fixe, valoare neamortizată în industria prelucrătoare (lei)	1980 710	1985 800
Gradul de valorificare a materiilor prime de bază în industria prelucrătoare (%)	1980 100	1985 132
Economiile obținute ca urmare a reducerii cheltuielilor totale în industrie (mld. lei)	100	200

Prioritățile economiei — expresie a unor transformări calitative

ÎN CONTEXTUL îmbunătățirii elementelor calitative, prioritățile esențiale ale întregii activități din economie sînt date de dezvoltarea mai puternică a industriei extractive, a agriculturii, organizarea la scară industrială a reciclării materialelor, valorificarea superioară a întregului potențial material, financiar și uman. În acest fel se vor crea premisele ca pînă în 1985 România să-și poată acoperi din resurse interne 82% din energia primară consumată, 90—98% din necesarul de cărbuni și zinc și, practic, integral la aluminiu, circa 80% la fibre și fire textile etc.

Aceste prevederi sînt fundamentate pe lărgirea bazei proprii de materii prime, prin sporirea producției de lignit și cărbune brun la un nivel care va reprezenta peste 40% din volumul total al extracției. În aceeași direcție acționează aplicarea de noi tehnologii care conduc la majorarea factorului final de recuperare a șteitului de la 36% în 1980 la 40% în 1985, ceea ce contribuie la creșterea bazei proprii de materii prime. De

asemenea, volumul resurselor energetice refolosibile, prin recuperare și valorificare va crește în acest cincinal cu circa 80%. În același timp, pentru a asigura echilibrul preconizat al balanței energetice, sînt prevăzute ample măsuri pentru accentuarea regimului de economisire a energiei în toate sectoarele, încadrarea strictă în normele și normativele de consum energetic, accelerarea introducerii în fabricație a produselor cu consumuri energetice reduse.

Unul din elementele definitorii ale cincinalului actual îl constituie intensificarea procesului de restructurare a economiei — a industriei, a celorlalte activități — în concordanță cu necesitățile economiei naționale. Tocmai în acest sens se are în vedere dezvoltarea cu precădere a sectoarelor mici consumatoare de resurse și energie, cu o activitate ce prezintă un grad ridicat de complexitate, dezvoltarea puternică a industriei mici etc.

Actualul program de dezvoltare amplifică efectele de antrenare pe care le are realizarea priorităților dezvoltării asupra ramurilor și domeniilor de activitate legate nemijlocit de ridicarea nivelului de trai și îmbunătățirea calității vieții. În acest context, industria ușoară și alimentară vor cunoaște în actualul cincinal o creștere cu 43,8% și respectiv 45%. Dezvoltarea, diversificarea și îmbunătățirea calității produselor obținute în ramurile producătoare de bunuri de consum se desfășoară în concordanță cu necesitățile și gustul poporului și pe baza valorificării superioare a materiilor prime utilizate.

Programul actual de dezvoltare economico-socială a țării se caracterizează prin situarea creșterii eficienței în centrul întregii activități economice. Productivitatea muncii — factorul principal de creștere a venitului național — va spori în acest cincinal cu peste 40% în industrie, cu 50% în agricultură și cu 30% în construcții-montaj. În industrie aproape 80% din sporul producției nete se va realiza pe seama creșterii productivității muncii. În direcția creșterii productivității muncii sociale în acest cincinal va acționa și creșterea complexității activităților, exprimată de faptul că ponderea personalului calificat în totalul personalului va ajunge la circa 89%.

Expresia sintetică a trecerii pe primul plan a elementelor intensive, calitative, o constituie prevederile privitoare la creșterea producției la 1000 lei fonduri fixe, la reducerea costurilor de producție, totale și materiale, asigurîndu-se pe această cale, numai în industrie, economii de aproape 200 miliarde lei.

În pas cu epoca în care trăim, la fundamentarea prevederilor programului de dezvoltare a țării s-a luat în considerare creșterea substanțială a rolului progresului tehnic, cercetării științifice și dezvoltării tehnologice pentru valorificarea unor noi resurse de materii prime, a resurselor secundare, reducerea consumurilor de combustibili și energie, accelerarea sporirii productivității în toate sectoarele producției materiale, precum și pentru creșterea nivelului calitativ al producției și competitivității produselor românești pe piața internațională. Volumul comerțului exterior se prevede să sporească cu 11,9% anual, creștere cu mult superioară dinamicii produsului social, venitului național și celorlalți indicatori macroeconomici ai dezvoltării. Este deosebit de semnificativ faptul că din sporul de export pe anul 1985 față de 1981, circa 27% urmează să se realizeze pe seama îmbunătățirii structurii și creșterii gradului de valorificare a produselor

ACȚIUNEA ENERGICĂ a tuturor colectivelor de oameni ai muncii în direcția reducerii cheltuielilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, pentru realizarea unei rentabilități ridicate constituie o cerință a înfăptuirii saltului revoluționar la o calitate nouă, superioară în toate domeniile vieții economico-sociale. În acest sens aplicarea noului mecanism economico-financiar înseamnă realizarea integrală și ritmică a producției fizice, nete și marfă cu cheltuieli materiale și de muncă cît mai reduse.

Asigurarea priorității factorilor calitativi de eficiență în toate sectoarele producției sociale se află în corelație directă cu nivelul de conștiință și competență profesională al fiecărui om al muncii. În sistemul autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare, oamenii muncii trebuie să acționeze la nivelul exigentelor ce decurg din calitatea lor de producători, proprietari, și beneficiari a tot ceea ce se creează, asigurîndu-se mersul ferm înainte al țării, propășirea și prosperitatea ei.

dr. Dumitru CIUCUR
dr. Constantin POPESCU

Reducerea efortului țării în domeniul procurării materiilor prime și energiei

LEMNUL - VALORIFICAT SUPERIOR, EFICIENT

ANUL ACESTA, unitățile Centralei de prelucrare a lemnului trebuie să realizeze o producție mai mare față de 1980 cu peste 1,6 miliarde lei. Evident că o asemenea creștere impune mobilizarea tuturor eforturilor pentru ca fiecare metru cub de lemn să fie valorificat cât mai eficient, să se obțină produse de calitate superioară, îndeosebi mobilier, care să satisfacă exigențele beneficiarilor interni și externi.

Acțiunile și măsurile întreprinse la nivelul centralei și al unităților sale componente pentru acest an se materializează cu rezultate pozitive, în majoritatea cazurilor înregistrându-se o sporire sensibilă a valorilor obținute din lemnul prelucrat. Ținând seama însă de unele neajunsuri din primul semestru al acestui an, de rezervele însemnate existente, atât centrala cât și unitățile sale acționează în prezent pentru a întâmpina cea de a 37-a aniversare a eliberării patriei cu realizări superioare, pentru ca toate prevederile de plan să fie îndeplinite și chiar depășite.

Utilizarea integrată și integrală a masei lemnoase

ÎN ÎNTREPRINDERILE centralei au fost concentrate în acest an eforturi sporite în vederea creșterii volumului producției fizice și a calității față de realizările din 1980, în condițiile ridicării gradului de valorificare a masei lemnoase, reducerii cheltuielilor de producție și, în general, creșterii eficienței economice. Pe această linie merită relevată preocuparea pentru diversificarea producției prin asimilarea unor noi tipuri de mobilier de calitate superioară, pentru valorificarea resurselor refolosibile în producția de subsansamble și P.F.L., pentru utilizarea integrată și integrală a resurselor din lemn în cadrul unităților din fiecare județ etc. Rezultate deosebite au fost dobândite și în ce privește creșterea volumului producției destinate exportului, care în acest an va reprezenta peste 50% din totalul producției realizate la nivel de centrală.

Dacă în semestrul I din 1981 au fost înregistrate importante sporuri de producție, de calitate și de desfacere față de anul trecut, atât la produsele destinate pieții interne cât și exportului (în special la combinatele de prelucrare a lemnului din Arad, Oradea, Suceava, Reghin, Tg. Mureș, Zalău), tot atât de adevărat este și faptul că în unele unități ale centralei realizările pe aceeași perioadă de timp s-au situat sub prevederile de plan (la unitățile de prelucrare a lemnului din Râmnicu-Vilcea, Sf. Gheorghe, Tg. Jiu, Botoșani, Craiova, Rădăuți). Aceasta a făcut ca pe total centrală, în perioada primelor șase luni din 1981, planul producției nete să fie îndeplinit în proporție de 90,1%, al producției marfă vândută și încasată de 95,8%, iar productivitatea muncii planificată să fie realizată în proporție de 99,4%. Decalajele semnalate între prevederi și realizări în unele întreprinderi ale centralei au fost generate de diferite neajunsuri proprii sau de greutatea create în desfășurarea activității productive de unitățile colaboratoare,

prin care se cer menționate în principal:

1 Neatingerea la termenele prevăzute a parametrilor proiectați la unele dintre noile capacități puse de curând în funcțiune, ceea ce a determinat realizarea unor volume mai reduse de producție sau productivități situate sub prevederile de plan. Această problemă a rămas nesoluționată în decursul primului semestru a.c., sub acțiunea următorilor factori:

● **producerea unor schimbări în fluxul tehnologic și în dotarea cu utilaje tehnologice față de prevederile din proiect**, pentru modificarea structurii sortimentale a producției ce se va obține, în funcție de schimbările apărute în cererile și preferințele beneficiarilor, ulterioare elaborării documentației de execuție a unor noi capacități de producție (în special la Combinatul de prelucrare a lemnului din Râmnicu-Vilcea, Întreprinderea de mobilă Covasna). Desigur, trebuie ținut seama de faptul că în ultima vreme se înregistrează o mobilitate superioară față de trecut în evoluția cererii, mai ales pe piața externă; totuși se poate aprecia că în unitățile centralei și, respectiv, în cadrul institutelor care au proiectat profilul acestor noi unități au existat preocupări mult prea reduse de utilizare a instrumentarului prognozei tehnologice și a marketingului, care ar fi permis evaluarea cu mult mai multă exactitate a fluctuațiilor și orientărilor preferințelor beneficiarilor și evitarea, deci, în măsură considerabilă a schimbărilor de ultim moment. Este demn de semnalat faptul că centrala a reacționat energic la această stare de lucruri, desfășurând în prezent o serie de acțiuni complexe pentru cunoașterea și contactarea mai largă a beneficiarilor de pe diferite piețe externe (împreună cu I.C.E. „Tehnoforestexport”), precum și prin organizarea în câteva centre (Pucioasa, Drobeta-Turnu Severin, Sighet) a unor acțiuni de contractare suplimentară pentru piața internă; totuși, multe din neajunsurile actuale ar putea fi evitate, după părerea noastră, printr-un apel mai frecvent și mai fundamentat al tuturor factorilor implicați la tehnicile de

marketing și prognoză încă din fază de elaborare a proiectelor de execuție a noilor capacități de producție: ● **funcționarea neritimică a mecanismului cooperării în producție**, cu plăci aglomerate și semifabricate masive de la furnizori (la I.P.L. Pucioasa, de exemplu). Dat fiind că aceasta determină multe ore de staționare a unor utilaje la noile capacități de producție precum și muncă în asalt și probleme de calitate în perioadele de livrare supraabundentă a acestor semifabricate, apare necesară, pentru sporirea producției în întreprinderile de mobilă, la nivelul sarcinilor de plan, o concentrare a eforturilor productive la producătorii de astfel de semifabricate; ● **neasigurarea forței de muncă în numărul și de calificarea necesară**, în anumite întreprinderi ale centralei (C.P.L. Sighet, I.P.L. Deva — fabrica de mobilă Petrița, C.P.L. Tg. Jiu) a creat de asemenea greutate în atingerea parametrilor proiectați.

2 Intirzieri în punerea în funcțiune la termen a unor noi capacități de producție (la C.P.L. Oradea — fabricile de Belus, Alfa Secuieni, la C.P.L. Brăila — fabricile de bucătărie, la I.P.L. Iași — fabricile de mobilă corp și scaune Hirtau, la C.P.L. Sf. Gheorghe — fabrica de mobilă de artă, la I.P.L. Botoșani — fabrica de mobilă de artă s.a.). Dat fiind că respectarea termenelor planificate de punere în funcțiune s-a datorat în principal neasigurării la termenele prevăzute în contract a utilajelor tehnologice, precum și intirzierii înregistrate de către constructori în asigurarea fronturilor de montaj, se impune să se acționeze de urgență în cadrul tuturor turnizorilor în restanță din cadrul Centralei de utilaje și piese de schimb a M.E.F.M.C. pentru urgentarea livrărilor precum și în cadrul trusturilor de construcții forestiere din Brașov și Buzău pentru accelerarea ritmului de lucru pe șantierele fabricilor de mobilă amintite, terminarea lucrărilor și punerea cât mai operativă în funcțiune a noilor capacități planificate.

3 Neasigurarea ritmică a aprovizionării cu materii prime necesare, a stocurilor normale de cherestea zvintată, ce trebuia livrată de către unitățile Centralei de exploatare a lemnului. Pentru rezolvarea acestei probleme a fost stabilit, pentru semestrul II a.c. și în continuare un program comun de acțiune al celor două centrale angrenate în exploatarea și valorificarea lemnului; în acest context, deosebit de important este ca M.F.M.C. să sprijine mai îndeaproape coordonarea eforturilor celor două centrale în cadrul acestor programe, asigurând mai multă continuitate pe întreg fluxul tehnologic de valorificare a masei lemnoase.

Din fiecare metru cub de lemn — produse cu valori sporite

VALORIFICAREA superioară a masei lemnoase, în sensul de a obține din fiecare metru cub produse cu valori sporite, a constituit și constituie unul din obiectivele majore ale tuturor unităților Centralei de prelucrare a lemnului. Dacă avem în vedere faptul că peste 25% din volumul net de masă lemnoasă exploatată anual revine spre prelucrare unităților centralei amintite, putem avea imaginea importanței ce o reprezintă valorificarea deplină și eficientă a acestei prețioase materii prime. Este ilustrativ faptul că în semestrul I 1981 valoarea producției globale realizată la nivelul centralei corespunzătoare consumului total de masă lemnoasă, are o eficiență de circa 4 000 lei/mc, depășind cu 100 lei/mc prevederile de plan. Prin această creștere a valorii produselor obținute prin prelucrarea lemnului s-au economisit circa 62 000 m³ masă lemnoasă. Care sînt pîrghiile prin care se acționează în vederea sporirii valorii produselor obținute din aceeași cantitate de lemn prelucrat?

În primul rînd, așa cum o dovedește practica, se acționează în direcția creșterii producției de mobilier de clasă superioare. Dacă în anul 1980 producția de mobilier reprezenta, la nivelul centralei, circa 55% din valoarea producției globale, în acest an (lucru confirmat și de realizările din semestrul I) ea se ridică la peste 60%, iar în 1985 va ajunge la circa 80%. La această grupă de produse se înregistrează o creștere a gradului de valorificare a masei lemnoase de 11,4% în semestrul I 1981 față de realizările din 1980. Merită evidențiat în această direcție faptul că atît la nivelul centralei, cît și al marilor combinate ce-i aparțin, au fost stabilite orientări clare și precise asupra acțiunilor ce urmează să aibă loc în fiecare an din actualul cincinal, în vederea creșterii valorii produselor obținute dintr-un metru cub de lemn. Este prevăzut, de pildă, ca prin creșterea proporției mobilierului de categorii superioare (lux și extralux) să se valorifice la cote mai ridicate materia primă, obținîndu-se la nivelul anului 1985 o creștere a valorificării masei lemnoase cu peste 25% față de 1980.

La celelalte produse (cherestea, placi din lemn), unde eficiența valorificării masei lemnoase se regăsește între 800 și 1 500 lei/mc și unde materia primă este formată în exclusivitate din sortimente superioare din lemn (lemn rotund pentru industrializare), orientarea este ca producția fizică și valorică să se mențină constante anual în perioada 1981—1985, consumul acestor sortimente în diverse grupe de produse finite din lemn (mobilier din lemn, uși din plăci celulare, uși-ferestre clasice, case prefabricate din lemn) să prezinte reduceri de minimum 5% pe an, ca urmare a raționalizărilor constructive și creșterii valorii acestor produse prin adîncirea gradului de prelucrare, îmbunătățirea funcționalității și esteticii.

Un capitol distinct îl reprezintă colectarea, gospodărirea și valorificarea cu eficiență maximă, în scopuri industriale, a resurselor de materiale lemnoase recuperabile. La nivelul semestrului I 1981, din prelucrarea diverselor sortimente de lemn în produse finite și semifinite s-a recuperat un volum de

circa 700 mii mc de resurse lemnoase refolosibile. Pe principalele destinații realizările obținute în acțiunea de recuperare și valorificare a resurselor refolosibile au fost în semestrul I 1981 următoarele:

- materie primă pentru producția de PAL—PFL 45%
- combustibil în centralele termice (completare la combustibili superiori) 45%
- materie primă în diverse produse din nomenclatorul CPL/IPL 10%

O valorificare prioritară a resurselor recuperabile în scopuri industriale a fost posibilă la platformele care au tehnologii de fabricație pentru plăci din lemn (C.P.L. Pitești, Comănești, Drobeta—Tr. Severin, P. Neamț, Sighet, Suceava, Tg. Jiu etc.). Pentru platformele unde se găsesc numai fabrici de mobilă (I.P.L. Rădăuți, Cîmpeni, Vaslui, Galați, Sibiu, Tg. Mureș etc.) se menține scăzută sau inexistentă proporția de resurse lemnoase recuperabile valorificate industrial în producția de plăci. O explicație a situației respective se regăsește în faptul că nu întotdeauna este eficient transportul acestora la platformele cu fabrici de PAL—PFL, avînd în vedere optimizarea transporturilor, problema care s-a impus în ultimii ani la nivel național. Dat fiind că volumul acestor resurse recuperabile reprezintă o valoare însemnată, vor trebui totuși găsite soluții pentru valorificarea lor superioară — întrucît prin ardere se pierd importante cantități utile de lemn. Ar fi necesar, de pildă, să se orienteze livrarea acestor resurse refolosibile de la unitățile care nu au fabrici de PFL spre întreprinderile cele mai apropiate din județe învecinate. În acest caz ordinea de idei, ar putea fi luată în considerare și posibilitatea ca o parte din resursele refolosibile să fie livrate industriei mici pentru a fi valorificate în diferite bunuri utile populației.

Componente ale unei strategii dinamice, eficiente

PORNIND de la experiența acumulată în ultimii ani, de la greutățile apărute în realizarea sarcinilor de plan, în cadrul Centralei de prelucrare a lemnului a fost fundamentată o amplă și riguroasă strategie de organizare și dezvoltare la a cărei materializare se depun în prezent eforturi considerabile. Este vorba în esență despre o concepție unitară de soluționare operativă și eficientă prin forțe proprii în perioada următoare a problemelor pe care le ridică perfecționarea continuă a conducerii și organizării producției și a muncii. Principalele sale componente cuprind:

● redimensionarea unităților mari ale centralei, în sensul reducerii lor. Necesitatea unei asemenea opțiuni strategice a fost de altfel accentuată în preluarea în anul 1977 a unităților industriei locale, care au venit să adauge noi dimensiuni la sporurile de producție substanțiale înregistrate în fiecare

V. BOESCU
P. BOGDAN

(Continuare în pag. 12)

Realizări în împlinirea zilei de 23 August

● Ca urmare a bunei organizări a activității pe schimburi și formații, a utilizării raționale a agregatelor și instalațiilor, FURNALIȘTII DE LA COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA au reușit să-și îndeplinească angajamentul anual la producția de fontă și să obțină economii de peste 18 milioane lei la costurile de producție. Rezultate notabile au obținut și alte colective de siderurgiști, cum sînt cele de la Reșița, Galați și Hunedoara, care au livrat suplimentar industriei constructoare de mașini, în perioada care a trecut din acest an, peste 39 000 tone oțel aliat și aliat superior.

● Chimistii de pe PLATFORMA „AZO-MUREȘ” DIN TG. MUREȘ inscriu, în împlinirea mării sărbători de la 23 August, bogate fapte de muncă. Astfel, prin utilizarea parametrilor superiori a instalațiilor tehnologice, ei au realizat un spor de producție marfă de 46 milioane lei și de producție netă de 15 milioane lei. În expresie fizică, acestea înseamnă, între altele, 3 200 tone îngrășăminte cu fosfor, 2 300 tone îngrășăminte cu potasiu, 500 tone amoniac și alte produse.

● MINERII DIN BAZINUL CARBONIFER AL GORJULUI au rotunjit la 13 milioane de tone cantitatea de lignit extrasă și expedită beneficiarilor de la începutul anului. Acest succes s-a produs cu un însemnat avans, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului trecut, față de care ritmul realizărilor este mai mare cu peste 1,3 milioane de tone, rezultat al dării în funcțiune a noi capacități la Tismana 2, Postolona-Nord, Jilț-Sud și în alte unități.

● SONDORII SCHELEI CRAIOVA au realizat de la începutul anului o viteză de lucru cu 16 la sută superioară prevederilor de plan, cel mai înalt indice de pînă acum și care, la forajul de mare adîncime a reprezentat o creștere de 38 la sută. Succesul este urmarea acțiunilor întreprinse în direcția intensificării lucrărilor de prospecție a noilor perimetre petrolifere și de realizare a planului de punere în funcțiune a capacităților planificate, preocupării pentru extinderea forajului optimizat și cu sape cu diamante, pentru folosirea cit mai bună a timpului de lucru. Colectivul schelei a depășit cu aproape 4 500 de metri planul fizic și a predat în plus beneficiarilor 11 sonde.

● COLECTIVUL ÎNTEPRINDERII MECANICE DIN CUGIR a încheiat primele 7 luni ale acestui an cu importante sporuri la toți indicatorii. Astfel, sarcinile la producția-marfă au fost depășite cu 18 milioane lei, iar volumul producției nete obținute peste plan se ridică la peste 5 milioane lei, întregul spor fiind realizat pe seama creșterii productivității muncii. În perioada amintită au fost livrate suplimentar 2 500 mașini de spălat rufe, 1 500 mașini de cusut electrice, 47 mașini-unelte pentru așchiera metalelor și 3 200 cuplaje electromagnetice.

● CONSTRUCTORII DE LOCUINȚE DIN JUDEȚUL IASI au predat „la cheie” 620 de apartamente peste sarcinile ce le-au revenit în perioada care a trecut de la începutul anului. Alte aproape 1 000 de apartamente se află în stadiu avansat de execuție, o parte însemnată dintre ele urmînd a fi date în folosință în cîntea sărbătorii de la 23 August. Pînă la sfîrșitul anului, constructorii ieșeni sînt hotărîți să realizeze integral, și să depășească prevederile planificate — aproape 7 000 apartamente.

RIDICAREA CALITĂȚII PRODUSELOR — o problemă vitală a fiecărei întreprinderi

DINTRE FACTORII care influențează eficiența economică în întreprinderile industriale un loc deosebit ocupă **ridicarea calității produselor**. Prin realizarea unor produse de înalt nivel tehnic și calitativ se pot satisface mai bine nu numai exigențele beneficiarilor (interni și externi) dar poate fi sporită și rentabilitatea fiecărei unități productive. Totodată, prin continua îmbunătățire a calității fiecărui produs realizat, întreprinderile pot să-și gospodărească mai rațional resursele materiale și tehnice, pot să-și ridice și să-și consolideze prestigiul mărcii proprii de fabricație. „Trebuie să ne fie clar tuturor că în actuala etapă de dezvoltare a țării și în condițiile crizei materiilor prime și a energiei, a concurenței acerbe de pe piața internațională — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii — problema calității produselor este vitală, hotărâtoare. De ea depinde valorificarea superioară a resurselor materiale și a muncii noastre, creșterea eficienței economice și a participării la circuitul economic mondial, și în ultimă instanță, progresul întregii economii, ridicarea nivelului de trai”.

Toate aceste cerințe fac parte — în cadrul mai larg al aplicării în practică a noului mecanism economico-financiar — din strategia trecerii de la o dezvoltare de tip extensiv, la una de tip intensiv, prin consolidarea laturilor calitative ale producției și, în general, ale dezvoltării. În fond, esența acestor mutații constă în obținerea unor rezultate în fabricație la cel mai înalt nivel calitativ, cu cele mai mici cheltuieli materiale și de muncă, cu maximă rentabilitate și cu beneficii mai mari. De modul în care produsele răspund scopului și cerințelor beneficiarilor interni și externi, de nivelul tot mai scăzut al cheltuielilor, și în mod deosebit al celor materiale depinde, în ultimă instanță, asigurarea cu contracte ferme pe piața internă și la export, sporirea valorii nou create și, deci, creșterea beneficiului.

Exigențe în determinarea indicatorilor de calitate

INDIFERENT de destinația lor — pentru producție sau obiecte de consum — produsele se caracterizează prin particularități constructive și funcționale ce le conferă diferite calități utilitare. Ansamblul acestor calități subordonate satisfacerii unor necesități reprezintă valoarea de întrebuințare a produsului. Fiecare întreprindere urmărește orientarea fabricației spre produse calitativ superioare. Soluțiile constructive și tehnologice adoptate trebuie să țină seama de aceste cerințe. De un real folos este și găsirea celei mai bune modalități de apreciere a calității.

În industria construcțiilor de mașini, dat fiind gradul ridicat de complexitate al produselor, se folosesc, pentru a evidenția aspectul calitativ, un complex de indicatori specifici care caracterizează în mod curent calitatea produselor: viteza de avans, numărul de turații, gradul de automa-

*) Indicatorul nivelului tehnic poate fi calculat cu ajutorul formulei:

$$H_{tj} = \prod_{i \in S_1} \left(\frac{k_{ij}}{k_{ie}} \right)^{\gamma_i} \prod_{e \in P} \left(\frac{e}{e_0} \right)^{\beta_e} \cdot 1000$$

H_{tj} — nivelul tehnic absolut al produsului j aparținând mulțimii de produse P ; k_{ij} — valoarea caracteristicii i a produsului j ; k_{ie} — valoarea caracteristicii i a produsului e , adoptat ca produs de referință; γ_i — ponderea de influență a caracteristicii i asupra nivelului tehnic al produsului; S_1 — submulțimea caracteristicilor care este rațional să fie cât mai mari (randament, fiabilitate etc.); S_2 — submulțimea caracteristicilor care este rațional să fie cât mai mici (greutate specifică, consum specific etc.).

tizare, coeficientul de siguranță, consumul specific, greutatea specifică (kg/CP), viteza economică (km/h), consumul de ulei (l/100 km), consumul de pneuri, siguranța în funcționare, durabilitatea, complexitatea constructivă etc. Se practică frecvent metoda comparării valorilor parametrilor tehnico-funcționali — așa cum este cazul, de pildă, cu compararea greutății specifice a tractoarelor fabricate la Brașov, comparativ cu cele produse de firme similare străine. Din datele tabelului rezultă că tractoarele românești între 38—55 CP sînt competitive, au greutatea mai scăzută decît a celor fabricate de către firme cu renume, avînd, totodată, și parametri tehnico-funcționali mult îmbunătățiți. De asemenea, și în privința autocamioanelor trebuie arătat că aproape toate tipurile și tipodimensiunile realizate în prezent se situează la un nivel comparabil cu multe din cele similare produse de firme cu prestigiu în lume.

Greutatea tractoarelor fabricate de industria brașoveană comparativ cu produse similare realizate de unele firme străine

Tipul de tractor și firma	Puterea (CP)	Greutatea constructivă (kg)	Greutatea specifică (kg/CP)
U—350—U.T. Brașov	38	1538	40,47
— 2600—Ford	38	1815	47,7
U—445—U.T. Brașov	45	1755	39,00
— 4511—Zetor	45	2325	51,66
— 414—Kramer	42	2150	51,20
— 1020—John Deere	41	2070	50,4
U—530—U.T. Brașov	50	1755	35,10
— 500—Fiat Italia	50	1975	39,5
— 1120—John Deere	51	2250	44,11
U—550—U.T. Brașov	55	1885	34,27
— 5511—Zetor	55	2510	45,70
— 3050—Ford	54	2575	47,70
— E 3300—Schluter	55	2245	40,80

Desigur, un asemenea mod de determinare a calității dă o anumită imagine asupra caracteristicilor tehnico-funcționale ale produselor. Mai concludentă ar fi, după părerea noastră, analiza calității prin prisma unui singur indicator — **nivelul tehnic al produselor**, care să cuantifice calitatea produsului ca expresie globală a caracteristicilor sale*). În această accepțiune, nivelul tehnic poate fi exprimat printr-un anumit procentaj care să permită ierarhizarea fără ambiguitate a realizărilor în domeniul fiecărui tip de produs. Ponderile pot fi determinate prin coeficienții de elasticitate ai cheltuielilor de exploatare în raport cu caracteristicile tehnice: acestea pot evidenția în unități relative cu cât se reduce cheltuielile de exploatare la o îmbunătățire de 1 la sută a fiecărei caracteristici tehnice.

Sînt de altfel în această privință căutări și chiar încercări de exprimare mai aproape de realitate a nivelului tehnic al unui produs. Este, după părerea noastră, o problemă de viitor, la care specialiștii trebuie să-și aducă aportul mai operativ — astfel încît dubiile în exprimarea cît mai corectă a nivelului calitativ al produselor din industria construcțiilor de mașini să poată fi evitate în totalitate.

Accelerarea procesului de innoire și modernizare a produselor

ESTE ÎNDEOȘTE cunoscut faptul că revoluția tehnico-științifică determină o rapidă uzură morală a pro-

duselor din toate ramurile industriei. După calculele unor specialiști francezi, perioada de „tinerete” a unui produs industrial este între 1—6 ani. La unele produse industria constructoare de mașini brașoveană se află la nivel mondial, dar la altele situația nu este pe deplin satisfăcătoare. Dintre performanțele bune menționăm producția de tractoare și autocamioane; în primii 25 de ani, din cele 7 tipuri de tractoare fabricate la Brașov, 6 au avut o durată de viață între 2—8 ani, iar unele tipuri de autocamioane de 5—7 ani etc.

Merită reliefat faptul că eforturile depuse în industria constructoare de mașini brașoveană pentru înnoirea și modernizarea produselor s-au soldat cu rezultate promițătoare. Numai în prima jumătate a acestui an au fost realizate importante obiective din planurile tehnice ale fiecărei unități. Astfel, întreprinderea de autocamioane, împreună cu Centrul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru autovehicule a realizat autocamionul cu platformă fixă și autocamionul „orice teren” 4x4 echipat cu motor de 123—154 CP; întreprinderea „Hidromecanica” — transmisia Powershift 2420 H și transmisia hidromecanică tip 5281 pentru autobasculante de 25 tone; întreprinderea „Rulmentul” — mașina de superfinisat căi de rulare inele exterioare; întreprinderea mecanică Codlea — filtre pentru motoare MTU, mașini de stropit în livezi tip ESL montate pe autoșasiuri CGA etc; valoarea produselor noi și reproiectate pe semestrul I. a.c. în industria brașoveană a fost de 26,7 la sută față de 16 la sută cât era planificat.

Cu toate aceste progrese însemnate, se mai mențin în fabricație unele produse care nu au atins nivelul tehnicii mondiale. La anumite tipuri de tractoare și autocamioane conținutul de metal pe CP este mai mare față de tipurile similare fabricate în lume. Aceasta deoarece extinderea tehnologiilor moderne se face uneori greoi, iar aplicarea în producție a rezultatelor cercetării științifice și activității de proiectare se finalizează cu întârziere. De asemenea, în unele cazuri ciclul de cercetare-proiectare și aplicare în producție este prea lung. Așa cum aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu ocazia vizitei de lucru la Brașov din 16 ianuarie a.c., „s-a acționat cîteodată cu prea mare incetină pentru aplicarea măsurilor stabilite pentru modernizarea producției și ridicarea nivelului ei tehnic și calitativ, pentru introducerea noilor mașini și utilaje, a tehnologiilor noi. Brașovul, cu industria sa, cu sprijinul institutelor sale de învățămînt și de cercetare, putea rezolva mai rapid multe probleme apărute din acest cîncinal”. Pentru unele produse chiar prin planul tehnic sînt prevăzute termene mult prea „largi”, cum este cazul autobasculantei cu cuvă de 19 tone, cu motor de 250 CP, pentru care Centrul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru autovehicule a prevăzut faza de proiectare — 1979, prototip 1980, omologare — 1982, pregătirea fabricației — 1983, și punerea în fabricație 1984.

Din situația prezentată rezultă că este necesar să se acorde de către unitățile constructoare de mașini brașovene o atenție deosebită înnoirii și modernizării producției, în scopul alinierii la nivelul tehnicii actuale, al creșterii receptivității la solicitările beneficiarilor, concomitent cu sporirea competitivității produselor pe piața externă. Totodată, se impune luarea unor măsuri deosebite pentru asimilarea și introducerea rapidă în fabricație a produselor restante din anii trecuți, fiind necesară devansarea termenelor de asimilare și modernizare a produselor și îmbunătățirea continuă a calității lor.

Priorități de acțiune pentru o nouă calitate

PORNIND de la imperatiile actuale de a ridica necontenit performanțele tehnico-funcționale ale produselor și a satisface astfel exigențele crescînde ale beneficiarilor, precum și de a folosi rațional, eficient materiile prime și energia, unitățile constructoare de mașini brașovene și-au reconsiderat planurile tehnice pentru acest an, propunîndu-și noi obiective. Se are în vedere accelerarea procesului de înnoire și modernizare a produselor, asimilarea unor noi tipuri de produse, astfel încît marea majoritate a acestora să fie comparabile cu produsele similare de pe piața externă.

Noile programe au fost amplu dezbătute în consiliile oamenilor muncii și în recentele adunări generale din întreprinderi. În planurile tehnice ale întreprinderilor de autocamioane, de tractoare, de rulmenți etc. au fost stabilite termene mai scurte pentru realizarea unor noi tipuri de

produse, promovarea unor tehnologii de înalt randament, automatizarea unor procese tehnologice etc, toate avînd ca scop realizarea exemplară a sarcinilor de plan pe 1981. Concomitent însă au fost stabilite și o serie de măsuri tehnico-organizatorice care să asigure creșterea responsabilității fiecărui lucrător la operațiile ce le execută pe întregul flux de producție. Acestea cuprind **măsuri pentru întărirea ordinii și disciplinei în muncă și tehnologice, pentru creșterea exigenței controlului tehnic de calitate în toate fazele procesului de producție**, atît în unitățile furnizoare de materii prime, piese și subansamble, cît și în cele care finalizează produsele. Pentru a mobiliza mai mult eforturile colectivelor de muncă în vederea ridicării calității produselor au fost organizate expoziții cu produse care prezintă deficiențe sistematice de calitate în vederea analizării lor și a stabilirii măsurilor de eliminare. De asemenea, s-a stabilit că întreprinderile producătoare, cît și „AEXIM” și „UNIVERSAL-TRACTOR” vor trebui să acționeze cu mai multă receptivitate, operativitate și mobilizare față de solicitarea partenerilor externi în vederea acoperirii cu contracte și derulării în cele mai bune condițiuni a fondului de marfă pus la dispoziție.

Tot în vederea urmării realizării indicatorului de calitate, în cadrul Consiliului județean de control al activității economico-sociale și Direcției județene de statistică s-a introdus urmărirea zilnică a îndeplinirii planului fizic la 65 de produse, a planului cantitativ și valoric la export, a planului de cooperare, cît și a parametrilor de calitate în scopul rezolvării operative a greutăților și neajunsurilor care apar pe linia aprovizionării cu materii prime, materiale, piese de schimb, repere și subansamble din cooperare, realizării ritmice a producției, respectării disciplinei contractuale etc.

Starea calității la un moment dat are mare influență asupra situației economico-financiare. Trebuie acționat cu operativitate și cu măsuri imediate pentru eliminarea defectelor, a căror remediere solicită o serie de cheltuieli neeconomicoase, cu influențe directe asupra eficienței, a producției nete în primul rînd, dar și a celei fizice. În această direcție organele financiar-bancare își vor aduce un aport mai însemnat în asigurarea echilibrului economico-financiar din cadrul întreprinderilor prin controale preventive și urmărirea modului cum se realizează bugetul de venituri și cheltuieli în cadrul noului mecanism economico-financiar.

Mai multă atenție trebuie acordată și cheltuielilor provenite din rebuturi, reparații în termenul de garanție, din piesele înlocuite în garanție la export și intern. În acest sens au fost stabilite măsuri concrete în fiecare întreprindere. Astfel, ca să dăm numai un exemplu, la întreprinderea de tractoare, pe fiecare linie tehnologică s-a format un colectiv din care nu lipsesc tehnologul, maistrul și controlorul tehnic de calitate care analizează minuțios modul cum se respectă disciplina tehnologică, dacă operațiile se execută conform documentației tehnice, mergîndu-se pînă la analiza regimurilor de lucru și a caracteristicilor sculelor și dispozitivelor utilizate.

Măsuri deosebite au fost întreprinse și pe linia creșterii calității forței de muncă, factor esențial în realizarea unor produse de înalt nivel calitativ. În fiecare unitate constructoare de mașini brașoveană au fost inițiate cursuri speciale de policalificare și ridicare a calității profesionale, au fost stabilite schimburi de experiență practice, s-au inițiat colucvii și conferințe despre cele mai moderne tehnologii de lucru etc. De asemenea, se acționează și în direcția creșterii exigenței în recepționarea tuturor materiilor prime, materialelor, reperelor și subansamblelor din colaborare. S-a stabilit, de asemenea, măsura convocării periodice a furnizorilor și colaboratorilor pentru a analiza eventualele deficiențe în vederea eliminării acestora și îmbunătățirii calității produselor.

Fiește, au fost inițiate și alte măsuri care prevăd întărirea controlului de calitate interfațic și pe produs final, promovarea unor tehnologii înaintate care permit creșterea productivității concomitent cu ridicarea calității, întărirea răspunderii în privința gospodăririi materiilor prime și energiei etc. Punerea în aplicare a acestor măsuri va permite fabricarea unor produse de înaltă calitate, care să consolideze și să sporească prestigiul de care se bucură în țară și în lume.

Gh. RIZEA

președinte al Consiliului județean de control muncitoresc al activității economico-sociale

I. OLTEANU

Direcția județeană de statistică
Brașov

Atragerea operativă în circuitul economic a resurselor refolosibile

RECUPERAREA și valorificarea materialelor refolosibile constituie un mijloc eficient pentru creșterea producției în condițiile limitării resurselor de materii prime și materiale. Restricțiile existente la scară națională au impus și colectivului nostru de muncă de la Întreprinderea „Dero”-Ploiești un nou mod de a gândi și acționa, astfel încât fiecare gram de materie primă să fie cît mai rațional gospodărit pe întreaga filieră a procesului de fabricație. Totodată, resursele refolosibile care în urmă cu cîțiva ani nu-și găseau utilizare, în prezent, datorită unor studii efectuate de specialiști, sînt tot mai eficient valorificate prin transformarea lor în produse utile industriei sau consumului populației.

Pentru anul 1981, de pildă, s-au inventariat materiale și subproduse în valoare de peste 15 mil. lei, din care prin tehnologii noi s-au realizat pînă acum produse finite în valoare de 6 mil. lei (schema).

Tehnologii adecvate de utilizare deplină

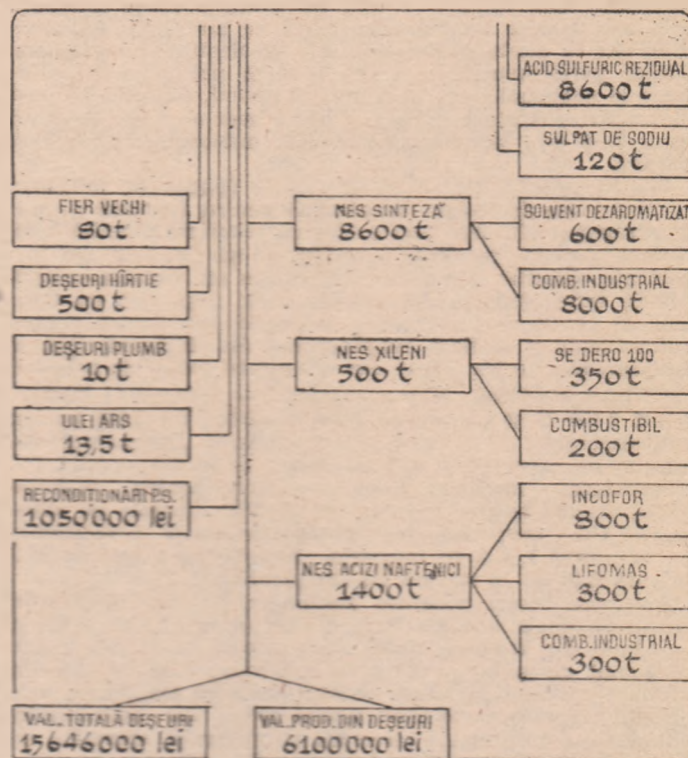
REZIDUURILE OBTINUTE în procesul de rafinare a produselor petrolifere (ulei, motorină, petrol, benzină grea), denumite leșii naftenice, constituie materii prime pentru obținerea acizilor naftenici distilați, procedeu ce aduce întreprinderii noastre peste 10 mil. lei producție marfă. Pînă nu de mult aceste reziduuri erau valorificate drept component de combustibil la o valoare inferioară.

Specialiștii unității și colectivul de cercetare ICECHIM din unitate au valorificat superior aceste reziduuri, obținind patru produse noi destinate industriei de foraj-extracție ce înlocuiesc unele produse din import: produsul „Incofor”, folosit pentru prepararea soluțiilor micelare și a emulsiilor acide la stimularea sondelor de foraj, cît și drept component la fabricarea inhibitorilor de coroziuni pentru protecție anticorozivă a utilajelor; acizii naftenici F.F. 90, utilizați pentru fabricarea inhibitorilor de coroziune pentru forajul sondelor; produsul „Lifomas”, folosit ca aditiv pentru fluidele de foraj la mare adîncime și lubrifiant pentru garnitura de forare; „Motifamas”, produs utilizat drept emulsie inversă la realizarea fluidelor de foraj. Aceste produse au fost asimilate și experimentate la beneficiarii cu rezultate bune, sporind eficiența economică a unității noastre cu peste 3 mil. lei pe an, iar în industria de foraj-extracție efectul lor de întrebunțare este sporit prin reducerea importului cu peste 8 mil. lei pe an.

În cadrul întreprinderii au fost desfășurate și alte acțiuni în vederea atragerii în circuitul economic a unor resurse refolosibile nevalorificate în trecut. Astfel solvenții dezaromați — obținuți printr-un procedeu original avînd drept materie primă nesulfonabilul rezultat în procesul de sinteză a alchilarilsulfonului de sodiu (materie primă pentru detergenți) — constituie un bun solvent organic pentru fabricarea cremei de ghetă și diluant pentru insecticide și lacuri. Acest produs aduce un spor de producție marfă de aproape 2 mil. lei pe an, valorificînd superior materia primă. Tot prin valorificarea superioară a subproduselor s-a realizat și produsul SEDERO 100, un amestec de substanțe tensioactive și solvenți pentru degresarea pieselor metalice auto (degresează și spală motoarele auto înainte de reparații) și pentru curățirea și spălarea cisternelor și tancurilor petroliere. Fabricarea lui conduce la un spor de producție netă de circa 3 mil. lei pe an.

În afara acțiunilor de a valorifica cît mai eficient subprodusele proprii, laboratorul nostru de cercetare în colaborare cu grupe de specialiști de la ICECHIM București se preocupă și de găsirea unor soluții eficiente pentru punerea în valoare a unor resurse refolosibile și din alte unități ale industriei chimice. Așa, de pildă, prin punerea la punct a tehnologiei de fabricație a lubrifiantului, un lichid concentrat emulsionabil pentru trefilarea șirinei de oțel tare alămită, necesară la realizarea cordului metalic, se valorifică superior reziduurile de la distilarea uleiului de in de la Întreprinderea „Stela”-București, ceea

ce permite reducerea importului la Ministerul Industriei Metalurgice cu circa 8 mil. lei pe an, iar la unitatea noastră valoarea producției marfă crește cu 1,6 mil. lei pe an.

Opțiuni pentru extinderea acțiunii de recuperare

ÎN AFARĂ DE valorificarea subproduselor din procesul de producție a fost organizată în acest an mai bine și acțiunea de recondionare a pieselor de schimb și a subansamblelor. Pe primele 5 luni ale acestui an s-au recondionat repere în valoare de circa 500 mii lei, cu o economie de metal de 17 tone. Acțiunea de dezmembrare a utilajelor și subansamblelor este urmărită de personal competent, care stabilește soluții de utilizare a pieselor ca atare sau prin recondionare.

O atenție deosebită s-a acordat colectării hirtiei, deșeurilor de carton rezultate din sectorul de tipărire a cutiilor de carton duplex, ambalaj individual pentru detergenți. Această preocupare a condus la reintroducerea în procesul de fabricație, în primele 5 luni din acest an, a 253 tone deșeurilor de hirtie și carton. Conștiința de rolul important pe care-l are introducerea în circuitul economic a ambalajelor, am organizat un atelier propriu de sortare și reparare a cutiilor din carton ondulat, ambalaj colectiv pentru detergenți, economisind astfel circa 70% din totalul ambalajelor. De asemenea, s-a organizat mai bine acțiunea de sortare și colectare a deșeurilor de fier vechi și metale neferoase, ceea ce a permis predarea pe 5 luni a 66 tone de fier vechi și 2 tone de plumb.

Pornind de la experiența acumulată, socotim că pentru extinderea acțiunii de recuperare și refolosire a ambalajelor, deșeurilor de hirtie și metalelor, se impun, la scară națională, unele măsuri de perfecționare a activității și anume:

1) unitățile de colectare și valorificare a ambalajelor să primească toate tipurile de ambalaje de sticlă, chiar cu mici defecțiuni (ciobire la exterior sau stare de curățenie necorespunzătoare), practicînd prețuri diferențiate în funcție de calitatea ambalajului; acestea pot fi folosite și ca adaos la fabricarea sticlelor și geamurilor;

2) organizarea colectării ambalajelor din polietilenă, în special a flacoanelor cu dopurile respective de la detergenți și săpunul lichid. De preferat ca această colectare să se realizeze tot prin unitățile Ministerului Comerțului Interior, unde se desfășoară aceste produse;

3) grupurile de gospodărire comună să primească sarcini de colectare a deșeurilor de metal, hirtie și sticlă și să fie obligate să doteze complexele de locuințe, pe lângă ghețele de gunoi, cu cuve special destinate pentru aceste operațiuni.

Aristina PAROTA
director al întreprinderii „Dero” Ploiești

Înfăptuirea revoluției agrare — un complex proces tehnic, organizatoric, economic și social

DOZAREA OPTIMĂ A ÎNGRĂȘĂMINTELOR CHIMICE ÎN RAPORT CU RESURSELE DISPONIBILE

EXPRIMÎND raportul între efortul și efectul economic, funcțiile de producție constituie un instrument de investigare cu ajutorul căruia se determină nivelele și structurile optime ale factorilor de intensificare, fundamentându-se astfel folosirea eficientă a resurselor.

În mod obișnuit, pe fondul funcțiilor de producție se explorează zona cuprinsă între optimul tehnic și cel economic. În cele ce urmează ne propunem să fundamentăm nivelul de reprezentativitate a diferitelor tipuri de funcții de producție pe linia determinării limitelor raționale de substituire a sortimentelor de îngrășăminte chimice.

Reprezentativitatea unor tipuri de funcții

PE FONDUL rezultatelor unei experiențe făcute la Stațiunea de cercetări agricole Valul lui Traian — Constanța, cu îngrășăminte chimice la cultura grâului, pe un sol cernoziom castaniu, testînd mecanismul de funcționalitate

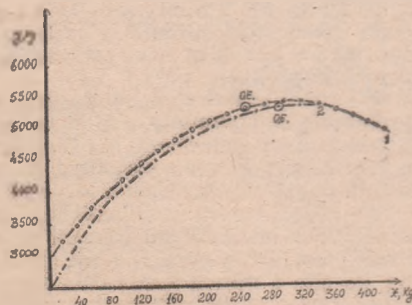

Fig. — Optimul economic determinat de diferite funcții de producție
1 — funcția polinomială de gradul II; 2 — funcția Cobb-Douglas.

al ecuațiilor de regresie corespunzătoare, exprimăm (pe baza reprezentării grafice din figura prezentată) caracte-

risticile funcțiilor de producție respective.

După cum se remarcă, în timp ce, pînă la un anumit nivel de fertilizare, curbele de producție sînt relativ identice, de la un prag dat evoluția lor se diferențiază, astfel încît, în final, fie-

cutat, pe baza funcțiilor de producție, optimul tehnic și cel economic privind utilizarea îngrășămintelor chimice pe teritoriul țării; în tabelul nr. 1 sînt înscrise, cu titlu exemplificativ, astfel de rezultate la cultura porumbului, apreciindu-se că nivelele optime de ferti-

Tabelul nr. 1
Optimul tehnic și economic la porumbul neirigat — kg/ha —

Localitatea	Solul	Optim tehnic			Optim economic		
		N	P ₂ O ₅	Prod.	N	P ₂ O ₅	Prod.
Tg. Mureș	Aluvial	70	30	5641	62	65	5605
Brăila	Cernoziom castaniu decarbonat	31	150	5952	36	105	5772
Jegălia-Ialomța	Cernoziom castaniu	129	30	4853	116	30	4837
Borșa-Cluj	Cernoziom mediu levigat	75	50	2868	49	32	2747
Perieni-Vaslui	Cernoziom levigat erodat	45	23	3652	42	24	3651
Simnic-Dolj	Brun roșcat erodat	75	61	3878	59	50	3842
Răcăjdie-Caraș	Brun podzolit	76	43	5294	69	32	5267
Găvoajdia-Timiș	Brun podzolit	197	137	4372	146	90	4228
Albota-Argeș	Brun podzolit	125	120	4006	124	90	3926
Hereclean-Sălaj	Brun podzolit	70	51	3911	78	42	3293
Beluș-Bihor	Brun podzolit	85	42	2914	78	30	2862
Birgăoani-Neamț	Podzol	72	36	3395	60	22	3356

care dintre cele două funcții indică un alt optim economic. Se observă de asemenea că, în condițiile sporirii cantității de îngrășăminte (X), funcția Cobb-Douglas înscrie o curbă continuu ascendentă a producției — fenomen neconform cu realitatea, în condițiile în care se cunoaște că în procesul de fertilizare are loc o creștere neproportional mai mare a consumului de îngrășăminte în raport cu cea a producției.

Plafonarea și, apoi, involuția curbei în cazul funcției polinomiale de gradul II reflectă pe deplin relația între efort și efect în procesul de fertilizare, atestînd reprezentativitatea acestui tip de funcție pentru fenomenul dat.

Determinarea optimului de fertilizare pe baza funcțiilor de producție

ȚINÎND SEAMA de informația pe care o conferă experiențele, s-au cal-

lizare rezultate pot fi considerate proprii și pentru alte teritorii din țară, cu condiții naturale similare.

Rezultatele din tabel evidențiază aportul însemnat al funcțiilor de producție în sensul determinării unor astfel de combinații ale resurselor — în cazul nostru, ale celor două feluri de îngrășăminte chimice: azotoase (X₁) și fosfatice (X₂) — care să permită, la nivelul optimului economic, obținerea unor producții foarte apropiate de plafoanele ce revin maximelor tehnice respective, dar cu o evidentă economie de îngrășăminte. În practică se remarcă, în general, un raport mai favorabil între plafoanele de fertilizare și cele de producție pe terenurile cu un potențial productiv al pămîntului mai scăzut și cu valori reduse ale indicelui termic. Faptul că pe același tip de sol (brun podzolit), la doze apropiate de îngrășăminte chimice, se obțin producții medii la hectar foarte diferite, subliniază rolul important al factorului climatic, respectiv al indicelui hidrotermic.

Posibilități de combinare a resurselor

INTRUCÎT nu se dispune întotdeauna de îngrășăminte chimice în cantități și cu structură la nivelul maximului tehnic sau al celui economic, este deosebit de util să se cunoască și celelalte variante de fertilizare pe care le indică funcțiile de producție, pentru a se alege **soluția convenabilă sub aspectul resurselor de îngrășăminte de care se dispune și al economicității acestora.** În acest sens, în tabelul nr. 2

Tabelul nr. 2

Producții obținute în diferite variante de fertilizare la porumb neirigat pe sol brun podzolit, în zona Birgăoani-Neamț

— kg —			
Soluții de fertilizare	N (X ₁)	P ₂ O ₅ (X ₂)	Producție (Y)
Optim tehnic	72	36	3395
Optim economic	60	22	3356
Alte variante :			
1	4	2	2253
2	32	16	3012
3	36	18	3079
4	40	20	3139
5	43	21	3193
6	47	23	3240
7	50	25	3281
8	54	27	3316
9	58	28	3344
10	61	30	3366
11	65	32	3382

prezentăm — alături de optimul tehnic și cel economic — diferite alte variante de fertilizare testate la cultura porumbului într-o zonă cu teritoriu relativ puțin fertil.

La variantele menționate se remarcă faptul că cele două feluri de îngrășăminte chimice au un caracter complementar unul față de altul și pot fi, într-o anumită măsură, substituite reciproc. În cazul variantelor 8 și 9, de

exemplu, la doze totale de îngrășăminte și nivele de producție foarte apropiate de soluția optimului economic, sînt posibile alte proporții ale îngrășămintelor — mai mari la cele fosfatice și mai reduse la cele azotoase.

Se constată, de altfel, pe ansamblul rezultatelor obținute, că în timp ce la nivelul optimului economic raportul N/P este de aproximativ 3:1, la maximumul tehnic și la celelalte variante (1-11) acest raport este de cca. 2:1. Este de reținut, de asemenea, faptul că în varianta 2, cu o cantitate de îngrășăminte reprezentînd aproximativ jumătate din doza optimului tehnic și a celui economic, se obține o producție apropiată de plafoanele proprii acestor două soluții care marchează zona de optimalitate.

Sînt evidente, deci, avantajele care le prezintă, în conducerea procesului de fertilizare, luarea în considerație și a altor variante decît optimul tehnic și optimul economic, relevîndu-se astfel soluții adecvate, ca nivele și structuri, disponibilităților de resurse. **posibilități de substituiri și complementări, căi mai economice de utilizare a mijloacelor de producție.**

Zone de optimalitate a folosirii resurselor

IZOCUANTELE reprezintă curbele proiectate pe suprafața consumurilor sau a resurselor, indicînd toate valorile și combinațiile în care pot apare doi factori (resurse sau consumuri) pentru un anumit nivel de producție. Se pune problema în ce măsură valorile respective sînt utile și pot completa fondul informațional privind soluțiile de intensificare ce le indică funcțiile de producție. Pentru a analiza reprezentativitatea și funcționalitatea acestor

soluții, înscrim în tabelul nr. 3 cantitățile de resurse și producții indicate la nivelul unor izocuantе, determinate pe baza funcției polinomiale de gradul II, pornind de la datele unor experiențe cu îngrășăminte chimice.

Se constată că **aceleași nivele de producție pot fi obținute cu soluții de fertilizare diferite, sub aspectul proporției îngrășămintelor azotoase și fosfatice și al cantităților totale ale acestor mijloace de producție.** Numai că, în raport cu maximumul tehnic și mai ales cu optimul economic, soluțiile respective nu se dovedesc a fi avanta-

Tabelul nr. 3

Doze de îngrășăminte și plafoane de producție la porumbul neirigat, pe un sol aluvial, în zona Tg. Mureș

— kg —			
Soluții de fertilizare	N (X ₁)	P ₂ O ₅ (X ₂)	Producție (Y)
Optim tehnic	70	80	5641
Optim economic	62	65	5605
Izocuantă 1	65	80	5400
	68	75	5400
	67	76	5400
Izocuantă 2	61	80	5160
	66	71	5160
	64	73	5160
Izocuantă 3	56	80	4920
	64	67	4920
	61	69	4920
Izocuantă 4	52	80	4680
	62	63	4680
	58	66	4680

joase sub aspectul relației dintre efortul și efectul economic. Așa încît, în situația în care se pune problema determinării unor nivele și structuri optime de resurse pentru obținerea unor anumite plafoane de producție, soluția va trebui căutată tot la nivelul **optimului economic**, într-o formulare în care, pornindu-se de la o producție cunoscută, se caută diferitele variante de intensificare care s-o satisfacă.

N. BRAȘOVEANU

LEMNUL — valorificat superior, eficient

(Urmasre din pag. 7)

an în întreprinderile de prelucrare a lemnului. Pe această bază, din unitățile mari se vor desprinde o serie de unități mai mici, care vor căpăta personalitate juridică proprie și al căror număr se va amplifica cu încă 10 în următorii trei ani. Transformarea acestor unități în unități de sine stătătoare, cu personalitate juridică, va facilita procesul conducerii și organizării producției atât în noile unități, cit și în cele din care provin, va spori mobilitatea producției și adaptabilitatea mai operativă la cerințele beneficiarilor, prin dimensionarea mai rațională a serilor de fabricație, va crea condiții de sporire a nivelului de retribuție a personalului muncitor în funcție de creșterea gradului acestor întreprinderi și a importanței pe care o capătă pentru economia națională :

● **limitarea mai strictă a consumului productiv în funcție de materia primă lemnoasă existentă în fiecare județ, prin măsuri care merg pînă la schimbarea capacităților existente și a structurilor actuale ale producției, în așa fel încît să se evite cit mai mult cu putință, și mult mai mult decît în prezent, transporturile de lemn în și**

din interiorul unui județ către altele. Un exemplu este pe deplin edificator : capacitățile de producție de la Pitești, care prelucrau o mare cantitate de chereștea de fag ce se aducea de la Caransebeș, își vor diminua producția care utilizează această materie primă, sarcinile de producție de produse finite din chereștea de fag urmînd a fi preluate de noua fabrică construită la Caransebeș.

Pe baza studiilor și calculelor întocmite, prin care s-a demonstrat că costul transportului interjudețean al lemnului și al depozitării sale este sensibil mai mare decît costul renunțării relative la concentrarea producției și la specializare, se va trece în următorii ani la plasarea de fabrici de P.A.L. practic în toate județele țării și la construirea a încă 75 de noi fabrici de mobilă în județele cu disponibil de lemn (în Harghita, Mureș, Caraș-Severin, Suceava, Neamț, Bacău etc.). Evident, pentru materializarea acestui program, care se va încheia în anul 1984, vor fi avute în vedere toate schimbările de structură a producției care se impun.

În fapt, **esența actualului program de dezvoltare o constituie completarea rețelei marilor combinate de prelucrare a lemnului construite în perioada ani-**

lor '60—'70 cu unități satelit care să contribuie la valorificarea superioară a masei lemnoase, pe principiul procesului circular activ. Și aceasta deoarece, conform opiniei cadrelor de conducere ale centralei, specializarea prea adîncă conduce uneori la diminuarea eficienței, ca urmare, amplasarea noilor capacități de prelucrare a lemnului va include concomitent construirea în fiecare județ a cite trei fabrici : una de mobilă corp, una de mobilă de artă și alta de scaune, ceea ce va exclude problemele dificil de soluționat pe care le creează în prezent procesul cooperării în producție ;

● **perfecționarea tehnologiilor de prelucrare a lemnului, care să asigure o valorificare superioară a masei lemnoase. Este vorba de revenirea la sistemul panel în construcția de mobilă, direcție în care se va acționa prin construirea în următorii trei ani a unui număr de 10 noi capacități de producție, de cite 1 milion metri cubi fiecare, ceea ce va asigura utilizarea mai bună a chereștelei, precum și creșterea calității mobilei prin înlocuirea plăcilor aglomerate cu panel. De asemenea, se are în vedere trecerea pe scară mult mai largă la fabricarea de mobilier demontabil, ceea ce va asigura o sporire a integrității mobilei realizate, o calitate sporită la beneficiar și o manevrabilitate sensibil mai ridicată.**

Accelerarea înnoirii și modernizării produselor și tehnologiilor

PERFECTIONAREA și întărirea continuă a colaborării cercetare-produție reprezintă o cerință de bază în scurtarea duratelor de asimilare și creșterea eficienței acestei activități, în accelerarea înnoirii și modernizării produselor și tehnologiilor. Așa cum sublinia secretarul general al partidului în cuvântarea la cel de-al II-lea Congres al consiliilor populare, este necesar să scurtăm durata de cercetare și de trecere de la faza de laborator la faza industrială,

să formăm grupe de cercetare pe produse care să lucreze direct în unitățile productive, să întărim legătura între știință și producție. În lumina acestor sarcini de o deosebită importanță pentru întreaga economie națională, continuăm dezbateră noastră (vezi R.E. nr. 13, 28, 40, 47 din 1980 și 25 din 1981) cu prezentarea opiniilor specialiștilor participanți privind unele modalități concrete de acțiune pentru întărirea legăturii cercetare-produție în scopul accelerării procesului de înnoire.

O formulă viabilă : echipele mixte de cercetare pe produs

ARISTIDE PREDOI : „Existența unor preocupări permanente pentru găsirea celor mai eficiente formule de conlucrare între cercetători și proiectanți, pe de o parte, și personalul tehnic-ingineresc al fabricii pe de altă parte, constituie o cerință de bază a accelerării înnoirii. Conceperea de la început a muncii de cercetare și asimilare propriuzisă, ca o activitate colectivă unitară, ce poate fi realizată eficient în cadrul unor echipe mixte, care să poarte răspunderea integrală — de la elaborarea schemei și pînă la realizarea primelor loturi de producție și, ulterior, pe parcursul înnoirii și perfecționării produsului, pe lingă faptul că determină sporirea competențelor și cunoștințelor grupului în ansamblul său și elimină o serie de obstacole de natură birocratică, creează posibilitatea reducerii duratei ciclului de asimilare prin desfășurarea în paralel a unor activități componente. Astfel, în timp ce se elaborează și se încearcă prototipul, se poate trece fără teamă de greșală la pregătirea fabricației, la elaborarea tehnologiei de execuție, de control și testare a calității și chiar la execuția echipamentelor tehnologice specifice. Se pot, deci, asigura într-un timp mai scurt parametrii de eficiență urmăriți în producția și exploatarea noilor produse și tehnologii, reducerea consumurilor de energie și combustibili, diminuarea cheltuielilor materiale, creșterea productivității și a calității etc., încă din primele zile ale fabricației. Desigur, acest lucru se poate realiza numai în condițiile asigurării unei corelări flexibile a diferitelor capitole incluse în planul financiar. Consider necesară în acest sens finanțarea simultană a dezvoltării, atât a produselor, cât și a utilajelor specifice, a procedurilor tehnologice noi preconizate“.

VIORICA TAMAȘ : „Mi se pare interesantă ideea creării și extinderii unor grupuri de cercetare care să se situeze — după părerea mea — în întreprindere, și să fie capabile să preia cercetarea efectuată în cadrul institutelor de specialitate și să o transpună în practica producției. Cu alte cuvinte, este

vorba despre oportunitatea revigorării și reînființării laboratoarelor de cercetare uzinale. Apreciez însă ca deosebit de importantă cerința ca să se depună eforturi sporite pentru evitarea paralelismelor între cercetarea realizată în institute și cercetarea desfășurată în fabrici, și de aceea consider ca necesară căutarea și găsirea în acest scop a unor modalități organizaționale eficiente, adaptate noilor realități ale economiei naționale — care să permită ca aceste laboratoare uzinale să fie concepute și dotate astfel încît să poată prelua operativ și eficient pregătirea tehnologiilor

La dezbateră au participat : **Ioan Bulu**, inginer principal în Direcția generală tehnică din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini ; **Michel Baier**, din cadrul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie ; **Aristide Predoi**, director al Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru automatizare și tehnică de calcul ; **Aurel Sandu**, director al Institutului de cercetare și proiectare de mașini — unelte ; **Viorica Tamaș**, șef de secție la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice ; **Ion Nedelcu**, șef de secție cercetare-proiectare la întreprinderea „Automatică“ și **Horia Melinte**, inginer la întreprinderea de prelucrare mase plastice din București.

noi realizate de cercetare și să nu constituie doar o reeditare a formulei laboratoarelor uzinale din anii '60—'70“.

AUREL SANDU : „Pentru a edifica într-o formă eficientă formula modernă a colectivelor mixte de cercetare și, în general, pentru apropierea cercetării de producție, apreciez totuși ca utilă evitarea unor interpretări unilaterale și anume ca numai cercetătorul să meargă în producție. Eu consider că reprezintă o necesitate ce izvorăște din însăși logica promovării progresului tehnic ca integrarea cercetare-produție sub aspectele menționate anterior să se desfășoare și în sens invers, și anume ca diferite cadre din întreprinderi să participe efectiv la cercetare și proiectarea noilor produse și tehnologii. Acestea ar contribui, pe de o parte, la orientarea cercetărilor în funcție de posibilitățile și cerințele producției și ar asigura, pe de altă parte, aplicarea mai operativă a rezultatelor cercetării în practică. În aceste condiții consider că laboratoa-

rele uzinale ar avea de jucat un rol substanțial sporit în accelerarea eficienței a înnoirii“.

ION NEDELCU : „Cred că problema locului în care să se afle și subordonația unei astfel de grupe sau colectiv mixt de cercetare este de fapt o falsă problemă : în institut sau în întreprindere. Esențial este ca ea să lucreze pentru un scop bine determinat : finalizarea cercetării pînă la asimilarea unei diversități sporite de produse și tehnologii perfect adaptate cerințelor beneficiarilor, cu înaltă eficiență la producător și utilizator“.

ARISTIDE PREDOI : „Din propria noastră experiență aș dori să arăt că practica echipelor mixte de cercetare și-a demonstrat și își demonstrează în continuare înalta eficacitate în raporturile Institutului de proiectări pentru automatizare cu întreprinderea „Automatică“ — București. Ca urmare, sintem pe cale de a statornici relații similare și cu celelalte unități din cadrul Centralei industriale de echipamente de telecomunicații și automatizări. Mai mult decît atât, colectivele mixte au desfășurat și desfășoară acțiuni comune și cu alte institute în cadrul unor programe multidisciplinare, respectiv cu personalul din catedrele și facultățile Institutului politehnic București (în domeniul sistemului de conducere a proceselor tehnologice), cu Institutul politehnic din Cluj-Napoca (în domeniul echipamentelor de test automat cu calculatoare), în domeniul tehnicii de calcul de proces cu Institutul central de informatică, iar cu Institutul politehnic din Timișoara în domeniul componentelor semiconductoare etc.

În acest cadru, considerăm că pentru a asigura o îmbinare și mai profundă a preocupărilor cercetării și ingineriei tehnologice, din domeniul automatizărilor cu problemele producției, s-ar putea examina soluția transformării actualului institut I.P.A.Tc.T. în întreprindere de cercetare, inginerie tehnologică și producție pentru automatizări, tehnică de calcul și telecomunicații. Apreciez că o atare formulă organizatorică ar putea contribui la : optimizarea activității de contractare-aprovizionare cu materii prime, materiale, utilaje ; ar asigura o mai bună cooperare cu unitățile producătoare ; ar stimula crește-

rea vitezei de realizare a prototipurilor de aparate și echipamente, valorificarea mai corespunzătoare a tipizării și, desigur, nu în ultimul rând, elaborarea de noi procedee și utilaje tehnologice specifice și echipamente de test automat a calității aparatelor și simulării echipamentelor. Totodată, pe această cale s-ar putea îmbunătăți sistemul de asigurare cu cadrele necesare activității proprii, ca și cel de perfecționare și instruire a personalului unităților beneficiare afectat activităților de montaj, reglaj și punere în funcțiune a aparatului și instalațiilor la noile obiective de investiții.

IOAN BUIU: „O asemenea experiență valoroasă ca și altele existente în unitățile noastre ar trebui generalizată la nivelul întregii ramuri a construcțiilor de mașini. Pentru că, alături de rezultate bune, trebuie amintit că mai sînt întreprinderi care nu dispun de grupe de concepție-proiectare a produselor capabile să asigure în mod operativ gestiunea produselor din fabricație, evaluarea lor permanentă și din mers — ca răspuns la cererile beneficiarilor interni și externi, preluarea unor „virfuri” de asistență tehnică la introducerea în fabricație a unor produse noi sau modernizate ș. a.”.

Echilibru riguros între capacitatea de innoire a institutelor și întreprinderilor

ION NEDELUCU: „Perfecționarea colaborării între cercetare și producție reprezintă pentru întreprinderile producătoare o cerință esențială a accelerării introducerii tehnicii noi și a sporirii eficienței economice a acestei activități. Evident, și în prezent se poate spune că există o colaborare multumitoare între institutele de cercetare specializate și întreprinderea „Automatica” — București. Totuși, apreciem că ea se cere în continuare perfecționată, deoarece în situațiile în care asimilarea de prototipuri se realizează în cadrul microproducției institutului mai există unele cazuri cînd, deși omologarea produsului nu este complet finalizată de către cercetare, se trece totuși la producție. Această procedură determină ca anumite probleme funcționale ale produselor rămase nerezolvate să trebuiască a fi reluate în faza seriei zero în întreprindere. Au existat, de exemplu, unele mașini noi de alezat și frezat sau strunguri carusel nedefinitive în cadrul institutului de cercetare specializat în domeniul mașinilor-unelte, care au fost totuși trecute în fabricație, pentru că s-a cerut de la început o serie mare de astfel de produse. Pe parcursul fabricației și al probelor efectuate în întreprindere în care au fost puse în funcțiune aceste mașini însă, ciclul de asimilare și punere în fabricație s-a prelungit cu perioada necesară rezolvării problemelor nesoluționate în institut, consemnîndu-se și o serie de dificultăți noi în remediarea lor în condițiile unei producții deja lansate.

Și în situația în care întreprinderile execută aceste prototipuri ritmul asimilării poate fi grăbit printr-o serie de acțiuni desfășurate în paralel cercetare-produție. O astfel de acțiune în paralel desfășurată în cadrul institutelor și întreprinderilor ar permite ca, odată cu elaborarea proiectelor, să se transfere

la întreprindere o serie de elemente de proiectare și, pe această bază, întreprinderile să-și poată începe programul de aprovizionare sau să înceapă să execute structurile echipamentelor, chiar dacă, să zicem, proiectarea nu a definitivat partea electrică a unor mașini-unelte sau echipamente de automatizare. Această procedură ar avea efecte însemnate asupra scurtării ciclului de asimilare a unor astfel de produse.”.

MICHEL BAIER: „Pentru ca întreprinderea să poată prelua în mod real și în termen foarte scurt cercetarea realizată de institut, pentru a o aplica cred că este necesar să i se creeze posibilități mai largi de recrutare și selecționare a personalului propriu de concepție. Totodată, consider că anumite normative de personal, cum este bunăoară cel care include inginerii de concepție în categoria TESA, nu sînt de natură să asigure întreprinderii un personal de concepție eficient și de bună calitate.

Desigur, există în întreprindere un aparat de cercetare propriu, dar în anumite cazuri este depășită din acest punct de vedere posibilitatea de asimilare a întreprinderii, în sensul că acolo unde apar astfel de situații întreprinderea nu dispune de forțele necesare ca să realizeze operativ capacitățile de asimilare. De aceea, ar fi util ca factorii de resort să se preocupe mai mult de realizarea unui echilibru între capacitatea institutului de cercetare și capacitatea întreprinderii beneficiare.”.

ION NEDELUCU: „Într-adevăr, problema corelării mai riguroase a capacităților de proiectare și a capacităților de asimilare sau introducere a progresului tehnic se cere operativ rezolvată. Întreprinderile nu mai au secții de proiectare, iar uneori colectivele de concepție existente sînt utilizate mai mult pentru rezolvarea unor probleme curente ale procesului tehnologic și pentru asistența tehnică în fabricație (care devine necesară deoarece documentațiile sînt din ce în ce mai sumare, pentru că institutele care produc aceste proiecte nu cunosc în măsură suficientă specificul întreprinderilor cu care vor colabora) decît pentru proiectarea propriu-zisă. Rezolvarea acestei probleme, după opinia mea, necesită crearea unei legături mai strînse între cercetare și producție, astfel încît institutele să cunoască bine întreprinderile care finalizează aceste produse. În cazul întreprinderii noastre problema a fost rezolvată pe baza unei colaborări îndelungate cu întreprinderile care cooperează în realizarea unor componente: acestea știu cu ce proiectant să discute și să realizeze partea pregătitoare iar cercetarea elaborează proiectele pe tehnologia întreprinderilor care finalizează. Sînt totuși unele unități de proiectare (de exemplu, întreprinderile județene de proiectare din subordinea consiliilor populare) care nu cunosc tehnologia și semifabricatele întreprinderilor beneficiare și proiectele pe care le elaborează; în aceste condiții ele solicită, pentru a fi puse în practică, un volum de personal tehnic suplimentar pe care proiectantul nu îl poate întotdeauna asigura.”.

HORIA MELINTE: „Probleme deosebite în acest sens se pun în cazul întreprinderilor mai mici, cum este Întreprinderea de mase plastice din București, care, datorită faptului că este încadrată ca întreprindere de gradul II,

nu poate avea, prin normativele în vigoare, compartiment propriu de concepție. De aceea, activitatea de concepție se desfășoară prin antrenarea unui grup de ingineri, tehnicieni și muncitori din întreprindere sau din institutele de cercetări și proiectări de pe platformă. Dificultatea cea mai mare apare însă în elaborarea unor strategii de perspectivă în ce privește dezvoltarea tehnică a întreprinderii. Ceea ce reușim să realizăm, în condițiile amintite, nu ne permite decît să asigurăm rezolvarea problemelor curente. Or, ținînd seama că în numeroase state dezvoltate industrial — cum ar fi, de pildă, R.F.G. —, întreprinderile mici dețin un rol foarte important în promovarea progresului tehnic, consider că dimensionarea compartimentelor de cercetare numai în funcție de indicatori de producție sau de personal și, nu, așa cum ar fi normal, în funcție de rentabilitate și competitivitate, constituie o frînă pentru înnoirea și perfecționarea producției, un obstacol atît pentru fiecare unitate în parte, cît și pentru economia națională în ansamblu”.

IOAN BUIU: „Problema corelării mai bune, sub toate aspectele, a activității de concepție-execuție reprezintă, într-adevăr, o cerință majoră dacă avem în vedere complexitatea mult sporită a produselor ce se asimilează în prezent, participarea la acțiunile respective a unui mare număr de unități colaboratoare cu diferite profile, specialități și subordonării. Soluționarea ei necesită, după opinia noastră, înscrierea în planul național unic a unor sarcini paralele — într-o strînsă corelare și interdependență de termene și resurse, la zeci de unități și în secțiuni diferite (asimilări, investiții, aprovizionare, import, pregătire, forță de muncă etc.). În acest context revenim asupra observației că actualul sistem de lucru nu dispune de un instrument metodologic sau de planificare cu ajutorul căruia să se asigure în toate cazurile păstrarea și reglarea permanentă a corelării între toate sarcinile de plan „depersonalizate” în contextul fiecărui participant, capitol sau secțiune, în special atunci cînd apar modificări — poate justificate în condițiile secțiunii respective de plan — și care din această cauză nu mai pot fi avizate și coroborate preventiv în contextul termenului final al produsului, pe care orice modificare îl poate afecta.

Soluționarea acestor aspecte ar trebui să aibă în vedere ca planificarea coordonată a tuturor acțiunilor, măsurilor și resurselor necesare realizării obiectivelor de progres tehnic să se facă prin programe speciale de cercetare-dezvoltare experimentală și introducere în fabricație, care să se întocmească și aprobe o dată cu documentațiile de fundamentare pentru înscrierea în plan a obiectivului. Programele să înglobeze în ele, pe lângă un grafic-rețea coordonator, toate sarcinile ce trebuie înscrise în toate secțiunile de plan și la toți titularii angrenați. Nici o modificare ulterioară a acestor sarcini să nu fie inițiată fără recoordonarea lor cu programul și în caz de necesitate programul însuși să fie modificat prin includerea influențelor ce rezultă”.

Dezbateri organizată de
Cristian POPESCU
Bogdan PĂDURE

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiența

CONTROLUL ECONOMIC PREVENTIV — CONDIȚIE A GOSPODĂRII JUDICIOASE A FONDURILOR MATERIALE ȘI BĂNEȘTI

DEZVOLTAREA economico-socială a țării angajează un volum tot mai mare de resurse materiale, umane și financiare, a căror utilizare rațională constituie o condiție esențială în evoluția mereu ascendentă a națiunii noastre. Tocmai de aceea, unul din obiectivele majore ale funcționalității noului mecanism economico-financiar este legat de crearea condițiilor pentru utilizarea rațională și cu simț gospodăresc a mijloacelor materiale și bănești, care au un rol hotărâtor în realizarea programului economico-social al țării și în ridicarea gradului de bunăstare și civilizație al celor ce muncesc. „Esența noului mecanism economic, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea sa la cel de al II-lea Congres al oamenilor muncii, constă tocmai în realizarea producției la cel mai înalt nivel calitativ, cu cele mai reduse cheltuieli materiale și de muncă, cu maximum de rentabilitate și beneficii”.

De o deosebită însemnătate în acest context este accentuarea controlului societății asupra modului în care fiecare om al muncii își îndeplinește sarcinile și mai ales asupra modului în care sînt gospodărite valorile materiale și mijloacele financiare pe care statul le-a pus la dispoziția unităților socialiste. În această privință, un rol de seamă are controlul financiar în general și în special cel preventiv, fiind unanim recunoscut faptul că este mult mai avantajos pentru societate să se prevină cheltuirea neeconomicoasă, ineficientă și ilegală a fondurilor, decît să se constate ulterior asemenea abateri care de regulă nu se mai pot îndrepta. Introducerea controlului economic preventiv este rezultatul preocupărilor pentru aducerea la îndeplinire a indicațiilor conducerii superioare de partid și de stat cu privire la întărirea controlului preventiv în economie și perfecționarea formelor în care acesta se exercită. Prin acest control se realizează o urmărire mai atentă a mișcării valorilor materiale înăuntrul gestiunii unităților socialiste, care pînă acum se efectuau pe propria răspundere a șefilor compartimentelor în care aveau loc operațiile respective.

Mișcarea valorilor materiale sub un control riguros

POTRIVIT art. 4 din Legea nr. 9/1974, completată și republicată în luna decembrie 1977, sînt supuse controlului financiar preventiv care se exercită de către personalul financiar-contabil numai operațiile din care derivă drepturi sau obligații patrimoniale pentru o unitate socialistă față de o altă unitate socialistă ori față de alte persoane juridice sau persoane fizice. Mișcarea valorilor materiale, în cadrul unităților socialiste, nu era supusă nici unei forme de control preventiv, cu toate că ea influențează gestiunea unităților în cauză. Necesitatea supunerii unui control preventiv a operațiilor de această natură a fost pusă în evidență și de analizele făcute pe baza bilanțurilor contabile anuale, cit și de controalele efectuate de Curtea Superioară de Control Financiar, Ministerul Finanțelor și de celelalte organe de control financiar-bancar din economie, cu care ocazie s-au constatat frecvente abateri și neajunsuri în mișcarea valorilor materiale și a fondurilor bănești în cadrul unităților socialiste.

Astfel, au fost cazuri cînd s-au lansat în fabricație produse care nu aveau desfacerea asigurată prin contracte și comenzi ferme din partea beneficiarilor interni și externi sau care nu aveau prețuri legal aprobate, din care cauză produsele respective s-au stocat, imobilizîndu-se astfel importante fonduri, ceea ce a influențat negativ gestiunea unităților respective. În unele cazuri au fost începute lucrări de investiții care nu erau înscrise în plan, sau care nu aveau documentația de execuție aprobată, nu aveau finanțarea deschisă și nu erau asigurate resursele materiale, forța de muncă și utilajele necesare, creîn-

du-se astfel mari greutăți materiale și financiare întreprinderilor de construcții-montaj respective. În același timp, unele unități socialiste au înregistrat depășiri de consumuri de materiale, prin nerespectarea normelor tehnice stabilite, fapt care a dus la creșterea cheltuielilor totale de producție și în special a cheltuielilor materiale, diminuîndu-se în mod corespunzător beneficiile, respectiv rentabilitatea produselor în cauză. Totodată, organele de control din economie au constatat că încă se mai fac plăți de retribuții necuvenite, care nu erau întotdeauna justificate prin realizarea unei producții fizice corespunzătoare, majorîndu-se astfel cheltuielile de producție cu influențe directe asupra nivelului beneficiului.

Prin urmare, complexitatea activității economice, în condițiile exigenței impuse de noul mecanism economic, face necesar ca unele operații cu caracter tehnic și economic să fie supuse unui control preventiv exigent și permanent din partea organelor de specialitate din domeniile respective. Pornindu-se de la toate aceste considerente, conducerea superioară de partid și de stat a aprobat în anul 1977 începerea experimentării la unele unități economice a organizării și exercitării controlului economic preventiv prin cadre tehnice și economice la nivel de secție, fabrică și șantier. Ca urmare, Curtea Superioară de Control Financiar și Ministerul Finanțelor, împreună cu unele ministere economice au experimentat în anii 1978 și 1979, în unități economice reprezentative, organizarea și exercitarea controlului economic preventiv prin cadre tehnice și economice.

Încă de la început, în organizarea și desfășurarea experimentării noii forme de control preventiv, s-a avut în vedere ca acesta să se exercite în secție, fabrică, șantier, adică acolo unde se realizează producția, unde au loc de fapt consumurile de materiale și manoperă și unde se folosesc și se repară utilajele. S-a urmărit, de asemenea, să se accentueze preocuparea și răspunderea cadrelor tehnice și economice, pornind de la faptul că, deși operațiile în cauză erau promovate de cadrele respective, acestea nu examinau întotdeauna cu toată răspunderea și în întreaga lor complexitate consecințele deciziilor pe care le luau. Această nouă formă de control folosește formulele, documentele și evidențele existente și nu aduce modificări circuitului acestora și nici normelor de întocmire și aprobare a lor.

Conlucrare strînsă între cadrele tehnice și economice în obținerea unei eficiențe maxime

GOSPODĂRIEA rațională a mijloacelor materiale și financiare este o sarcină a tuturor și în primul rînd a celor ce lucrează nemijlocit în procesul de producție. Tocmai de aceea, controlul economic preventiv a fost gîndit să se exercite cu cadrele tehnice și economice existente în cadrul unităților socialiste, urmărindu-se ca volumul de muncă al acestor cadre să fie același, astfel încît preocupările lor să rămîină în continuare, în principal, asupra problemelor tehnico-economice. Prin acest control se realizează o conlucrare mai strînsă între organele tehnice și economice și cele financiar-contabile, în procesul îndeplinirii sarcinilor de plan, creîndu-se baza unei unități de acțiune în îndeplinirea indicatorilor fizici și de eficiență.

Criteriul principal al producției, în etapa actuală, este eficiența economică. Nu se mai poate admite să producem în orice condiții. Este momentul de a se trece și în această privință la o nouă calitate, în sensul de a valorifica superior materiile prime și materialele, de a economisi combustibilul, de a obține o îmbunătățire evidentă a calității produselor și de a realiza o rentabilitate cit mai ridicată în toate sectoarele de activitate.

Din analiza făcută de Curtea Superioară de Control Financiar și Ministerul Finanțelor împreună cu ministerele și cu specialiștii din unele întreprinderi, cât și din examinarea rezultatelor experimentării, s-a desprins concluzia că desemnarea unor organe tehnice și economice pentru exercitarea controlului economic preventiv asupra mișcării unor valori materiale în cadrul unităților socialiste, la nivel de secție, fabrică și șantier, a dat acestora posibilitatea de a aprofunda și extinde analiza soluțiilor tehnice într-un spirit de maximă eficiență economică.

Astfel, exercitarea controlului economic preventiv asupra lansărilor în fabricație a produselor a determinat sporirea răspunderii în ce privește asigurarea desfacerii și existența prețurilor aprobate pentru produsele ce urmează să fie introduse în fabricație, ceea ce a contribuit la diminuarea stocurilor de produse finite, fără mișcare. Așa, de exemplu, la întreprinderea „Teșătura” din Iași stocurile de produse finite s-au redus în perioada experimentării controlului economic preventiv și pe această cale de la 19,2 mil. lei la 7,6 mil. lei, iar la întreprinderea de încălziminte „Dimbovița” de la 21,8 mil. lei la 11,3 mil. lei. Efectuarea controlului economic preventiv asupra consumurilor de materiale a contribuit, alături de alte măsuri, la eliminarea depășirilor nejustificate ale normelor tehnologice stabilite, participând la reducerea nivelului cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă în aproape toate unitățile la care s-a aplicat experimentarea, obținându-se chiar și unele economii față de plan. La întreprinderea mecanică navală din Galați și la Combinatul de îngrășăminte chimice din Tg. Mureș, nivelul cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă s-a redus în perioada experimentării acestui control cu 43 lei, respectiv cu 125 lei, situându-se sub nivelul planificat.

Efectuarea unui control economic preventiv asupra realității muncii prestate a întărit răspunderea șefilor formațiilor de muncă care întocmesc documentele primare ce stau la baza statelor de plată. De asemenea, exercitarea controlului economic preventiv asupra reparațiilor curente și capitale ale utilajelor a întărit răspunderea cadrelor tehnice în efectuarea la timp și în cadrul planului a acestor reparații, asigurându-se astfel funcționarea în bune condiții a mijloacelor respective.

Pe baza rezultatelor obținute în cursul experimentării, conducerea superioară de partid și de stat a aprobat în luna septembrie 1980 ca organizarea și exercitarea controlului economic preventiv să se introducă în toate unitățile socialiste cu activitate industrială și de construcții-montaj, începând cu luna ianuarie 1981, eșalonat, pe baza unui grafic. În acest scop, Curtea Superioară de Control Financiar și Ministerul Finanțelor au elaborat Normele metodologice privind organizarea și exercitarea acestui control*) stabilind totodată operațiile, documentele, criteriile de verificare și funcțiile celor ce urmează să exercite controlul economic preventiv.

Competențe și răspundere materială

POTRIVIT acestor norme metodologice, controlul economic preventiv se efectuează în următoarele condiții:

a) La unitățile cu activitate industrială.

Programarea și lansarea în fabricație a produselor se verifică de către directorul comercial și șeful compartimentului prețuri care răspund de existența desfacerii asigurate și a prețurilor legal aprobate; se previne astfel crearea de stocuri de produse finite care ar conduce la imobilizări de fonduri, plăți de penalități sau dobinzi și ar influența negativ în final situația financiară și rezultatele activității unității.

Consumurile de materii prime și materiale peste normele stabilite se verifică de către inginerul șef al unității, care are sarcina de a asigura utilizarea cât mai rațională a valorilor materiale, evitând depășirea consumurilor specifice aprobate, introducând un regim strict de economii și întărind răspunderea materială a tuturor celor ce în activitatea lor pot produce asemenea depășiri.

Drepturile de retribuție, sub aspectul stabilirii normelor de muncă locale și al realității muncii prestate se verifică de către organele tehnice și șefii formațiilor de muncă, care au sarcina de a preveni efectuarea de plăți de drepturi necuvenite și de a asigura ca drepturile de retribuție să corespundă cu munca efectiv prestată.

Efectuarea reparațiilor curente și capitale ale fondurilor fixe se verifică de către șeful compartimentului mecano-energetic, care are sarcina de a asigura întreținerea și funcționarea corespunzătoare a utilajelor și instalațiilor în vederea prelungerii duratei lor de exploatare și încadrarea în cheltuielile aprobate, cerințe ale noului mecanism economico-financiar.

*) Normele sînt publicate în Suptimentul revistei din această săptămînă.

b) La unitățile cu activitate de construcții-montaj.

Inceperea lucrărilor de construcții-montaj se verifică de către conducătorul unității, care trebuie să asigure respectarea întocmai a condițiilor prevăzute de legislația în vigoare (investiția să fie înscrisă în plan, să existe documentația aprobată, să fie asigurate condițiile de finanțare și materiale etc.), prevenindu-se astfel greutățile materiale și financiare ale constructorului care ar ataca lucrări ce nu îndeplinesc aceste condiții.

Consumurile de materiale peste normele stabilite pe categorii de lucrări, ca urmare a schimbării unor tehnologii sau înlocuirii materialelor, se verifică de către șeful de șantier, care răspunde de încadrarea în valoarea totală a materialelor prevăzute în deviz.

Realitatea muncii prestate se verifică de către șeful de lot, care trebuie să asigure concordanța între stadiile fizice, documentația de execuție și cantitățile prevăzute în rapoartele de lucru, precum și prețurile unitare din normele de timp aprobate.

Necesarul de utilaje și de mijloace de transport se verifică de către șeful compartimentului de mecanizare, care are sarcina de a asigura folosirea judicioasă și eficientă a utilajelor și mijloacelor de transport și încadrarea în documentația de execuție și în cheltuielile aprobate.

Raportarea producției de construcții-montaj se verifică de către șeful compartimentului de programare, pregătire și urmărire a lucrărilor din grup sau șantiere independente, care trebuie să asigure concordanța cu documentația de execuție aprobată, lucrările fizice real executate și condițiile legale pentru raportare.

În funcție de volumul și complexitatea operațiilor și de condițiile concrete existente, conducerea ministerelor și comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, au dreptul să aprobe, cu acordul prealabil al Curții Superioare de Control Financiar și al Ministerului Finanțelor, la propunerea justificată a organului de conducere colectivă din unitățile socialiste subordonate, ca exercitarea controlului economic preventiv să se facă și de persoane încadrate în alte funcții, care însă au în sarcinile proprii de muncă întocmirea sau aprobarea operațiilor respective.

Potrivit normelor metodologice, în cazul în care nu se îndeplinesc condițiile arătate mai sus, persoanele împuternicite cu exercitarea controlului economic preventiv nu vor semna documentele respective, iar operațiile în cauză nu vor putea avea loc. În asemenea situații, cei ce exercită controlul economic preventiv, vor informa operativ pe conducătorul unității care va hotărî, pe proprie răspundere, asupra operației oprite la controlul economic preventiv, dispunînd acest lucru în scris pe documentul respectiv. Prin această prevedere se întărește răspunderea conducătorului unității. Sarcinile și răspunderile ce revin cadrelor tehnice și economice pe linia exercitării controlului economic preventiv trebuie să fie înscrise în fișa postului, completîndu-se în mod corespunzător regulamentele de organizare și funcționare a unităților în cauză.

Conform graficului stabilit, controlul economic preventiv s-a instituit, pînă în prezent, la toate unitățile socialiste cu activitate industrială și de construcții-montaj din subordinea ministerelor, urmînd ca în trim. III. a.c. să se introducă și la consiliile populare. Toți cei ce exercită controlul economic preventiv au fost sau vor fi instruiți la nivelul ministerelor, centralelor, întreprinderilor și consiliilor populare, după caz, cu sprijinul Curții Superioare de Control Financiar și al Ministerului Finanțelor.

Este adevărat că controlul financiar preventiv prevăzut de Legea nr. 9/1974 se va exercita în continuare în condițiile normelor existente. Controlului economic preventiv îi revine sarcina de a anticipa constatarea unor cheltuieli neeconomicoase și ineficiente într-o etapă în care controlul financiar preventiv nu se poate efectua și de a acționa cu mult înainte ca acestea să influențeze negativ gestiunea unităților în cauză.

Controlul economic preventiv în sprijinul înlăptuirii autogestiunii

ÎN ACEASTĂ PRIVINȚĂ se poate afirma cu toată convingerea că exercitarea corectă a controlului economic preventiv urează mult sarcina controlului financiar preventiv, făcîndu-l mai eficient.

Pe baza rezultatelor obținute timp de doi ani, prin generalizarea controlului economic preventiv la unitățile cu activitate

Cr. DINU

Curtea Superioară de Control Financiar

(Continuare în pag. 21)

CALITATEA PREGĂTIRII — CALITATEA MUNCII

PENTRU COLECTIVELE unităților socialiste, pentru consiliile de conducere, planurile privind perfecționarea pregătirii profesionale a personalului muncitor încep să dețină o importanță echivalentă cu a planurilor de producție, a celor de investiții, cu a programelor privind înnoirea produselor și tehnologiilor, îmbunătățirea calității, creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor materiale și energetice. Pentru că, în contextul trecerii la o nouă calitate, competența și capacitatea de inițiativă a oamenilor capătă valoarea unei condiționări directe a realizării acestor programe; iar perfecționarea profesională este aceea care permite îmbunătățirea calității fiecărui om, adaptarea ei la rolul de creator de productivitate și de competitivitate.

La Congresul al II-lea al consiliilor oamenilor muncii, această relație a fost evidențiată pregnant, secretarul general al partidului subliniind obligația ministerelor și întreprinderilor de a înfăptui neabătut legile și măsurile pentru buna pregătire a muncitorilor, maștrilor, inginerilor și celorlalte cadre din economie, potrivit exigențelor sporite ale revoluției tehnico-științifice.

Beneficiem, în această privință, de un cadru normativ, principii de organizare, o rețea de instituții specializate și o varietate de forme validate de un deceniu de experiență, care situează România printre statele cu un sistem avansat de formare continuă. Se cere acum o valorificare superioară, cu **eficacitate economico-socială sporită**, a acestor condiții; se cere ca perfecționarea personalului muncitor să se înscrie decisiv între **factorii dezvoltării intensive**, pe coordonatele stabilite de Congresul al XII-lea al partidului; se cere o **calitate profesională — și, prin ea, o calitate a muncii — care să asimileze și genereze noul, să multiplice efectul utilizării potențialului uman**,

„Avind în vedere exigențele deosebite ale planului cincinal, se impune să înfăptuim cu toată fermitatea prevederile privind calificarea și reciclarea cadrelor, ridicarea nivelului profesional și tehnic al muncitorilor, maștrilor și inginerilor. Să fie bine înțeles că fără a asigura ridicarea continuă a gradului de pregătire profesională și tehnică a tuturor cadrelor nu se poate realiza obiectivul trecerii la o calitate nouă în întreaga economie și viață socială, nu se poate obține un nivel tehnic superior al producției.”

NICOLAE CEAUȘESCU

material și tehnic de care dispunem, să ne propulseze în rindul țărilor cu o economie avansată.

Programul privind organizarea și normarea științifică a producției, a celorlalte activități și creșterea productivității muncii în perioada 1981—1985, adoptat de Congresul consiliilor oamenilor muncii, creditează calificarea și perfecționarea pregătirii profesionale cu o proporție de **7% în industrie și 8% în construcții-montaj în sporul total al productivității** (calculată pe baza producției nete) în actualul cincinal.

Ca factor hotărâtor pentru utilizarea deplină și eficientă a mijloacelor moderne cu care este dotată economia națională, pregătirea și perfecționarea profesională a tuturor oamenilor muncii urmează să contribuie la diminuarea consumului de manoperă, numai în industrie, cu 175 milioane ore-om. Programul prevede creșterea ponderii muncitorilor calificați de la 83,2% în 1980 la 87,8% în 1985: în acest interval își vor însuși o meserie 2,4 milioane de persoane, pentru ocuparea noilor locuri de muncă și pentru a-i înlocui pe cei ce ies din activitate; peste 80% din numărul muncitorilor ce vor căpăta o calificare vor fi absolvenți de școli profesionale și licee, pregătiți în cei puțin două meserii înrudite. Anual vor

fi cuprinse în programele de reciclare peste 2 milioane de persoane (față de 1,8 milioane în anii cincinalului trecut) — astfel ca în cei cinci ani, fiecare om al muncii să participe cel puțin la o formă organizată de perfecționare — punându-se accentul pe **policalificare, pe acomodarea permanentă la schimbările și noutățile tehnologice, pe lărgirea orizontului cultural-științific al muncitorilor, maștrilor, tehnicienilor, inginerilor, celorlalți specialiști, al cadrelor de conducere.**

Acestea sînt cifrele, dimensiunea cantitativă a unui proces în care primul trebuie să aparțină însă **caracterului performant al efectelor obținute.**

Performanța o va putea asigura, în primul rînd, **determinarea judicioasă a nevoilor de pregătire și perfecționare**, corelate cu comandamentele economico-sociale ale cincinalului și cu sarcinile concrete ce revin fiecărei unități, cu problemele pe care acestea le are de rezolvat în activitatea ei privită la momentul dat și în perspectivă. Este deci vorba de o **opțiune strategică, în definirea căreia e indispensabilă o largă implicare a oamenilor muncii**; de vreme ce de reciclare beneficiază întregul personal muncitor, apare firesc ca decizia asupra obiectivelor acesteia să aparțină adunării generale. Astfel de

Tipuri de programe de perfecționare a personalului muncitor

● Personalul nou încadrat în unitate (în urma absolvirii unei școli sau venit prin transfer), precum și cel care și-a schimbat locul de muncă trebuie ajutat pentru o integrare rapidă în producție. Aceasta se realizează prin

PROGRAME DE INTEGRARE

sub forma de instruire la locul de muncă (în prima săptămână de la ocuparea acestuia), prezentarea specificului și condițiilor unității (secției etc.), discuții.

● Cînd într-o unitate sînt lucrători care nu posedă la nivelul necesar cunoștințele, deprinderile, aptitudinile necesare pentru îndeplinirea normelor de muncă sau a sarcinilor, pentru respectarea tehnologiilor, a cerințelor privind calitatea produselor (lucrărilor, serviciilor) și consumurile specifice, pentru exploatarea rațională, întreținerea și repararea mașinilor și utilajelor etc., ei trebuie sprijiniți prin cuprinderea în

PROGRAME DE REMEDIERE

a dificultăților în realizarea sarcinilor curente. De regulă, aceste programe se organizează la locul de muncă (instruire sub controlul șefului direct, iar dacă sînt cuprinși cel puțin 10 muncitori — cursuri de perfecționare); desfășurarea lor cu caracter intensiv (de preferință zilnic, timp de 1—2 luni) va asigura

un termen scurt de obținere a efectelor scontate în ce privește îndeplinirea cerințelor postului.

● Înoirea sau modernizarea produselor, tehnologiilor, utilajelor, echipamentului, S.D.C.-urilor, a tehnicilor, procedurilor și metodelor de organizare și conducere a diferitelor activități, schimbările organizatorice care influențează atribuțiile și relațiile de muncă ale personalului pot antrena inițial unele dificultăți; pentru limitarea și prevenirea acestora sînt necesare

PROGRAME DE ADAPTARE

pe baza cărora personalul muncitor implicat să-și însușească anticipat cunoștințele și deprinderile adecvate. După nevoie ele se vor realiza prin instruire la locul de muncă, prin cursuri intensive de perfecționare și stagii de practică, pe o durată de pînă la 3 luni.

● Activitățile de cercetare, inginerie tehnologică, producție, comercializare etc. capătă un caracter tot mai complex, impactul revoluției științifice și tehnice diversifică și detaliază domeniile proprii diferitelor specialități, creează continuu noi domenii de vîrf și interdisciplinare. Personalul antrenat (sau care urmează să fie antrenat) — ca efect al acestei evoluții — în rezolvarea unor sarcini deosebit de cele pe care le îndeplinește în mod curent și pentru care a fost pregătit, are nevoie de o aprofundare și completare a cunoștințelor, pe care o poate obține prin

PROGRAME DE SPECIALIZARE

fie sub forma unor stagii de practică și specializare în alte uni-

obiective pot fi legate de promovarea tehnologiilor moderne, mecanizarea, automatizarea și cibernetizarea proceselor de producție, utilizarea mai bună a capacităților de producție, înnoirea produselor și îmbunătățirea calității lor, reducerea consumurilor materiale și energetice etc.; de organizarea și normarea științifică a producției și a muncii, utilizarea rațională a forței de muncă; de respectarea riguroasă a principiilor noului mecanism economico-financiar; de ameliorarea condițiilor de muncă sub raportul igienei, securității, cerințelor ergonomice, conservarea și protecția mediului ambiant ș.a.

Această listă de probleme poate fi lărgită, detaliată, concretizată. Dar și dintr-o asemenea enumerare exemplificativă rezultă o caracteristică derivând din tripla calitate a omului muncii, proprietar-producător-beneficiar: **impletirea necesară a temelor ținând strict de exercitarea profesiei cu cele privind gestiunea resurselor, impletirea cunoștințelor tehnice cu cele economice și a ambelor cu cele social-umane.** Perfecționarea profesională este chemată să modeleze, corecteze, dezvolte nu numai **aptitudinile, ci și atitudinile** — față de muncă, față de avutul obștesc, față de colectivitate și societate. De aceea, dintre obiectivele ei nu pot lipsi însușirea și aplicarea principiilor politice și prevederilor normative referitor la **conducerea colectivă, la democrația și autoconducerea muncitorească,** la organizarea și funcționarea formelor instituționalizate ale acestora, promovarea metodelor moderne de luare a deciziilor, dezvoltarea participării largi, conștiente, active, constructive și responsabile a oamenilor muncii la conducerea unităților.

Performanța obținută prin perfecționarea pregătirii profesionale în direcțiile astfel determinate este condiționată de **selectarea acelor tipuri de programe** (vezi prezentarea din subsolul acestor pagini) care corespund cel mai bine nevoilor concrete constatate la nivelul locurilor de muncă, al secțiilor, al unității, de organizarea lor în momentul cel mai propice pentru rezolvarea problemelor respective, de asigurarea unui **conținut adecvat** și a unor **instructori** care să posede atât fondul de cunoștințe și deprinderi ce trebuie

transmis, cât și capacitatea pedagogică și propria motivare, psihică și de altă natură, de a le transmite.

Această condiție — **calitatea instructorilor** — este cheia de boltă a activităților de perfecționare. Se prevede ca 220—250 mii de maștri și alt personal de specialitate care conduc formații de lucru să fie cuprinși, pe cât posibil în prima jumătate a cincinalului, în programe care, pe lângă probleme privind organizarea producției și a muncii, tehnici și tehnologii, protecția muncii, să includă cu o pondere însemnată metode de instruire profesională a muncitorilor cu care lucrează. Apare necesar ca și programele pentru ingineri și alți specialiști să conțină un modul privind pregătirea acestora ca instructori pentru perfecționarea personalului din subordine. Cadrele didactice, personalul din cercetarea științifică și proiectarea tehnologică, specialiștii cu experiență din ministere, centrale și întreprinderi vor fi atrași mai larg în elaborarea și realizarea programelor; unele experiențe de până acum relevă și utilitatea reciprocă a colaborării învățământului superior cu centrele departamentale de perfecționare, pentru ca proliferarea cunoștințelor de vîrf să se facă pe fondul specific al cerințelor practicii dintr-un domeniu sau altul.

Ministerul Educației și Învățământului a scos recent de sub tipar „**Metodologia perfecționării pregătirii profesionale a personalului muncitor**”, la elaborarea căruia au fost avute în vedere principiile, forme de organizare, metode cu valoare confirmată și care țin, totodată, seama de tendințe avansate în această activitate. Întrunirile metodologice, sistemul de planificare și evidentă propus trebuie însușite și implementate în cât mai scurt timp, pentru a se realiza o organizare unitară și care să ofere certitudinea unor rezultate la nivelul celor scontate.

Importante atribuții și răspunderi în legătură cu planificarea și realizarea perfecționării profesionale revin **organelor de conducere colectivă** din ministere, centrale, consilii populare, întreprinderi și instituții. Pe lângă orientarea generală a politicii de pregătire și perfecționare a personalului muncitor, pe lângă deciziile asupra planurilor anuale și de perspectivă și a pro-

gramelor care o concretizează, pe lângă controlul sistematic al realizării lor, aceste organe au îndatorirea de a încadra corespunzător, a îndruma și sprijini principalele verigi din structura sistemului de perfecționare. Înscrierea în fișa postului a sarcinilor ce revin lucrătorilor din compartimentul de personal-învățămînt al unităților nu este întotdeauna suficientă pentru a garanta ca ele să fie îndeplinite la nivelul calitativ cerut; poate că antrenarea (formalizată sau nu pe planul structurii) în această activitate și a unor specialiști din compartimentele de organizare ar aduce potențialul de concepție și acțiune la stacheta marilor exigențe ale etapei. O atenție aparte se cere a fi dată activității și eficientizării **comisiilor de pregătire și perfecționare, încadrare și promovare în muncă;** paralelismul onora din atribuțiile lor cu cele ale compartimentelor de resort este doar aparent, căci dacă domeniul este același, în schimb formele și metodele de intervenție diferă. Comisiile există înăuntrul masei de oameni ai muncii, în strînsă și permanentă legătură cu aceștia, ceea ce prin definiție le îndepărtează de optica funcționărească a hîrtilor și le apropie de cea a realităților, a relațiilor inter-umane, ceea ce și explică rolul lor în determinarea nevoilor de perfecționare, în selecționarea lectorilor și instructorilor, în crearea climatului psihosocial favorabil desfășurării unei perfecționări eficiente în izbucnirea unor măsuri de stimulare materială și morală, în aplicarea în producție a soluțiilor propuse în lucrările, proiectele, studiile elaborate de participanții la programe.

Perfecționarea pregătirii personalului muncitor reprezintă o investiție de efort, iar acesta trebuie justificat prin efect. Obținerea unor rezultate superioare în activitatea individuală și colectivă — ca măsură a calității instruirii — implică dorința și voința fiecăruia de a valorifica din plin cunoștințele dobândite dar și asigurarea condițiilor — organizatorice, tehnice de încadrare, de climat — pentru aplicarea lor; mai mult caică, condițiile determină tocmai motivarea necesară. Este, și aceasta, o răspundere majoră a conducătorilor colectivi.

Dorin CONSTANTINESCU

tăți, cu profil adecvat, fie prin cursuri de perfecționare (de pînă la un an), cursuri postuniversitare sau doctorat.

● Personalul cu vechime are avantajul experienței practice, dar și dezavantajul unei pregătiri de bază ce i-a furnizat cunoștințe profesionale care, în prezent, pot fi depășite. Improvabilitatea și/sau înnoirea acestora prin însușirea realizărilor actuale ale științei și tehnologiei din domeniul lui de specialitate sau din domenii interdisciplinare implică parcurgerea unor

PROGRAME DE RECLICARE

în cadrul unității (programe personale, cursuri) sau în afara ei — în instituții de învățămînt, centre de perfecționare ș.a., inclusiv prin cursuri post-universitare.

● Determinări obiective sau subiective (schimbarea profilului unității, evoluția tehnică și tehnologică, desființarea unor posturi de muncă indirect productive, modificări ale capacității personale de muncă, trecerea într-o unitate cu alt specific, dorința de a practica altă meserie) îi pun pe unii lucrători în situația de a se pregăti pentru altă profesie decît cea actuală. În sprijinul lor se organizează

PROGRAME DE RECALIFICARE

ca importantă modalitate de a rezolva coordonat mobilitatea profesională și imperativul folosirii cât mai judicioase a forței de muncă la nivelul întreprinderii, unității teritorial-administrative, ramurii și economiei naționale, corespunzător cerințelor

tehnicii moderne și schimbărilor ce intervin în structura economiei.

● Lărgirea profilului meseriilor, comasarea celor înrudite prezintă o tendință obiectivă și cu efecte pozitive asupra gradului de folosire a forței de muncă. Însușirea, pe lângă meseria de bază, a unei noi calificări este necesară pentru personalul a cărui activitate are un caracter discontinuu sau sezonier ori nu asigură folosirea integrală a timpului de muncă; pentru personalul a cărui activitate de bază este stînjinită prin lipsa unui lucrător care să execute operații și lucrări de mic volum din meserii înrudite; pentru personalul ce-și poate exercita sarcinile curente, concomitent la două sau mai multe locuri de muncă (poliservirea mașinilor). Ea se capătă prin

PROGRAME DE POLICALIFICARE

sub forma unor cursuri, pe baza nomenclatorului meseriilor înrudite.

● În vederea dobîndirii anticipate a cunoștințelor, deprinderilor și atitudinilor necesare personalului care îndeplinește celelalte condiții cerute pentru promovare (într-o categorie de încadrare, o funcție de conducere sau de execuție superioară) sau pentru a face parte din rezerva de cadre, se organizează

PROGRAME DE PROMOVARE

ce au loc în unitate (cursuri de perfecționare, stagii, asistarea sau înlocuirea temporară a unor cadre cu funcție superioară) sau — după caz — în afara acesteia, la instituții specializate.

MODERNIZAREA STRUCTURII INDUSTRIEI (II)

Structura sistemului energetic

SISTEMUL ENERGETIC — cunoscut ca fiind nervul vital al întregii economii — suferă însemnate modificări structurale datorită apariției unor condiții deosebite cu unele tendințe de agravare a acestora, ca de exemplu: încheierea perioadei de abundență a resurselor de energie, paralel cu deschiderea unei perspective de declin a rezervelor de combustibil clasici în țară și pe plan mondial: ridicarea rapidă a costurilor unitare de exploatare și de investiții la țiței și la gaze naturale; accentuarea politicii monopoliste pe plan mondial în domeniul combustibililor, ceea ce provoacă creșterea rapidă a prețurilor și greutatea deosebită în aprovizionarea cu combustibil lichizi, mai ales pentru țările care au posibilități mai restrinse de procurare a resurselor valutare.

În cursul anilor '60 elasticitatea consumului de energie în raport cu venitul național a fost supraunitară (1, 13), iar în anii '70 coeficienții de elasticitate au scăzut substanțial. Deși în ultimul deceniu structura balanței energetice a suferit unele modificări, sporind, într-o anumită măsură, contribuția importurilor de combustibili, a continuat totuși ca în balanța de energie primară să rămână predominantă ponderea gazelor naturale (50%) și relativ ridicată ponderea țițeiului (25%). Toate acestea au însemnat o folosire nerațională și ineficientă a energiei în economia națională, fapt care a impus o reconsiderare a întregii politici energetice. Creșterea economică în ritmuri ridicate nu mai poate fi susținută de ritmuri tot așa de ridicate ale producției și ale consumului de energie. Se pune problema sporirii eforturilor, pe de o parte, pentru schimbarea structurală a sistemului energetic național în conformitate cu posibilitățile și necesitățile economiei românești, iar pe de altă parte, pentru conservarea energiei, așa încât până la sfârșitul anilor '80 să se realizeze obiectivul politic formulat la Congresul al XII-lea al P.C.R.: de asigurare a independenței țării din punct de vedere al aprovizionării cu energie și combustibil iar, în perspectivă, să se asigure condițiile pentru trecerea la așa-numitul nou sistem energetic postfossil. În acest context, în energetica românească se pun probleme noi și importante ale căror direcții de soluționare sînt cuprinse în Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1980—1990 și orientările principale pînă în anul 2000.

În primul rînd, revin sarcini cercetării geologice care trebuie să asigure identificarea și introducerea în circuitul economic a noi rezerve de combustibil, precum și dezvoltarea bazei de materii prime în vederea satisfacerii necesarului de combustibil pentru funcționarea centralelor nucleare-electrice. În al doilea rînd, se va accentua extinderea construcțiilor de hidrocentrale, utilizarea combustibililor solizi și în special, a lignitului, trecerea la construcția de centrale nucleare, urmînd

să se restrîngă consumul de hidrocarburi, în scopul conservării acestora pentru o folosire cît mai îndelungată pentru valorificări superioare. În al treilea rînd, un accent deosebit se pune pe folosirea noilor surse de energie (geotermală, solară, eoliană, biologică), dîndu-se atenție sporită cercetărilor științifice și experimentale în aceste domenii, precum și producerii materialelor noi necesare pentru folosirea noilor surse. Toate acestea vor avea ca efect ameliorarea structurii producției și consumului de resurse energetice primare. O ameliorare trebuie să se producă în continuare și în direcția folosirii energiei la consumatorii intermediari și finali prin creșterea ponderii utilizării unor resurse energetice ca materii prime și diminuarea ponderii cantităților de energie folosite în industrie pentru ardere și pentru consumuri tehnologice.

Adeseori se apreciază că există cantități imense, inepuizabile, de energie disponibilă sub diferite forme și tipuri (solară, eoliană, geotermală, biogaz ș.a.). Dar pentru ca energia disponibilă să devină accesibilă și pentru a întreține în stare de funcționare sistemul energetic, este necesar atît un consum energetic cît și consum de muncă. În primul caz ne referim la eficiență în termeni energetici: cînd inputul de energie direct și încorporat pentru întreținerea și asigurarea funcționării sistemului este mai mic decît outputul de energie livrat în afara sistemului (output — net) este asigurată eficiența energetică a transformării ei din starea disponibilă în cea accesibilă. În cel de-al doilea caz: cînd se cheltuiește un volum de muncă în mod direct sub formă de muncă vie și indirect sub formă de muncă încorporată, trebuie verificat dacă volumul de muncă cheltuit pentru a face accesibilă o cantitate de energie nu depășește volumul de muncă înlocuită sau economisită prin folosirea în procesul economic a cantității respective de energie accesibilă. În caz contrar, are loc violarea principiului eficienței economice pe care trebuie să se bazeze orice gestiune economică. O analiză privind trecerea unei surse din starea disponibilă la cea accesibilă poate fi considerată reală și completă numai atunci cînd se determină și se corelează eficiența energetică cu cea economică.

În vederea unui aport suplimentar în balanța de energie primară, se vor accentua preocupările pentru punerea în valoare a noilor surse de energie și a tehnologiilor neconvenționale, în care scop se vor asimila și se vor produce în țară echipamentele și mașinile necesare investițiilor prevăzute. În legătură cu folosirea surselor noi de energie se ridică încă numeroase probleme de eficiență pe care cercetarea trebuie să le rezolve. Acestea vizează următoarele două obiective: reducerea investiției specifice și reducerea costurilor unitare de producție. S-a constatat de altfel că, în prezent, față de soluțiile pe care le dau cercetarea și proiectarea, producția de energie din surse noi este încă prea scumpă în raport cu producția de energie din surse clasice sub raportul investiției specifice și a costurilor de producție. Această situație impune, pe de o parte, intensificarea eforturilor de cercetare pe linia găsitii unor soluții eficiente de folosire a surselor noi, iar pe de altă parte, promovarea, în etapa actuală pe scara mai largă a măsurilor de conservare a energiei care, în general, au un potențial de eficiență mai ridicat decît producerea energiei din noile surse. Într-adevăr, la o ofertă tot mai restrînsă de energie la care se poate face față tot mai greu, în condițiile rezervelor cunoscute, deserveterea cererii (numită conservare) se înscrie ca una din soluțiile cele mai eficiente și mai la îndemînă. De aceea, se consideră că sursa principală și condiția hotărîtoare a dezvoltării în continuare a economiei naționale este asigurarea unei creșteri substanțiale a eficienței în utilizarea energiei, întregul sistem energetic — de producție și de consum — oferind însemnate posibilități în acest sens. Potrivit estimărilor, indicele mediu de consum de energie primară la 1 000 de lei producție industrială va scădea în 1985 față de 1980 cu 21—23%, iar pînă în 1990 cu 40%.

Aceste prevederi devin realizabile pe următoarele două căi: a) prin îmbunătățiri tehnologice care să ducă la reducerea consumurilor specifice de energie și la recuperarea resurselor energetice termice și combustibile și valorificarea acestora. Faptul că peste 60% din totalul energiei intrate în sistemul economic este pierdută în cursul transformării diferitelor forme de energie primară sau intermediară în cadrul diferitelor agregate și instalații cu randamente scăzute sau este pierdută sub formă de căldură în procesele economice, evidențiază rezervele importante care există pentru realizarea unor însemnate economii de energie. Pe măsura creșterii prețurilor la combustibili, tot mai multe lucrări de investiții, reuți-

7) Lee Schipper, Another Look at Energy Conservation, The A.E.R. mai 1978, p. 362; G. N. Hatsopoulos, E. P. Gyftopoulos, R. W. Sant, T. F. Widmer, „Capital Investments to Save Energy“, Harvard Business Review, martie-aprilie 1978

lări și modernizări în vederea economisirii energiei devin eficiente din punct de vedere economic ;

b) prin perfecționarea structurii producției pe calea dezvoltării acelor ramuri și producții care au consum redus de energie și un grad înalt de prelucrare și de tehnicitate, concomitent cu limitarea la strictul necesar al producției de produse energointensive. Din investigațiile efectuate s-a desprins faptul că pentru condițiile României, cele mai importante și mai fezabile căi de ameliorare a structurii producției cu efecte mari asupra conservării energiei se referă la substituția unor materii prime și produse destinate consumului intermediar, precum și la substituția produselor destinate exportului. Tocmai de aceea, la orientarea structurii acestora criteriul economisirii energiei joacă un rol tot mai important, care trebuie luat în considerare la orientarea structurii interne a ramurilor industriei, ținând seama, bineînțeles, și de alte criterii generale și specifice.

Structura industriei metalurgice

SE DEZVOLTĂ rapid producția și consumul de mase plastice și rășini sintetice, de materiale ceramice, de materiale compozite — materiale întărite cu particule sau fibre, se obțin noi aliaje cu proprietăți superioare, se găsesc noi forme de acoperiri metalice sau nemetalice ale materialelor feroase. De asemenea, există tendința de dezvoltare a materialelor noi care urmăresc realizarea unor materiale cu structuri polifazate asemenea materialelor biospecializate⁸⁾. Noile materiale înlocuiesc tot mai mult materialele clasice naturale, devenind competitive în raport cu metalele feroase atât calitativ cât și ca preț. Firește, asemenea tendințe se manifestă în fapt pe plan tot mai larg și provoacă schimbări însemnate în industrie, în construcții, în transporturi, ca și în întreaga viață economică.

În ultimul deceniu, la o serie de materiale metalifere importante prețurile au cunoscut o ascensiune fără precedent, datorită fie tendinței de epuizare a resurselor și necesității adopțării unor tehnologii mai scumpe, fie apariției sau întăririi unor tendințe monopoliste a principalilor deținători de rezerve. De asemenea, situația în domeniul energetic provoacă anumite schimbări în domeniul producției unor materiale energointensive. În perspectivă, pot apărea situații nesatisfăcătoare la o serie de elemente de aliere (niobiu, molibden, tungsten, zirconiu etc.) sau la unele metale neferoase (cupru, cositor, zinc etc.) care ar putea să producă greutate în obținerea unor oțeluri aliate sau la obținerea metalelor neferoase necesare industriei electrotehnicii și electronicii. Cu toate acestea, în deceniile următoare, în industria construcțiilor de mașini, în construcții, în transporturi, materialele metalice vor continua să-și mențină rolul preponderent. Dintre toate materialele, mai ales în construcții de mașini, se pare că oțelul va continua, o oarecare perioadă, să reprezinte circa 80—90% din totalul consumului de materiale metalice, acest metal continuând să-și lărgască domeniul de utilizare.

La orientarea dezvoltării producției de metale și a structurii acestora se au în vedere în primul rând cererile crescânde ale ramurilor prelucrătoare care au un ritm înalt de dezvoltare, în al doilea rând posibilitățile de procurare a materiilor prime din surse interne și din import, în al treilea rând posibilitățile investiționale ale țării. În perspectiva anilor '80, în țara noastră se va putea ca, în urma eforturilor investiționale și a unor importuri de coals, de cărbune cocsificabil, precum și a lărgirii bazei proprii de materii prime minerale, să se acopere, din producția internă, într-o proporție cât mai mare necesarul de oțel și de aluminiu și peste 1/2 din necesarul de cupru, plumb, zinc. Accentul deosebit se va pune pe găsirea surselor interne, iar numai după aceea se va recurge la import de minereu și de coals.

În privința folosirii resurselor interne, se au în vedere două direcții principale :

a) sporirea cantităților de minereu extras. În acest scop, la minereul de fier vor fi puse în exploatare noi zăcăminte din județele Suceava și Hunedoara și se va începe valorificarea rezervelor de la Palazul Mare, iar la minereurile neferoase va spori mai accentuat producția de minereuri cuprifere sărace, prin dezvoltarea exploatărilor de la Moldova Nouă și Roșia Poieni și vor fi puse în funcțiune noi capacități de extracție a minereurilor complexe. În vederea valorificării complete a resurselor și a asigurării eficienței exploatărilor minereurilor cu conținut util redus, trebuie intensificate preocupările pe linia extragerii, alături de metalul de bază, și a celorlalte elemente componente ca vanadiu, galiu, cadmiu, telur etc., precum și a recuperării metalelor din zgură, din produse secundare și uzate. De asemenea, va fi necesar să se asigure folosirea mai largă în siderurgie a cărbunilor energetici infe-

riori și slab cocsificabili, iar la obținerea aluminiului, trecerea la noi procedee tehnologice care să ducă la diminuarea consumului de energie ;

b) Sporirea gradului de recuperare și de refolosire a tuturor materiilor prime și materialelor rezultate din procesul de producție și de consum. În acest sens, în anul 1985 se va asigura, pe această cale, acoperirea necesarului pentru nevoile interne ale economiei în proporție de 40% la fier, 41% la cupru, 40% la plumb ș.a. Reciclarea resurselor joacă un rol tot mai important în aprovizionarea cu resurse pe măsură ce sporește stocul de bunuri metalice ce urmează să fie scoase din uz. De pildă, în țările dezvoltate unde aceste stocuri se găsesc într-un volum mai ridicat și unde procesul reciclării resurselor este bine organizat, ponderea refolosirii materiilor prime în totalul nevoilor interne ale economiei sporește foarte mult. De exemplu, în S.U.A. în anul 1976 ponderea resurselor reciclate a reprezentat 48% la aluminiu, 50% la cupru, 50% la plumb. În felul acesta are loc o anumită atenuare a solicitării rezervelor de resurse naturale existente în condițiile satisfacerii cererii de materii prime, precum și realizarea unei însemnate economii de energie, întrucât se știe că prin reciclarea și refolosirea unor materii prime de bază are loc solicitarea unor cantități mult mai mici de energie decât în cazul extragerii lor din resursele primare.

Pentru dezvoltarea în perspectivă a producției de metale, s-au efectuat numeroase studii de prognoză atât pe plan mondial cât și în țara noastră. Seriile de date statistice aduse la zi, precum și prognozele arată creșteri ale consumului aparent de oțel și ale producției de oțel ce nu depășesc, de regulă, 700 kg/locuitor până în 1985 și 900 kg/locuitor până în anul 2000, cu excepția Japoniei și a Luxemburgului care au depășit cantitatea de 1 000 kg/locuitor.

În unele variante de prognoză se prevede ca Japonia, de exemplu să ajungă până în 1985 la o producție de 1 400 kg de oțel pe locuitor, iar până în anul 2 000 la circa 1 700 kg. În acest caz Japonia se prezintă ca o excepție dacă ținem seama că în țări cu tradiție din acest punct de vedere și care au condiții interne favorabile dezvoltării acestei ramuri, ca de exemplu U.R.S.S., S.U.A. și Suedia, producția de oțel pe locuitor nu va depăși 700 kg în anul 1985 și 820 kg în anul 2000⁹⁾.

De altfel, din cauza urcării prețurilor la combustibili și a cerințelor impuse de protecția mediului înconjurător și în Japonia au apărut anumite elemente de descurajare a creșterii producției de oțel, ceea ce va însemna o reconsiderare drastică a prognozei elaborate. Se remarcă faptul că în Japonia și în multe alte țări o asemenea reconsiderare cuprinde, în ultimul timp, nu numai sectorul siderurgic ci și alte sectoare ale economiei.

În ce privește România, producția de oțel pe locuitor a ajuns în 1980 la circa 600 kg. Potrivit unor variante de prognoze mai vechi, ar urma ca producția de oțel să crească la 25—27 mil. tone în anul 1990, ceea ce ar însemna atingerea unui nivel de circa 1 000 kg de oțel pe locuitor. Asemenea prevederi ar trebui reanalizate prin prisma noilor exigențe ale economiei românești în legătură cu limitarea importurilor de resurse, cu posibilitățile de plată a acestor importuri, cu necesitatea reducerii consumului și a exportului de materii prime și semifabricate-energointensive ș.a. De altfel, faptul că, pe de o parte, produsele metalurgice sînt energointensive, iar pe de altă parte, prețurile combustibililor cresc în ritm rapid, cererea de materii prime metalurgice se adaptează la noua situație a prețurilor combustibililor, ceea ce are drept urmare o reconsiderare treptată a programelor de dezvoltare a producției oțelului, aluminiului și a altor metale din multe țări ale lumii capitaliste și socialiste.

Ținând seama de problemele specifice cu care se confruntă economia țării noastre, precum și de noile orientări generale conținute în documentele Partidului Comunist Român din ultimul timp, respectiv în actualul plan cincinal, între alternativa privind creșterea în ritmuri ridicate a producției de oțel și cea privind îmbunătățirea structurii, în mod firesc trebuie optat pentru alternativa a doua, ceea ce ar corespunde mai bine următoarelor cerințe de mare importanță : ridicarea eficienței consumului de energie în industria metalurgică, satisfacerea mai bună a cererilor construcțiilor de mașini cu produse metalurgice de calitate superioară și diversificate, valorificarea superioară a materiilor prime. În sprijinul celor afirmate anterior pot veni și următoarele argumente.

a) Ce ar însemna, în termeni energetici, continuarea dezvoltării cantitative a industriei metalurgice ? Ținând seama că consumul cumulat de energie pe tona de oțel prelucrat în lami-

⁸⁾ V. Bănescu, D. Radulian „Tendințe în utilizarea materialelor în construcția de mașini” I.E.I. Sesiunea științifică iunie 1980

⁹⁾ Vezi : Economia mondială orizont 2000, coord. M. Florescu, M. Mașita, M. Horovitz, Edit. Academiei R. S. România 1980 ; Draft World-Wide Study of the Iron and Steel Industry, 1975—2000, UNIDO, 1976

nate și în piese turnate din oțel este de aproximativ 1,5 tcc, o eventuală urcare în perspectivă a producției de oțel până la 30 milioane de tone ar însemna o grevare a balanței energetice cu un consum total de energie de aproximativ 45 milioane tcc, nemăitînind seama de o suprasolicitare care s-ar produce pentru mijloacele de transport și pentru balanța de plăți externe cu importul de coals, cărbune cocsificabil și minereu de fier. Deci, numai pentru producția de oțel, ar însemna ca în perspectivă necesarul de combustibil să reprezinte cca 1/2 din consumul total de energie în economia națională, în ipoteza menținerii consumurilor specifice actuale;

b) Ce ar însemna continuarea structurii actuale a ramurii metalurgice, în termenii eficienței economice, poate fi ilustrată de unele date despre România comparativ cu alte țări. De exemplu, la consumul specific de energie, exprimat în tone echivalente țitei pe tona de oțel brut produs pe locuitor, România se înscrie la nivelul realizat de alte țări dezvoltate. La alți indicatori însă, ca, de exemplu, la consum de energie al industriei siderurgice raportat la totalul P.I.B. pe economia națională și producția de oțel raportată la P.I.B. realizat în economia națională, în România se realizează niveluri de 1,5—2 ori mai mari decât în celelalte țări. Deci, pentru obținerea unei valori de un milion de dolari P.I.B. în România față de alte țări dezvoltate se consumă de 1,5—2 ori mai mult oțel brut și mai multă energie în industria metalurgică¹⁰⁾.

Avînd în vedere gradul înalt de energointensivitate a aluminiului, față de prevederile unor variante de prognoze mai vechi, producția de aluminiu primar din țara noastră se menține mai departe la aceeași cantitate, atenția urmînd să se îndrepte spre adîncirea prelucrării. În această privință în țara noastră există, de altfel, însemnate rezerve ilustrate de datele cuprinse în tabelul alăturat, care arată gradul de prelucrare a aluminiului în România comparativ cu alte țări.

Dacă în Japonia și în Franța întreaga cantitate de aluminiu primar este supusă prelucrării pentru obținerea laminatelor și a tablei, în România ponderea acestora în totalul producției de aluminiu primar reprezintă în 1979 doar circa 1/3. Trebuie ținut seama că în faza producerii aluminiului primar se consumă cea mai mare parte din energia încorporată și că aluminiul cu un

¹⁰⁾ Calculat pe baza datelor din Joel Darmstadter și colab., How Industrial Societies Use Energy, John Hopkins Press, 1977, p. 119. Iar pentru România din datele statistice naționale

Gradul de prelucrare a aluminiului în R.S.R. comparativ cu alte țări (tone)

	Producția de aluminiu primar	Laminate din aluminiu	Tablă din aluminiu
Japonia (1972)	1 014 861	957 820	55 330
Franța (1975)	364 400	340 400*	29 930
România (1979)	217 000	66 333	—
*) Structura producției de laminate din aluminiu în Franța			
— Bare, fire, cabluri			79 910
— Lamine, profile și țevi			86 390
— Lamine, profile și țevi din aliaje ușoare			144 170
— Folii subțiri de aluminiu			29 930
Total :			340 400

Sursa : Din datele existente în lucrări din Institutul de economie industrială

grad înalt de prelucrare își sporește mult valoarea și, prin aceasta, eficiența producției și a consumului de energie în această ramură. Tocmai de aici rezultă interesul economic deosebit pentru adîncirea prelucrării industriale a aluminiului ca și a celorlalte materii prime și produse intermediare.

Pe linia ameliorării structurilor și a ridicării calității producției în metalurgie, prognozele elaborate în ultimul timp de Institutul de cercetări metalurgice, prevăd însemnate obiective. Astfel, față de anul 1960 valoarea produselor noi și reprojectate va fi mai mare de 2,4 ori în anul 1965 și de 3,2 ori în anul 1990. Pînă la sfîrșitul secolului se vor realiza produse de tehnicitate și calitate ridicată, așa încît nu se vor mai importa practic produse din oțel și aliaje pe bază de aluminiu pentru domeniile industriale de bază ale tehnicii de vîrf ce se vor dezvolta. Printre obiectivele de interes major, de asemenea, sînt înscrise în programul de dezvoltare utilizarea energiei reactorilor nucleari de înaltă temperatură, recuperarea energiei pe întregul flux al produselor siderurgice, gazeificarea cărbunilor energetici și utilizarea gazelor reducătoare, cercetarea proceselor de solidificare și turnare a oțelului, sisteme de instalații de intensificare a transferului de căldură în agregatele termotehnologice și altele.

dr. Aurel IANCU

Controlul economic preventiv

(Urmare din pag. 16)

industrială și de construcții-montaj, Curtea Superioară de Control Financiar împreună cu Ministerul Finanțelor au sarcina de a prezenta conducerii superioare de partid și de stat concluziile și măsurile ce se impun a fi luate în continuare.

Desigur, în viitor, pe lângă răspunderile existente, ar trebui să se reglementeze și răspunderea celor împuterniciți să exercite controlul economic preventiv, în condițiile în care nu se respectă criteriile stabilite. Așa, de exemplu, în cazul în care în cadrul unor unități socialiste se formează stocuri de produse finite care nu au desfacere asigurată sau care nu pot fi vindute din lipsă de prețuri legal aprobate, cei ce au avizat la controlul economic preventiv lansarea în fabricație a produselor respective ar trebui să fie susceptibili de a suporta dobinzile pe care unitatea în cauză le plătește pentru creditele bancare pe care le ia ca urmare a imobilizării mijloacelor financiare proprii în astfel de stocuri. O astfel de răspundere ar trebui să fie stabilită și pentru cei ce dispun începerea de lucrări de construcții-montaj înainte de a se îndeplini toate condițiile prevăzute de lege.

De asemenea, în cazul în care la controlul financiar ulterior se constată că s-au efectuat plăți de retribuții nevenite, sub aspectul realității muncii, în sensul că cei înscrși în statele de plată nu au fost prezenți la muncă în perioada respectivă sau nu au realizat cantitatea de produse înscrși în rapoartele de lucru, cei ce au semnat sau vizat documentele respective pentru realitatea muncii ar trebui să suporte paguba creată, dacă

aceasta nu se mai poate recupera de la cei ce au beneficiat de acele drepturi nevenite conform legii.

C atenție deosebită trebuie să se dea din partea conducătorilor unităților socialiste cazurilor în care se depășesc normele de consum stabilite prin documentațiile tehnologice, analizînd condițiile în care au avut loc astfel de depășiri și stabilind afit măsuri pentru prevenirea lor în viitor, cît și răspunderea materială a celor ce se fac vinovați. O astfel de măsură are și menirea de a contribui la respectarea cu strictețe a tehnologiilor stabilite și la existența și menținerea unui climat de ordine și disciplină în producție.

Pentru ca această nouă formă de control preventiv să poată constitui o pirghie eficientă în aplicarea noului mecanism economico-financiar în unitățile socialiste cu activitate industrială și de construcții-montaj, este necesar ca ministerele, direcțiile tehnice și de specialitate din cadrul acestora, conducătorii de centrale și întreprinderi să sprijine și să îndrume, controlînd permanent exercitarea controlului economic preventiv. De asemenea, organele de conducere colectivă din unitățile socialiste (întreprinderi, centrale, ministere) trebuie să analizeze periodic problemele pe care le ridică exercitarea controlului economic preventiv și să ia măsuri operative pentru eliminarea neajunsurilor care apar.

În același timp, organele Ministerului Finanțelor cît și cele ale Curții Superioare de Control Financiar trebuie să urmărească, să îndrume și să controleze la ministere, centrale și întreprinderi modul în care este organizat și se exercită controlul economic preventiv, astfel încît acest control să funcționeze ca o pirghie în aplicarea noului mecanism economic, prin participarea lui activă și efectivă la mai buna gospodărire a mijloacelor materiale și bănești și la creșterea eficienței economice prin întărirea ordinii și disciplinei în toate unitățile socialiste.

Participarea științei și tehnicii românești la valorificarea superioară a resurselor

Posibilități de extindere a colaborării internaționale în industria petrolieră

COOPERAREA TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ constituie unul din cele mai importante canale de transfer de tehnologie și cunoștințe tehnice. Totodată, prin extinderea activității de cooperare tehnico-științifică internațională a țării noastre se intensifică schimbul de valori materiale, schimb în care țara noastră are partea sa de beneficiu; se mărește gradul de participare a României la diviziunea internațională a muncii, folosindu-se astfel într-o măsură mai mare avantajele ce decurg din aceasta, prin asigurarea unor relații stabile și de lungă durată care caracterizează cooperarea tehnico-științifică.

Și în domeniul industriei petroliere participarea științei și tehnologiei românești la activitatea de colaborare și cooperare internațională reprezintă un mijloc de a rezolva, prin conlucrare cu parteneri externi, probleme științifice și tehnologice de interes pentru industria noastră petrolieră și totodată un mijloc de valorificare a capacității științei și tehnologiei românești prin participarea la descoperirea și punerea în valoare a unor zăcăminte de hidrocarburi în țări partenere, aceasta putând constitui o sursă, pe termen lung, de asigurare cu hidrocarburi (țiței și gaze), a economiei noastre naționale.

În fapt, știința și tehnologia românească are în acest domeniu un important potențial și o experiență îndelungată. Industria extractivă de țiței și gaze din țara noastră are o vechime de peste 120 de ani, iar activitatea ei s-a desfășurat pe o varietate foarte mare de zăcăminte.

Congresul al XII-lea al P.C.R. a pus în fața petroliștilor români sarcini de mare răspundere pe linia dezvoltării bazei de hidrocarburi atât de necesare economiei noastre socialiste în plin avânt. Astfel, sînt stabilite sarcini pen-

tru investigarea și punerea în exploatare de noi zăcăminte de țiței și gaze situate la adîncimi mari și pe platforma continentală românească a Mării Negre, precum și pentru creșterea eficienței lucrărilor de prospecțiune și explorare prin utilizarea tehnicilor moderne de investigare geologică complexă. Activității de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică în industria extractivă petrolieră îi revine ca sarcină principală elaborarea de tehnologii moderne de exploatare intensivă, în condiții de maximă eficiență economică, a rezervelor de hidrocarburi, în acest scop urmînd să asigure tehnologii eficiente de săpare a sondelor și exploatare a zăcămintelor de hidrocarburi la mare adîncime, de creștere a factorului de recuperare a țițeiului din zăcăminte. Totodată, obiectivele stabilite de cel de-al XII-lea Congres privind dezvoltarea colaborării și cooperării științifice și tehnologice internaționale creează un cadru deosebit de favorabil și implică sarcini importante pentru dezvoltarea și creșterea eficienței activității de cooperare pe plan internațional, în domeniul industriei extractive de țiței și gaze.

Și în acest domeniu înfăptuirea Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic creează premisele promovării tot mai intense a cooperării tehnico-științifice internaționale a României, factor primordial de modernizare, în ritm rapid, a economiei naționale, de valorificare superioară a potențialului tehnic și științific propriu, de favorizare a transferului de tehnologii avansate, de participare la progresul tehnico-științific universal.

Înalta competență a specialiștilor români, calitatea și performanțele, apreciate pe plan mondial, a utilajelor fabricate în țară, la care în ultimii ani se adaugă și platforme de foraj marin, constituie un factor de prim ordin pentru extinderea și mărirea eficienței colaborării și cooperării tehnico-științifice internaționale a țării noastre, în domeniul industriei extractive de țiței și gaze.

Totodată, este de menționat că activitatea de colaborare și cooperare tehnico-științifică internațională a țării noastre în domeniul industriei extractive de țiței și gaze din ultimele decenii a cunoscut, în general, o evoluție ascendentă. Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică pentru petrol și gaze din țara noastră a realizat colaborări și cooperări pe linie bilaterală, cu toate țările socialiste cu industrie petrolieră cum sînt: R.P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Polonă, R.P. Chineză, R. P. Ungară, U.R.S.S. ș.a. precum și pe linie multilaterală, în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.). De asemenea, a desfășurat activități de colaborări cu parteneri din țările capitaliste dezvoltate cum sînt S.U.A., Franța R.F.G., Marea Britanie și cu alte țări din Europa, cum sînt Grecia și Turcia, cu țări în curs de dezvoltare cum sînt Argentina, Algeria, Indonezia, precum și cu alte țări din America de Sud, Africa și Asia de sud-est și Orientul Apropiat. Reamintim că cel de-al X-lea Congres Mondial al Petrolului a avut loc în 1979 la București.

Cu toate rezultatele pozitive înregistrate, activitatea de colaborare și coo-

perare tehnico-științifică românească, în domeniul industriei de petrol și gaze, nu s-a ridicat totuși la nivelul posibilităților sale, atât ca extindere cît și ca eficiență, ceea ce face necesară o mai intensă participare a țării noastre la activitatea de colaborare și cooperare tehnico-științifică internațională în domeniul industriei petroliere.

România — participare mai activă la „Programul Națiunilor Unite pentru dezvoltare” în domeniul industriei petrolului

CA ȚARA MILITANTĂ pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, România este cunoscută și apreciată în lume atât prin activitatea de largă colaborare cu țările în curs de dezvoltare cît și prin activitatea desfășurată și inițiativa sa în cadrul Organizației Națiunilor Unite. Prin reprezentanții săi la reuniunile „Grupului celor 77” sau ale O.N.U. și în organele de lucru ale acestei organizații, țara noastră a susținut necesitatea sprijinirii țărilor slab dezvoltate și a celor în curs de dezvoltare pentru ca acestea să devină stăpîne pe resursele lor naționale de materii prime și energie și pentru ca acestea să fie sprijinite la punerea în valoare a resurselor lor naturale, contribuindu-se astfel la ridicarea nivelului economic al acestor țări.

Ațit prin consecvența cu care țara noastră militează pentru soluționarea problemei materiilor prime și energiei, pentru crearea unei noi ordini economice și politice internaționale, pentru lichidarea relațiilor de inechitate și realizarea progresului general, eț și prin potențialul științei și tehnicii românești în domeniul industriei petroliere, cu o îndelungată experiență și tradiție, România constituie un partener de cooperare deosebit de interesant pentru participarea la realizarea unor programe P.N.U.D în domeniul industriei de petrol și gaze.

Participarea redusă de pînă acum a țării noastre la cooperarea în cadrul programelor P.N.U.D. se datorește ațit reținerii nejustificate manifestată la angajarea unor astfel de acțiuni de cooperare, cît și cunoașterii insuficiente a cadrului și modului de organizare a acestei activități în cadrul P.N.U.D. Dintre obiectivele de programe înscrise pe lista de priorități a P.N.U.D. și care prezintă interes pentru cooperarea în domeniul industriei extractive de țiței și gaze sînt de menționat următoarele:

— promovarea de măsuri pentru conservarea energiei, dezvoltarea și exploatarea rațională a resurselor, în special a resurselor care nu se reînnoiesc;

— formarea unui potențial propriu în țările în curs de dezvoltare, care să selecționeze și să negocieze transferul de tehnologii, precum și să realizeze dezvoltarea unor tehnologii convenabile condițiilor și obiectivelor locale.

Programele P.N.U.D. în domeniul valorificării unor resurse de hidrocarburi constituie pentru țara noastră nu numai un mijloc de a traduce în practică principiile politicii de militant activ pentru instaurarea noii ordini economice și politice în lume, ci și o cale

deosebit de utilă pentru valorificarea în exterior a potențialului tehnico-științific al industriei noastre extractive de țitei și gaze.

Activitatea de participare a științei și tehnologiei românești la realizarea programelor finanțate de P.N.U.D. se poate referi atât la punerea în valoare a zăcămintelor de hidrocarburi din diferite țări în curs de dezvoltare, cât și la participarea în cadrul unor programe științifice de interes mai larg, cum sînt: studii pentru determinarea structurilor adînci ale scoarței terestre în diferite zone ale globului, studiul și urmărirea prin observații a cîmpurilor geofizice potențiale și stabilirea mișcărilor verticale recente ale scoarței, studii complexe pentru stabilirea distribuției temperaturilor, gradientilor și fluxului geotermic și conturarea rezervelor de perspectivă pentru resurse geotermale.

Cooperare în activitatea petrolieră, marină pe platformele continentale ale altor țări

ACTIVITATEA DE PROSPECTIUNE SEISMICĂ desfășurată pe platforma continentală românească a Mării Negre pentru descoperirea de structuri geologice favorabile acumulărilor de hidrocarburi, activitate începută cu peste 10 ani în urmă, precum și lucrările efectuate în această perioadă pentru asimilarea și producerea în țara noastră de platforme de foraj (de tip autoridicător) și lucrările de foraj ale sondelor marine de pînă în prezent au pus bazele unei noi activități a industriei noastre de petrol, care dobîndeste astfel largi perspective de valorificare atît în ce privește activitatea pentru descoperirea și punerea în valoare de zăcăminte de hidrocarburi pe platforma continentală românească a Mării Negre, cît și pentru participarea, în cadrul unor cooperări cu parteneri externi, la investigarea și punerea în valoare a unor zăcăminte de țitei și gaze pe platformele continentale marine ale altor țări.

Perfecționarea și dezvoltarea în continuare a potențialului industriei noastre de petrol în acest domeniu, ținînd seama de marile perspective ale dezvoltării în numeroase zone ale globului a activității petroliere marine, deschid un cîmp larg de cooperare pentru industria petrolieră din țara noastră. În legătură cu aceste perspective sînt de luat în considerație următoarele aspecte:

- din totalul suprafeței zonelor marine cu perspective pentru petrol și gaze numai cea a 7-a parte a fost sau urmează a fi explorată, astfel că o imensă suprafață (circa 60 000 km²) urmează să constituie obiect de activitate a explorărilor petroliere viitoare;
- rezervele de hidrocarburi localizate în zăcămintele marine care nu au fost pînă în prezent atacate cu lucrări se estimează la circa 22 miliarde tone;
- efervescența care domnește în activitatea de cercetare petrolieră marină constituie o conjunctură deosebit de favorabilă, în care țara noastră, ca producătoare de platforme marine de foraj

și care dispune de specialiști în domeniul cercetărilor geofizice marine pentru hidrocarburi și în domeniul forajului marin, reprezintă un partener foarte atractiv pentru acțiuni de cooperare constînd în lucrări de descoperire și punere în exploatare a zăcămintelor marine de țitei și gaze pe diferite meridiane ale globului.

Forme mai eficiente de colaborare și cooperare tehnico-științifică

ÎN MAJORITATEA CAZURILOR, la rezolvarea unor probleme ale industriei noastre petroliere privind perfecționarea sau realizarea de noi tehnologii din domeniul explorării zăcămintelor de țitei și gaze, forajului și exploatării sondelor de țitei și gaze, tratării sondelor pentru intensificarea extracției, sau acționării asupra zăcămintelor pentru creșterea factorului de recuperare a țiteiului, forma de colaborare tehnico-științifică practică a constat din schimburi de experiență, vizite de documentare ale specialiștilor sau schimburi de materiale de informare și documentare tehnico-științifică.

În condițiile în care colaborarea și cooperarea științifică și tehnologică a țării noastre cu alte țări, în diferite domenii economice și tehnico-științifice s-a dezvoltat și perfecționat continuu, în ritm cu progresele realizate în domeniul cooperării pe plan mondial, limitarea acestei activități, în cadrul industriei extractive de petrol și gaze, numai la schimburi de experiență și vizite de documentare înseamnă lipsirea acestei activități de cea mai mare parte a avantajelor pe care le poate asigura cooperarea efectivă, prin diviziunea efortului între parteneri.

Pe această bază, un mijloc important de creștere a contribuției colaborării și cooperării tehnico-științifice internaționale îl constituie, în special în cazul partenerilor cu potențial tehnico-științific ridicat, practicarea unor forme cu eficiență superioară și anume:

- realizarea cu eforturi comune de programe de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și realizare în producție a unor obiective de interes comun, cu valorificarea rezultatelor atît în țările partenerilor cît și în țările noastre;
- crearea, împreună, de institute, laboratoare sau stații pilot în care activitățile comune de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică să se desfășoare conform condițiilor ce se convin;
- crearea de colective mixte (cu specialiști ai ambelor părți) de cercetare-dezvoltare care să își desfășoare activitatea pentru rezolvarea unor probleme de interes comun, pe bază de programe de lucru în condiții materiale și financiare puse de acord;
- transferul, pe bază de reciprocitate, de cunoștințe tehnologice și industriale folosirea în comun de licențe și brevete de invenții, precum și dezvoltarea în comun de noi tehnologii, care prezintă interes reciproc;
- realizarea de activități în comun pentru dezvoltarea sau valorificarea unor brevete de invenție aparținînd unuia dintre parteneri;
- acțiuni de cooperare pentru dezvoltarea bazei materiale a activității de

cercetare-dezvoltare (aparatură de cercetare, stații pilot, centre experimentale etc.) în vederea creerii condițiilor pentru efectuarea unor viitoare activități comune de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică în domeniul petrolier extractiv;

— realizarea în comun de studii și proiecte, de tehnologii și instalații de interes reciproc, inclusiv pentru terți parteneri;

— acordarea și primirea de asistență științifică și tehnică, pe bază de contract, constînd în consultații în faza lucrărilor de proiectare, realizarea de studii și proiecte, pregătirea de cadre de specialitate pentru diferite tehnici și tehnologii de lucru etc.;

— efectuarea în condiții convenite, de încercări și verificări științifice și tehnice precum și executarea unor prestări de activități tehnico-științifice;

— organizarea de expoziții industriale, însoțite de conferințe științifice și tehnice, pe probleme de interes comun, precum și simpozioane și comunicări științifice cu participarea specialiștilor ambelor părți.

Pe probleme specifice, colaborarea și cooperarea tehnico-științifică românească în domeniul industriei extractive de țitei și gaze cu parteneri din țări socialiste sau capitaliste dezvoltate, avînd experiență și potențial de nivel asemănător sau superior în comparație cu cel al industriei noastre de petrol și gaze, este posibil să se realizeze prin lucrări de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de realizare industrială privind:

— dezvoltarea cercetării geologice pentru hidrocarburi prin teledetecție, cît și prin alte tehnici de vîrf pentru descoperirea zăcămintelor de hidrocarburi localizate la mare adîncime sau în capcane subtile;

— aplicarea de procedee moderne (imagini obținute prin satelit, metode nucleare, metode electronice, etc.) în tehnologia de cercetare geologică, geofizică și geochimică pentru descoperirea de zăcăminte de hidrocarburi;

— perfecționarea tehnologiilor de lucru la forajul sondelor și exploatarea zăcămintelor marine de hidrocarburi. Reducerea consumului energetic în procesul de foraj și optimizarea regimului de foraj;

— elaborarea de metode noi, diferite esențial de cele cunoscute, pentru creșterea factorului de recuperare a țiteiului, la valori de 50—60%.

În cazul colaborării și cooperării cu parteneri din țări în curs de dezvoltare, în care știința și tehnologia românească poate aduce o contribuție la dezvoltarea științei și tehnologiei sau a industriei petroliere extractive în țările respective, colaborarea îmbracă, în cea mai mare parte, caracterul de furnizare, de cître partea română, de asistență tehnico-științifică în vederea descoperirii și punerii în valoare a unor zăcăminte de hidrocarburi în țările respective.

Inițierea și desfășurarea de acțiuni fructuoase de cooperare în cadrul unora dintre obiectivele enumerate, cît și identificarea de alte noi obiective de cooperare necesită din partea română o preocupare susținută, permanent ofensivă, pentru atragerea unor parteneri valoroși de cooperare.

dr. C. RUSIN

PRIN ANSAMBLUL argumentelor pe care adepții doctrinei „convergenței sistemelor” le invocă, ei încearcă să escamoteze problemele capitalismului contemporan, să evite concluzia pe care întreaga evoluție contemporană a lumii o impune: faptul că socialismul a devenit o puternică forță mondială și — cu toate lipsurile și greutățile care s-au manifestat într-o țară sau alta, — așa cum arăta recent secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prestigiul socialismului, ca singură orinduire socială care asigură eliberarea omenirii de exploatare și asupra, care deschide calea spre o societate mai bună și mai dreaptă, se afirmă cu tot mai multă putere.

După cum remarcă mai mulți atuari, printre care O. Trăsnea, doctrina convergenței, înglobând mai multe teorii, revendică caracterul globalității, prezentându-se drept o teorie generală. Totodată, însă, ea este eterogenă și manifestă o mare ambiguitate în preconizarea soluțiilor pentru societatea viitoare, care va rezulta din presupusa convergență a sistemelor capitalist și socialist. Îndeplinind funcții social-politice și ideologice specifice; negând opoziția de esență dintre socialism și capitalism; încercând să dea răspuns favorabil capitalismului la întrebarea mistuitoare și deosebit de actuală pentru epoca pe care o trăim: încotro se îndreaptă omenirea și pe ce căi; operând cu termenul de „convergență” preluat din biologie — unde acest termen desemnează procesul de apariție și dezvoltare a unor asemănări în structura și funcțiile unor organisme ca răspuns al adaptării lor la condiții de viață aproximativ identice — adepții „convergenței” celor două sisteme social-politice — socialismul și capitalismul — susțin că în condițiile dezvoltării contemporane acestea încetează de a

Implicații ale doctrinei „convergenței” socialismului cu capitalismul

fi două entități cu structuri și țeluri deosebite, devenind mai degrabă trepte care evoluează spre o societate unică.

Scopul final al dezvoltării social-economice ar fi, după opinia adepților acestei teorii, atît în sistemul capitalist cît și în cel socialist, „binele comun”, ceea ce ar face să dispară mobilul societății capitaliste — obținerea profitului, trecindu-se cu vederea peste diferența esențială dintre capitalism și socialism. Teoreticienii respectivi pretind că fiecare dintre cele două sisteme și-ar învinge, prin influență reciprocă, propriile lipsuri, împrumutînd trăsăturile pozitive ale celuilalt. Dar să vedem cum au apărut aceste teorii, ce trăsături și semnificații conțin ele.

Odată cu deceniul al VI-lea, mai mulți economiști burghezi, în cercetările lor au pus și pun accentul pe acumularea progresivă a unor trăsături comune în cele două orinduirii, pe apropierea lor reciprocă și continuă, trăgînd din aceasta concluzia că ar fi apărut o tendință spre contopire sau fuziune într-un viitor ne-definit, într-o societate nouă, care n-ar mai fi, în fond, nici capitalism nici socia-

lism. Una din explicațiile esențiale ale acestor orientări o constituie faptul că progresul multilateral realizat într-un timp record de țările socialiste, amplificarea continuă a procesului revoluționar mondial au demonstrat că noua orinduire deține inițiativa istorică în promovarea progresului social; aceasta a făcut ca gîndirea burgheză să nu mai poată ignora sau contesta acest adevăr, fapt pentru care unii dintre exegeții ei s-au îndreptat spre postularea unei „impăcări” sau „simbioze” între capitalism și socialism.

Fără să existe posibilitatea unei delimitări riguroase a teoriilor „convergenței” sistemelor social-politice opuse, ci în funcție de accentul pus pe o latură sau alta a dezvoltării social-economice, după unii autori „teoriile” convergenței se pot împărți astfel: a) teorii care pornesc de la considerente politice (R. Aron, M. Duverger, S. Pitirim, L. Kleps ș.a.); b) teorii care au ca punct de plecare „unitatea” societății industriale moderne (J. Fourastié, J. K. Galbraith) și c) teorii care pornesc de la procesul creșterii economice (A. Touraine, W. W. Rostow, W. S. Buckingham).

Variantele politice sui-generis ale doctrinei „convergenței” apar cu claritate în construcțiile teoretice ale lui Pitirim Sorokin. „Sînt înclinat să cred — afirma Pitirim Sorokin — că dacă omenirea va evita noi războaie mondiale și va putea învinge situația critică actuală, atunci tipul predominant al societății și culturii nu va fi probabil nici capitalist nici comunist, ci un tip specific pe care îl putem considera ca integral. El va constitui un tip intermediar între orinduirile și modurile de viață capitalist și comunist”¹⁾.

Spre aceeași concluzie tinde și M. Duverger, susținînd că țările cu sisteme social-economice și politice opuse merg către același țel „printr-o dublă mișcare:

FIȘE

ANETA SPORNIC

PROBLEMATICA NOULUI MECANISM ECONOMIC IN ȚARA NOASTRĂ, IN ETAPA ACTUALĂ

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ
BUCUREȘTI — 1981

● Faptul că, începînd cu anul 1978, problemele vizînd noul mecanism economico-financiar au dobîndit un pronunțat caracter practic nu reduce importanța perspectivei teoretice în cadrul amintit. Dimpotrivă, incitați de volumul apreciabil de

date concrete acumulate, numeroși cercetători caută să desprindă tendințe ale fenomenelor economice ce se conturează prin implementarea noului mecanism, o dovadă în acest sens constituind-o și recentul volum, tipărit la EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ, „Problema noului mecanism economic în țara noastră în etapa actuală”, semnat de Aneta Spornic. Cele mai multe pagini ale lucrării sînt consacrate unor aspecte cum ar fi: principiile fundamentale ale noului mecanism economico-financiar; condițiile funcționării eficiente a mecanismului economic; pirghiile de acționare a mecanismului economico-financiar în etapa actuală. Prin ancorarea analizelor respective în realitatea economiei românești, prin raportarea fenomenelor economice la principiile generale ale politicii economice a partidului de sporire continuă a eficienței și de perfecționare a activității în toate domeniile volumul oferă o viziune clară, cuprinzătoare asupra probleme-

lor noului mecanism economico-financiar, în etapa actuală de dezvoltare a economiei românești. Lucrarea este merită să asigure explicarea principiilor noului mecanism economic unui public cît mai larg, atît de formație economică cît și din alte domenii de activitate.

Calitatea producției

● În articolul „Problemele social-economice și practica gestiunii calității producției în condițiile progresului științifico-tehnic” (vezi EKONOMICESKI NAUKI nr. 6/1981) P.D. Gumeniuc abordează aspectele metodologice și organizatorice ale sistemului de gestiune a calității producției. În condițiile în care funcția unității economice de control a calității — relevă P.D.G. — s-a transformat într-un factor de conducere a producției, sistemul de ansamblu de apreciere și asigurare a calității producției, aplicat în prezent, nu este îndeajuns de cuprinzător, de eficient. Chiar în între-

prinderile în care, prin aplicarea unui sistem de asigurare a calității producției, aceasta a crescut considerabil, autorul relevă totuși tendința de a nu se rezolva toate problemele, neajuns determinat și de faptul că sistemul complex al asigurării calității producției dintr-o anumită întreprindere nu este coordonat în suficientă măsură pe verticală și orizontală cu alte întreprinderi, ramuri și cu economia națională în ansamblu.

Pentru îmbunătățirea acestei situații P.D. Gumeniuc propune crearea la scară întregii țării a unui sistem mai complex de concepere și realizare a calității producției, sistem care ar cuprinde următoarele verigi: întreprinderea; întreprinderea-întreprinderi conexe; întreprinderea-întreprinderile furnizoare; întreprinderea-ramura; întreprinderea-economia națională. După opinia autorului, pivotul funcționării eficiente a unui a-

„liberalizarea Estului și socializarea Vestului”¹⁾, întinându-se la o dată determinată, realizând o fuziune pe terenul unui „socialism democratic”. Considerând acest proces politic ca fiind nemijlocit determinat de progresul tehnic și de dezvoltare economică — desigur procese cu implicații deosebit de însemnate în plan social-politic, dorinște să determine de la sine caracterul social al unei orînduiri — Duverger comite o dublă greșeală concepînd „liberalizarea politică a Estului”, ca o apropiere de capitalism, de democrația burgheză.

Printre argumentele principale folosite în sprijinul susținerii „convergenței” menționăm așa-zisul împrumut reciproc de metode și procedee organizaționale, asimilarea unor procedee tehnice moderne etc., negîndu-se astfel în mod voit necesitatea transformării revoluționare a capitalismului. Socialismul fiind societatea în care „...masa populației obține posibilitatea realizării unui nivel mai înalt de trai, susține J. Fourastié (el) se va instaura în cea mai dezvoltată parte a lumii nu prin revoluție, ci spontan, ca urmare a reducerii timpului de muncă.”²⁾

Marele neajuns teoretic al acestor doctrine constă în faptul că pornind de la unele similitudini reale, generate mai ales de efectele revoluției tehnico-științifice contemporane asupra dezvoltării economiei, ignoră deosebirea de esență dintre socialism și capitalism, denaturează sensul istoric al dezvoltării lor. În nici un caz nu putem fi de acord cu teza după care dezvoltarea industrială, avînd asemănări reale în ambele sisteme, ar duce la ideaturi, la concepții comune despre lume, la

sisteme social-politice identice. Atîta timp cît există proprietatea privată iar profiturile se repartizează nu în funcție de muncă ci în funcție de capital, capitalismul nu se apropie de socialism și nici socialismul de capitalism.

Încercînd să demonstreze „ștergerea” deosebirilor esențiale dintre capitalism și socialism, adepții doctrinei „convergenței” încearcă să acrediteze ideea că orînduirea bazată pe exploatare ar fi susceptibilă de perfecționări fundamentale, aște să analizeze statutul socialismului și comunismului ca expresii legitime ale progresului istoric. Finalitatea politică, cu vădită esență de clasă a doctrinei „convergenței” urmărește să acrediteze ideea că n-ar mai fi importantă opțiunea popoarelor pentru o societate socialistă sau capitalistă din moment ce în ultimă instanță omenirea se îndreaptă spre o societate mixtă. Apare astfel limpede strădania gîndirii politice burgheze contemporane de negare a necesității inexorabile a transformării revoluționare a capitalismului.

Cele două sisteme — capitalismul și socialismul — nu pot fi convergente în plan social, deoarece deosebirile sociale dintre aceste orînduiri nu decurg din nivelul științei și tehnicii, ori al forțelor de producție, ci din nivelul și specificul calitativ al relațiilor de producție, care determină scopul folosirii forțelor de producție, decizînd în folosul cui se realizează creșterea economică, întreaga dezvoltare socială. Desigur, capitalismul „se apropie” de socialism, dar într-un sens cu totul diferit decît cel afirmat de către adepții „convergenței”, a-nume prin crearea premiselor materiale și organizatorice ale socialismului. Instau-

rarea acestuia impune însă cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare și alianții săi, instaurarea relațiilor socialiste de producție — ceea ce echivalează cu revoluția socialistă. Numai lichidarea izvoarelor economice obiective, sociale și politice, ale antagonismelor dintre socialism și capitalism poate asigura dezvoltarea în direcție socialistă a societății. Întreaga evoluție a capitalismului contemporan evidențiază faptul că relațiile interne și internaționale generate de orînduirea capitalistă nu mai pot oferi căi de soluționare a problemelor deosebit de complexe cu care se confruntă lumea contemporană, îndreptățînd concluzia formulată în Programul partidului nostru, după care, „Legitățile obiective, dialectica socială, necesitățile progresului societății reclamă sfîrșirea vechilor cătușe care pun în pericol însăși civilizația umană, cer fărîierea unei lumi a dreptății sociale și naționale, atît în cadrul fiecărui stat cît și pe plan mondial, care să asigure un nou avînt al forțelor de producție, al științei și culturii, al progresului general”. Transformările revoluționare de anvergură care au loc în lume demonstrează în mod cert perimarea relațiilor de producție capitaliste. Se exprimă astfel tendința procesului revoluționar ireversibil — trecerea omenirii de la capitalism la socialism și comunism.

conf. dr. A. ANDRIȘ

¹⁾ Pitirim Sorokin. The Basic Trends of our Times. New Haven (Conn.) 1974, p. 78

²⁾ M. Duverger. Introduction à la politique. Paris. 1964, p. 363—380

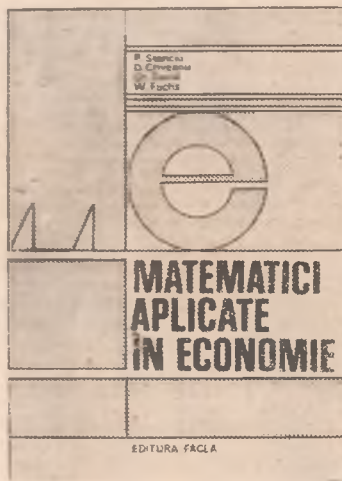
³⁾ J. Fourastié. Les 40 000 heures. Paris, 1965, p. 227

semenea sistem îl constituie munca de calitate în efectuarea tuturor categoriilor de lucrări — de la planificarea produselor și pînă la finalizarea lor, la livrarea la beneficiar.

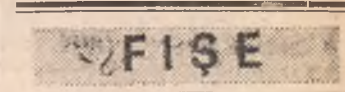
Comportament demografic

● Una dintre cele mai recente teorii în domeniul comportamentului demografic — teoria „legii numerelor” elaborată de americanul Richard A. Easterline — pare să dobindească importanță confirmări practice, opinează Alexandre Dorozynski în articolul „Un nouveau „Boom” de la natalité dans les années 1990 ?” publicat în numărul din iunie al revistei „SCIENCE ET VIE”. Argumentele avansate de A.D. se referă la anumite evoluții ale natalității, în sensul creșterii sau descreșterii, la o serie de analize cu caracter istoric care au evidențiat existența în timp și în țările capitaliste dezvoltate a unei mișcări

„flux-reflux” în ce privește numărul nașterilor. Dacă fluctuațiile demografice nu sînt cauzate în exclusivitate de situația existentă pe piața forței de muncă, subliniază autorul, există neîndoios o corelație pozitivă între posibilitățile unei anumite generații de a-și satisface cerințele legate de încadrarea în muncă și opțiunile în materie de planificare familială. Astfel, potrivit tezei de bază a teoriei lui Easterline, cînd tinerele generații devin mai numeroase în comparație cu cele vîrstnice, apar dificultăți de încadrare în muncă, ceea ce determină o limitare a nașterilor. În aceste condiții generația care urmează va fi mai restrînsă ca număr și va înlîni condiții mai bune de încadrare, ceea ce va determina o opțiune pentru familii mai numeroase. Se încheie astfel, arată autorul, un ciclu de variații ale natalității care ar dura circa patru decenii.

● De mai multă vreme instrumentul matematic a fost încorporat cu drepturi depline în pregătirea generală și de specialitate a economistului modern. întrepîtrundere ce își află temeiul în sporirea continuă a complexității fenomenelor economice-sociale, în cerințele de a cunoaște, în profunzime, procesele ce se desfășoară în această sferă a activității umane, în nece-

sitatea de a elabora previziuni cît mai realiste. Totodată, prin utilizarea lor în studiul fenomenelor economice — mai ales a unor fenomene specifice —, înseși științele matematice au înregistrat un proces de specializare. Deoarece, după cum subliniază P. Stanciu, D. Criveanu, Gh. David, W. Fuchs — autorii cărții „Matematici aplicate în economie”, publicată recent la editura timișoreană „FACLA”, aplicarea matematicii în investigarea realității economice nu trebuie identificată cu transpunerea mecanică a unor metode cantitative. În această optică, prezentarea în volum a unor capitole importante ale matematicii (adesea într-o manieră didactică), precum: algebra liniară, geometria analitică, analiza matematică, programarea liniară, teoria grafurilor, este îmbogățită printr-o serie de aplicații concrete, cum ar fi problema, deosebit de actuală, a optimizării transportului în economie.

NOUA ORDINE INTERNAȚIONALĂ — inadvertențe în argumentațiile teoretice occidentale

DIFERITELE aspecte și probleme referitoare la instaurarea unei noi ordini economice internaționale suscită o atenție tot mai mare din partea specialiștilor din țările capitaliste dezvoltate și aparținând fie unor medii universitare, guvernamentale, fie desfășurându-și activitatea în cadrul unor organizații și organisme internaționale.

În acest context se înscrie și conferința organizată — cu participarea a 19 economiști occidentali — la Refsnes (Norvegia) în 1980. Chiar dacă reduce a priori problematica noii ordini la problemele abordate în cadrul negocierilor Nord-Sud, raportul asupra lucrărilor conferinței susmenționate alcătuit de G. K. Helleiner, de la Universitatea din Toronto¹⁾, conține o serie de idei interesante reieșite din discuțiile purtate.

PROPUNÎNDU-ȘI ca temă de dezbatere relevanța teoriilor economice occidentale în contextul dialogului Nord-Sud axat pe problematica instaurării noii ordini economice internaționale, participanții au pornit de la a recunoaște faptul că, în anii '70, țările dezvoltate nu au precupețit nici un efort pentru a frâna și împiedica punerea în practică a propunerilor cu caracter de reformă a mecanismelor care guvernează relațiile economice internaționale, propuneri rezultate din „presiunea” tot mai accentuată a țărilor în curs de dezvoltare în direcția modificării „regulilor jocului” în acest domeniu.

Într-adevăr, în ciuda rezoluției adoptate prin consens la cea de-a VI-a Sesiune Specială a Adunării Generale a O.N.U. (1974), pașii făcuți în direcția transunerii ei în practică au fost nesemnificativi, mulți politicieni din țările dezvoltate considerând această situație drept un „succes” al politicii externe promovate de țările lor. Argumentul cel mai des utilizat de către aceștia din urmă pentru menținerea *status quo-ului* în ceea ce privește actualele mecanisme ale relațiilor economice internaționale este acela că nu ar fi cituși de puțin evident că modificările care ar putea fi convenite ar conduce nemijlocit la îmbunătățirea situației țărilor în curs de dezvoltare. Inadvertența argumentului nu este trecută cu vederea de participanții la Conferința de la Refsnes, care recunosc că această pseudo-explicație care se vrea și teoretică nu poate constitui decât un indemn la inacțiune pentru țările dezvoltate, interesate în menținerea actualelor stări de lucruri.

În sensul de mai sus, autorul Raportului arată că la baza „pozițiilor nordiste” neconstructive în cadrul dialogului economic Nord-Sud stă „ortodoxa teorie economică neoclasică occidentală”. Aceasta are la bază ideea — cu caracter de axiomă — că, pe scena relațiilor economice internaționale, activează în mod individual și rațional „actori” bine informați care urmăresc, în cadrul unui climat de competitivitate, realizarea propriilor lor interese; de aici caracterul „sănătos” al pieței internaționale — privită ca instituție —, caracter sănătos

care ar deriva din faptul că mecanismele de piață actuale ar permite participanților la circuitul economic mondial atingerea unor „niveluri de bunăstare” de neconceput în cazul în care ei ar acționa în mod izolat unii față de alții.

Dar rigiditatea teoriei neoclasice este pusă în evidență de însăși situația de fapt din unele țări occidentale (țările scandinave, Olanda, Japonia) unde, în cadrul așa-numitei „economii mixte”, proliferază intervențiile guvernamentale în administrarea și desfășurarea diferitelor faze ale procesului de producție. Aceasta conduce, în opinia autorului, la concluzia că motivarea înclinăției spre *status quo* prin necesitatea de a asigura cîmp liber de acțiune mecanismelor de piață — care, chipurile, ar asigura în mod automat bunul mers al relațiilor economice internaționale, nu poate fi în nici un caz acceptată.

În acest context, care este, atunci, cadrul în care trebuie căutate adevăratele explicații pentru atitudinea oportunistă a țărilor capitaliste dezvoltate față de eforturile îndreptate spre edificarea noii ordini economice internaționale? După părerea autorului raportului la care ne referim în rîndurile de față, în căutarea unor astfel de explicații trebuie să se pornească de la „cadrul de referință” politico-economic global luat în considerație de țările dezvoltate pentru a-și construi argumentația *pro-status quo*. Helleiner consideră că acest cadru de referință este delimitat de următoarele aprecieri:

a) economia mondială, în ansamblul ei, administrată — mai mult sau mai puțin — pe baza unui aproximativ „laissez-faire”, sub egida instituțiilor născute la Bretton Woods și a G.A.T.T., funcționează relativ coresponzător și nu necesită ajustări instituționale suplimentare (cu excepția cazului cînd apar „circumstanțe speciale”²⁾).

b) „Sudul” nu ar constitui o componentă suficient de importantă a ansamblului economiei mondiale, el nefiind îndrituit, din acest motiv, să joace un rol mai mare decît cel actual în

procesul global de luare a deciziilor pe acest plan;

c) influențele cele mai importante asupra bunăstării Nordului sînt determinate de acordurile și dezacordurile care intervin în relațiile Nord-Nord (inclusiv relațiile Est-Vest) și, deci, asupra acestora ar trebui să se concentreze atenția prioritară;

d) relațiile cu Sudul ar trebui, în consecință, tratate ca o problemă separată, care să facă obiectul unor abordări separate, pornindu-se de la prezumția că „ceea ce Sudul, în calitate de client, primește este o chestiune a voinței discreționare a patronilor nordisti”.

Aceste linii de gîndire conduc la opinia, din partea țărilor dezvoltate, că numai atunci cînd — și dacă — anumite țări în curs de dezvoltare, prin eforturi proprii, vor deveni suficient de importante, ele vor fi admise — ca „tineri parteneri” — în cercurile de discuții ale Nordului; aceasta însă, cu condiția ca ele să respecte regulile de joc stabilite în cadrul „clubului” țărilor dezvoltate.

În fapt, este vorba de existența sau inexistența voinței țărilor lumii de a se angrena nu în abordarea unor elemente faptice cu efecte pe termen scurt asupra economiei mondiale, ci în posibile modificări fundamentale, cu efecte pe termen lung, ale modelului actual al relațiilor economice internaționale, care să conducă la un nou comportament din partea țărilor participante. Or, pentru aceasta, nu mai sînt suficiente instrumentele împămîntenite ale teoriei economice occidentale clasice, ci sînt necesare abordări conceptuale noi ale problemelor majore care formează obiectul dialogului Nord-Sud³⁾.

Inconsistența preceptelor teoriei economice clasice occidentale în raport cu realitățile economiei mondiale contemporane este evidentă dacă se au în vedere fie și numai cîteva din problemele care se află pe agenda diferitelor etape ale dialogului Nord-Sud, precum comerțul internațional cu produse manufacturate, și comerțul mondial cu produse de bază.

¹⁾ G. K. Helleiner: „Economic Theory and North-South Negotiations on a New International Economic Order. A Report on the Refsnes Conference July 1980”, Norwegian Institute of International Affairs, NUIP Report nr. 49.

²⁾ Datorită intereselor lor specifice, țările dezvoltate sînt unanime în a aprecia că un astfel de caz special îl constituie energia. Ele sînt dispuse să scoată acest domeniu de sub guvernare necondiționată a mecanismelor de piață și să convină, în mod separat, pe bază de negocieri, instrumente „impure” din punctul de vedere al legilor pieței libere, capabile să atenueze și să elimine distorsiunile din sectorul materiilor prime energetice.

În ceea ce privește **comerțul internațional cu produse manufacturate**, autorul remarcă faptul că înseși țările dezvoltate — adevrate declarate ale acțiunii libere a mecanismelor de piață — abdică, în fapt, de la propriile lor susțineri pentru a introduce diverse instrumente cu caracter protecționist în politicile lor comerciale, instrumente care constituie obstacole importante în calea importurilor de produse prelucrate din țările în curs de dezvoltare. Iar luarea de poziție ale acestora din urmă în direcția atenuării protecționismului se lovesc de refuzuri exprese sau tacite. Alături de barierele tarifare și netarifare, între factorii care alcătuiesc „zidul protecționist” al țărilor dezvoltate în fața produselor prelucrate ale țărilor în curs de dezvoltare se numără și înțelegerile intervenite între diferite firme în vederea monopolizării anumitor sectoare de piață, fluxurile comerciale intra-firme, imprimarea unei competitivități artificiale, nebazate pe preț, produselor proprii etc. De adăugat, în același context, problemele deosebit de importante pe care le ridică pentru țările în curs de dezvoltare rolul dominant și în creștere al societăților transnaționale în comerțul internațional.

Evaluând în mod realist însemnătatea elementelor de mai sus și făcându-se eoul participanților la Conferința de la Rensnes, Helleiner consideră drept îndreptățite pozițiile constante ale țărilor în curs de dezvoltare în ceea ce privește necesitatea reglementării, la nivel internațional, a practicilor comerciale restrictive, prin convenirea unor principii, reguli și coduri de conduită care să guverneze aceste tipuri de instrumente protecționiste (inclusiv cele utilizate de societățile transnaționale), în concordanță cu litera și spiritul G.A.T.T. și cu rezoluțiile adoptate în cadrul U.N.C.T.A.D. Astfel de abordări, în opinia participanților, ar fi, potențial, mult mai bogate în rezultate concrete decât „artificiile” utilizate în discursurile reprezentanților țărilor dezvoltate menite să susțină supe-

rioritatea așa-numitelor poziții liber-schimbiste și anti-dirijiste. În acest scop însă, pentru dialogul Nord-Sud nu ar fi suficientă o „teorie revizuită”, bazată pe modelul neoclasic al comerțului internațional, ci s-ar impune abordări principial noi, într-un cadru mai larg, oferit de organizațiile internaționale.

Un alt domeniu în care argumentele oferite de teoria economică neoclasică occidentală nu se verifică este **comerțul internațional cu produse de bază**. Multiple au fost în ultimii ani discuțiile pe plan internațional în legătură cu reglementarea acestor fluxuri comerciale prin adoptarea unor mecanisme care să asigure stabilitatea prețurilor la niveluri remunerative pentru producători și acceptabile pentru consumatori. Adoptarea Programului integrat pentru produse de bază și crearea Fondului comun au întâmpinat însă numeroase piedici în ceea ce privește transpunerea lor în practică. Și aceasta, o dată în plus, din cauza pozițiilor neconstructive ale țărilor dezvoltate care, bazându-se pe o bogată literatură economică neoclasică, încearcă să demonstreze că, în anumite circumstanțe, stabilizarea prețurilor ar fi utilă pentru economia mondială luată în ansamblu, însă ar fi dăunătoare, din punctul de vedere al efectelor antrenate asupra veniturilor, fie pentru producători ca grup, fie pentru consumatori ca grup (în funcție de faptul dacă instabilitatea prețurilor este generată de șocuri pe planul cererii sau pe planul ofertei); în consecință, s-ar ajunge la concluzia ireală că astfel de instrumente de reglementare a comerțului internațional cu produse de bază ar putea fi dăunătoare pentru înseși țările în curs de dezvoltare.

În realitate, după opinia participanților la Conferința de la Rensnes, aceste argumentări sînt dictate de interesele specifice ale firmelor de diferite naționalități, de interesele strategice în ceea ce privește aprovizionarea cu produsele de bază. Căci, pe termen lung, controlul asupra prelucrării, comercializării și distribuției acestor produse este, de fapt,

mult mai important, pentru anumite cercuri, decât asigurarea unei stabilități a prețurilor. Iar susținerile teoretice ale reprezentanților țărilor dezvoltate sînt menite să îndepărteze atenția de la aceste probleme fundamentale. Este evident, în acest context, că sînt îndreptățite pozițiile țărilor în curs de dezvoltare vizînd asigurarea stabilității prețurilor produselor de bază — poziții izvorite din înțelegerea faptului că prețurile sînt departe de a fi stabilite în mod ne-utru, pe baza mecanismelor de piață, ci sînt fixate pe baza unor compromisuri rezultate din conflicte și negocieri, pe baza raporturilor de forță.

Evidențiînd, în raportul său, o serie de inadvertențe între argumentațiile teoretice utilizate de țările dezvoltate în așa-numitul „dialog Nord-Sud” și realitățile economiei mondiale contemporane — inadvertențe evocate de participanții la Conferința de la Rensnes — G.K. Helleiner subliniază necesitatea unei îmbunătățiri a înțelegerii din punct de vedere teoretic a problemelor economice care fac obiectul disputelor Nord-Sud. Aceasta în scopul facilitării procesului de edificare a unei noi ordini economice internaționale. Trebuie menționat însă că, pe lângă faptul că noua ordine nu poate fi redusă numai la rezultatele unor negocieri sectoriale între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, ea nu poate fi înfăptuită — subliniază Helleiner în finalul raportului său — pe baza restrîngerii capacității de acțiune independentă a statelor prin „domesticirea, la nivel internațional, a subiecților naționali independenți (inclusiv guvernelor) care acționează pe scena mondială”. Din contră, edificarea unei noi ordini economice nu poate avea loc decît în virtutea voinței liber exprimate a statelor, voință bazată pe perceperea realităților economiei mondiale contemporane, a interesului tuturor statelor de a se proceda la o restructurare de fond a actualilor mecanisme care guvernează relațiile economice internaționale.

Adrian CONSTANTINESCU
Institutul de economie mondială

Priorități și reorientări în politica economică

Controlul calității în Japonia

ÎN ULTIMELE DECENII — datorită abordării complexe a problemei controlului calității producției — în Japonia conducerea calității a devenit treptat una din verigile esențiale ale structurii organizatorice a întreprinderii industriale, fiecare membru al personalului său avînd atribuită o funcție în acest sens. Deceniul al optulea a cunoscut o nouă etapă în perfecționarea sistemului de conducere a calității prin restructurări organizatorice, prin crearea unor grupuri de studii și seminarii asupra fiabilității, prin extinderea metodei controlului statistic al calității, prin sporirea numărului birourilor de control în cadrul firmelor etc.

Sistemului japonez îi este caracteristică existența — în cadrul firmelor și întreprinderilor — a unei rețele larg ramificate de grupe de conducere a calității, care elaborează în mod regulat propuneri de îmbunătățire a calității și controlează rezultatele aplicării acestora. După aprecierea conducerilor unor firme japoneze, între un sfert și o treime din economiile sau beneficiile realizate de ele provin de pe urma măsurilor de îmbunătățire a calității producției.

Pornind de la principiul că profilaxia este preferabilă înlăturării unor deficiențe deja apărute, activitatea de îmbunătățire a calității în industria japoneză se bazează pe următoarele premise: conducerea calității reprezintă, de fapt, conducerea întregii activități a întreprinderii, începută cu mult înainte de finisarea produselor; controlul calității are datoria să prevină apariția rebuturilor, iar

calitatea trebuie făurită în cursul întregului proces de producție, deoarece ea nu poate fi asigurată și cu atît mai puțin îmbunătățită numai în faza controlului tehnic al produselor finite.

Un mijloc eficient de asigurare a calității înalte a producției industriale îl reprezintă sistemul de atestare a produselor și de atribuire a semnelor de calitate pentru acestea. Semnul constituie o mărturie a faptului că produsul respectiv corespunde cerințelor standardelor industriale naționale, guvernul japonez garantînd calitatea articolelor care poartă semnul de calitate.

O atenție deosebită se acordă în Japonia problemelor calității produselor destinate exportului, în care caz se ține seama de caracterul specific al cererii de pe piețele externe și de acuitatea concurenței; datorită acestei preocupări, între altele, Japonia și-a putut spori ponderea în exportul global al țărilor nesocialiste de la 1,5% în 1930 la 7% în 1979.

Controlul calității produselor destinate exportului, efectuat de către organizații speciale de stat, cuprinde aproximativ 40% din exportul de mărfuri al Japoniei, extinzîndu-se îndeosebi asupra producției construcțiilor de mașini, celei a industriei chimice și textile, a metalurgiei, asupra producției agricole. Articolele de export sînt supuse verificării sub trei aspecte principale: concordanța parametrilor produsului cu cerințele standardelor, calitatea materialelor folosite și a tehnologiei de fabricație, calitatea ambalării produsului și a protecției pe care o asigură produsului ambalajul respectiv.

După opinia specialiștilor, deși măsurile de control menționate au determinat un nivel al compensațiilor plătite pe baza reclamațiilor primite de la beneficiarii produselor japoneze de 2-3 ori mai redus (de 0,002% din valoarea exportului) decît în cazul altor țări capitaliste dezvoltate, rămîne necesară o permanentă perfecționare a sistemului de control al calității.

Conferința Națiunilor Unite pentru surse noi și regenerabile de energie

LA 10 AUGUST, precedată de lucrări de „armonizare”, va începe la Nairobi Conferința Națiunilor Unite pentru surse noi și regenerabile de energie. Geneza acestei Conferințe reflectă atât preocuparea reală, de mari dimensiuni, a comunității internaționale de a găsi o ieșire din actuala criză energetică, care are implicații profunde în economia fiecărei țări, dar mai ales în economia țărilor în curs de dezvoltare importatoare de petrol și de alte surse energetice, cit și caracterul complex, contradictoriu al acestei crize, al naturii sale, a modurilor de interpretare și abordare. Se împletesc și se contrazic aici rațiuni de ordin economic, politic, științific, ecologic și altele, care au făcut ca actuala Conferință să se limiteze — cel puțin în condițiile date — numai la sursele de energie care în general nu se pretează la abordări fundamentale controversate. În consecință, pe agenda Conferinței de la Nairobi figurează numai sursele regenerabile: energie hidroelectrică, solară, eoliană, geotermală (energia valurilor, a mareelor, precum și cea datorată diferențelor termice), geotermică, biogaz, biomasa, șisturi bituminose, lemnul de foc (mangalul).

Este, într-adevăr, o alcătuire puțin cam eterogenă referitoare la surse care în cea mai mare parte nu sînt, practic, necunoscute. Numitorul lor comun constă însă în faptul că sînt regenerabile și deci, mai puțin susceptibile de a fi speculate, așa cum se întâmplă cu sursele „clasice” neregenerabile (petrol, cărbune, gaz metan). Aceste surse reînnoibile — mai puțin hidroenergia — au fost sau sînt încă relativ puțin dezvoltate, ceea ce oferă un câmp larg cooperării internaționale de natură să pună la dispoziția țărilor, mai ales a celor mai puțin favorizate, și cu mai slabe surse financiare, disponibilități energetice relativ ieftine și mai abor-

dabile din punct de vedere tehnologic. Colaborarea devine, așadar, indispensabilă. Astfel, dacă sursele hidrologice au devenit de mai mult timp clasice, ca tehnologie de exploatare, problemele legate de utilizarea energiei solare, a mareelor și valurilor, a biomasei sînt încă în faza căutărilor. Dar totul conduce la concluzia — pe care experiența României și a altor țări o confirmă — că o cercetare riguroasă, continuă și mai ales lipsită de intenții de monopol și limitări va crea realmente posibilități dintre cele mai importante. De altfel, se și prevede ca în anul 2000 necesarul de energie pe Terra să fie acoperit în proporție de 25% din surse noi, regenerabile. Mai ales că toate aceste surse se găsesc pe toate continentele, potențial la îndemîna tuturor țărilor. Și acest lucru nu trebuie uitat de delegațiile ce se vor întîlni la Nairobi. Căci orice cîștig în lupta contra cronometrului pentru mai multe surse de energie regenerabilă și ieftină este un cîștig imens în contextul eforturilor pentru progres economic și social al omenirii de astăzi, în care dezvoltarea înseamnă și energie. Și nu în ultimul rînd.

Evident, dosarul crizei energiei nu este nici pe departe epuizat prin organizarea acestei conferințe. Esența depășirii crizei energetice constă totuși în rezolvarea corespunzătoare a accesului normal, la toate sursele de energie și la tehnologii adecvate, în cointeresarea producătorilor și consumatorilor, în respectarea rațiunilor economice referitoare la fixarea prețurilor, a respectului justiției și echității în ceea ce privește sursele „clasice” de energie (petrol, cărbune, gaz metan) sau pe cale de a deveni „clasice”.

Rezolvarea de structură a crizei energetice nu se poate face decît în cadrul procesului de edificare a unei noi ordini economice internaționale. România are în

această privință o concepție clară, fundamentată și promovată cu consecvență pe arena internațională. În una din expunerile sale, președintele Nicolae Ceaușescu sublinia că „un imperativ al noii ordini economice internaționale este rezolvarea judicioasă a problemei materiilor prime și energiei, bazată pe respectarea dreptului fiecărui popor de a dispune liber de bogățiile și sursele naționale, pe satisfacerea cerințelor de materii prime ale tuturor țărilor pentru dezvoltarea lor economică și socială. În acest domeniu este de asemenea necesar să existe o largă cooperare între state pentru folosirea superioară a resurselor existente, eliminarea risipei și consumului irațional, pentru descoperirea de noi surse spre a răspunde cerințele de progres ale întregii omeniri”.

„Noi considerăm”, sublinia președintele Nicolae Ceaușescu într-o altă expunere, de o importanță fundamentală pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale să se stabilească un raport echitabil între prețurile la materiile prime și energie și prețurile produselor industriale, o corelare corespunzătoare între aceste prețuri și prețurile produselor agroalimentare. Este normal ca țările care produc materii prime să primească prețuri care să le permită să înregistreze cea mai rapidă dezvoltare economică și socială posibilă; în același timp, produsele industriale trebuie să fie vindute la prețuri care să încurajeze dezvoltarea în continuare a producției industriale.”

Lată numai cîteva repere fundamentale ale procesului de rezolvare, în concepția românească, a crizei energetice. Ele își vor găsi fără îndoială ecoul convenit la conferință și, în orice caz, în cadrul „negocierilor globale” inițiate de Organizația Națiunilor Unite.

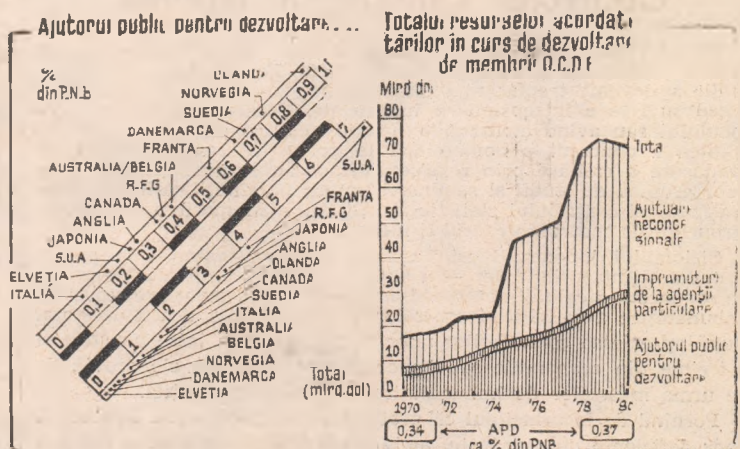
Dorel MICULESCU

Breviar

Ajutoare pentru dezvoltare

AJUTORUL oficial pentru dezvoltare acordat de țările industrializate a crescut de la 0,35% din PNB în 1979 la 0,37% anul trecut, atîngînd cel mai ridicat nivel din 1968 încoace. După cum apreciază revista britanică „The Economist”, cifrele sînt, însă, într-un anumit sens inexacte, dat fiind în special faptul că în 1980 Statele Unite au vărsat Băncii Mondiale fondurile datorate în 1979 și rămase restante. În țările membre ale O.C.D.E., ponderea de 0,43% din P.N.B. a acestor ajutoare a rămas neschimbată.

Surse ale O.C.D.E. apreciază că datoria totală a țărilor în curs de dezvoltare se ridică la 456 miliarde dolari la sfîrșitul anului trecut, cu 16% peste nivelul corespunzător perioadei anterioare. Aceasta a fost cea mai mică creștere din ultimii ani, în ciuda majorării puternice a deficitelor în balanțele de plăți externe. Explicația este pusă, parțial, tot pe seama unor interpretări statistice, respectiv faptul că întărirea dolarului a redus valoarea în dolari a datoriilor exprimate în alte monede. Principala cauză rezidă, însă, în aceea că în 1980, spre deosebire de perioada 1975—1979, țările în curs de dezvoltare și-au plătit o parte a datoriilor fără ca,

în același timp, să-și mai poată majora rezervele lor internaționale, prin exporturi sau încasarea de dobinzi provenite din depozite bancare.

Raportul anual al B.R.I.

Poate fi combătută inflația numai cu mijloace monetare?

RITMUL de creștere a prețurilor la consum s-a accelerat în ultimii ani în lumea capitalistă, luind proporții tot mai greu de suportat. Astfel, calculată global, numai pentru anii 1979 și 1980 creșterea a fost în S.U.A. de 25%; în Anglia 40%; în Italia 40,9%; în Franța peste 25%; în R.F.G. 11,4%, iar în țările în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol a variat între 10 și 80%. În aceste condiții de mai mulți ani în majoritatea țărilor capitaliste cu economie de piață se acordă o atenție deosebită și s-a stabilit chiar ca obiectiv prioritar al politicii economice combaterea inflației. Această preocupare constantă, deși netransformată întotdeauna și în toate țările în măsuri concrete de limitare și reducere a ritmului inflației a fost și este considerată pe deplin justificată. Evoluția economiei mondiale în ultimii ani a dovedit pe deplin că nu se poate acționa cu succes împotriva șomajului, a stagnării și a instabilității cursurilor de schimb ale monedelor atât timp cât inflația nu este stăvilită și redusă la minimum.

Acordând o atenție deosebită acestui fenomen negativ care bîntuie economia capitalistă, Raportul anual al Băncii Reglementelor Internaționale (B.R.I.)¹⁾ din Basel scoate în evidență că „inflația provoacă numeroase nedreptăți, creează tulburări structurale și determină o alocare necorespunzătoare a resurselor”. Agravarea inflației în țările capitaliste începînd de la sfîrșitul anului 1978 și pînă la începutul anului 1980 s-a datorat într-o mare măsură — după cum se afirmă în raport — creșterii vertiginose a prețurilor mondiale ale materiilor prime și combustibililor. Dintre acestea cea mai spectaculoasă creștere a fost cea a prețului petrolului, care între octombrie 1978 și martie 1980 a fost de aproape trei ori (de la circa 12 dolari barilul ajuns la 34 dolari, preț de contract pentru petrolul arab).²⁾ Prețurile celorlalte materii prime și ale produselor alimentare au crescut în aceeași perioadă — potrivit indicelui revistei *The Economist* — cu 44%.

De menționat însă că, acționînd împotriva inflației, majoritatea guvernelor s-au bazat, unele exclusiv, altele în principal, pe politica monetară. Indiferent care este motivarea, respectiv o alegere a autorităților sau un concurs de împrejurări, „recurgerea cu precădere la politica monetară în lupta contra inflației ridică probleme de o gravitate crescîndă”, afirmă autorii. Trei dintre aceste probleme merită o atenție deosebită:

1. Efectele pe termen scurt ale politicii monetare asupra nivelului producției și șomajului. Este știut că politica monetară antiinflaționistă ia forma unei restrîngerii a creșterii masei monetare a majorării dobinzilor și reducerii lichidităților, acționînd în primul rînd asupra cheltuielilor deci și a activității productive, mîrînd numărul șomerilor. Se consideră însă că nu se poate acționa împotriva inflației dacă nu se restrîng disponibilitățile monetare, deși în timpurile noastre, cînd inflația a devenit un mod de viață, evoluția atât a prețurilor cît și a veniturilor nominale este puțin sensibilă la apariția capacităților de producție excedentare și la sporirea numărului șomerilor. Trebuie deci căutate mijloacele care să susțină efectul antiinflaționist al politicii monetare, căci nu se poate aștepta ca șomajul să fie acceptat să dureze mult timp la actualele nivele ridicate.

2. Încurajarea competitivității și acționarea pe piață pentru a înlătura situația prezentă cînd orice majorare a cererii duce repede la creșterea prețurilor, în timp ce sporirea ofertei are drept urmare o scădere a folosirii capacităților de producție. Raportul B.R.I. constată că s-a făcut puțin pentru crearea condițiilor economice ale unei relansări a economiei, pentru o dezvoltare a producției fără inflație.

3. Aplicarea unei politici a veniturilor bazate pe un consens și nu pe constrîngere. Pentru a nu fi sortită eșecului această politică ar trebui concepută nu ca o alternativă a politicii monetare, ci ca un sprijin al acesteia.

Raportul B.R.I. propune adoptarea de măsuri care să ducă la reducerea pînă la înlăturare a deficitelor bugetare. Insistîndu-se asupra acestei probleme se menționează că existența deficitelor bugetare pune autoritățile monetare în fața unei alternative inacceptabile. Astfel, dacă ele acceptă finanțarea monetară a deficitului, înseamnă că se abțin de la neutralizarea efectelor expansioniste și evită pe termen scurt creșterea dobinzilor, dar compromit șansele de succes ale politicii antiinflaționiste. Dacă autoritățile monetare refuză finanțarea monetară a deficitului, provoacă o lipsă de fonduri pe piețele financiare și în consecință o creștere puternică a dobinzilor. Aceasta se va răsfrînge în primul rînd asupra investițiilor întreprinderilor, ceea ce va avea drept rezultat o încetinire a formării capitalului fix, deci o micșorare a potențialului creșterii viitoare a economiei, cu corolarul imposibilității resorbirii șomajului nu numai pe termen scurt ci și în perspectivă. Soluția este deci evitarea deficitelor bugetare și lichidarea lor pe calea unei politici fiscale corespunzătoare. Frînarea investițiilor apare și ca rezultat al nesiguranței create de fluctuațiile nivelului dobinzilor pe termen lung, nesiguranță care se resimte deja în S.U.A. Dificultățile provenite din evoluția dobinzilor pe termen scurt în S.U.A. au și repercusiuni de ordin internațional.

Variațiile dobinzilor în S.U.A. — se arată în raport — „sînt responsabile de puternica instabilitate a cursului de schimb a dolarului față de monedele europene începînd cu anul 1980”. Problemele care se pun izvorăsc din faptul că evoluția cursurilor ca urmare a nivelului dobinzilor pe termen scurt maschează influența factorilor fundamentali, în principal diferența de ritm de inflație. Cum acest lucru este posibil doar pe termen scurt, este de așteptat ca revenirea la determinarea cursurilor pe piață în funcție de puterea de cumpărare a monedelor — adică în primul rînd de ritmul inflației — să determine noi fluctuații ale cursurilor de schimb. Președintele B.R.I., profesorul dr. Jelle Zijlstra, care este și guvernatorul Băncii Centrale a Olandei, sublinia în alocuțiunea sa la Adunarea generală a B.R.I. din iunie 1981 că nu este îngăduită o politică de dezinteres față de „prețul extern” al monedei naționale, așa cum nici o țară nu este indiferentă față de prețul intern al monedei sale. „Nu se poate, fără a fi pedepsiți, să ne bazăm pe principiul fluctuării cursurilor de schimb în funcție de forțele pieței. Cursul este o variabilă macro-economică mult prea importantă pentru a lăsa ca determinarea sa să fie făcută numai de aceste forțe”.

Referindu-se la ansamblul problemelor economice, Raportul B.R.I. menționează, în concluzie, că necesitatea de a se corecta dezechilibrurile de plăți, extrem de grele, care apăsă economia mondială, precum și necesitatea de a face să se reducă simultan inflația, impun o strînsă cooperare internațională. „Această cooperare constituie în realitate cel mai bun stăvilor pentru a preveni repetarea evenimentelor de felul celor care au marcat anii '30 și au dus în final la dezintegrarea economiei mondiale”.

De altfel, problema efectelor negative asupra economiilor celorlalte state a politicii monetare a autorităților Statelor Unite a fost discutată și la Conferința de la Ottawa a șefilor de stat și de guvern din cele 7 țări industrializate. Președintele Franței și primul ministru al R.F. Germania au cerut vehement ca S.U.A. să ia măsuri de reducere a dobinzilor și de stabilizare a cursului dolarului. Independent de felul în care se vor aplană divergențele privind nivelul dobinzilor și intervențiile pentru stabilizarea cursurilor de schimb, problema mijloacelor de folosire pentru combaterea inflației rămîne. Evident că sînt dificultăți mari în utilizarea simultană a diverselor politici de frînare a ritmului inflației și de trecere a ei sub control. Practica a dovedit însă că numai cu mijloace monetare inflația nu poate fi combătută eficient, ci poate fi doar temporar frînată, cu dezavantajele arătate.

Se impune deci — subliniază experții occidentali — folosirea concomitentă a unei politici bugetare de echilibrare a cheltuielilor cu veniturile, inclusiv prin reducerea cheltuielilor militare, a unei politici de stabilizare a prețurilor, a unor măsuri de limitare a fluctuației cursurilor de schimb.

Dorel OPRESCU

¹⁾ Al 51-lea Raport anual al B.R.I. (1 ianuarie 1980 — 31 martie 1981) publicat la 15 iunie 1981

²⁾ Pe „piața liberă” prețul petrolului brut a crescut și mai rapid și anume de la 11 dolari barilul (159 litri) în septembrie 1978, la 33 dolari în septembrie 1980

Australia: măsuri antiinflaționiste

CRIZA economică prurlurgică care afectează în egală măsură Australia, alături de alte state industrializate, a determinat decizia guvernului de la Canberra de a revizui opțiunile în domeniul exploataării resurselor naturale ale țării. De teama consecințelor inflaționiste ale unor investiții mari, guvernul federal a hotărât, recent, să restrângă cu 23 la sută proiectele deja aprobate și să renunțe la alte asemenea noi proiecte.

Industria aluminiului este prima care va avea de suferit de pe urma austerității economice,

în condițiile în care au fost introduse restricții severe la consumul de energie, în special în statele New South Wales și Victoria. Companiile din această industrie au început deja să-și îndrepte atenția asupra unor surse mai ieftine de energie care să le permită extinderea proiectată a capacității de rafinare.

Pe de altă parte, rata actuală a inflației, de 10 la sută, contrastează puternic cu cea de 3 la sută existentă în perioada lansării proiectelor în domeniul exploataării resurselor minerale ale țării. În intenția de a stăvili fenomenele inflaționiste, guvernul și-a propus să acționeze asupra pirghiilor monetare și fiscale. Astfel, principalele bănci și-au majorat rata dobânzii, chel-

tuiilele statelor federale și ale autorităților locale sînt prevăzute să se reducă cu 4 la sută, în cifre reale, în anul financiar 1981—1982, iar cheltuielile guvernului federal vor fi majorate cu numai 2 la sută în aceeași perioadă.

Bumbac: producție majorată

PENTRU sezonul agricol 1980—1981, producția mondială de bumbac este estimată la 65,4 milioane baloturi (1 balot = 180 kg), în creșteri cu 200 mii baloturi față de estimările anterioare, dar cu 600 mii baloturi sub recolta anului trecut. Comitetul internațional al bumbacului apreciază că se vor obține producții majorate în țări ca Brazilia, Spania, Pakistan.

În ce privește perspectivele pentru anul agricol 1981—1982, se prevăd majorări substanțiale la suprafețele cultivate cu bumbac, față de situația din acest an. Este, însă, greu de apreciat dacă și producția mondială va crește corespunzător, date fiind disponibilitățile reduse de forță de muncă și creșterea prețurilor la îngrășăminte și pesticide. Principalele majorări la suprafețele cultivate sînt anticipate în Mexic, Nicaragua și Honduras.

Programe de dezvoltare

Jamahiria Arabă Libiană: reducerea dependenței de petrol

DUPĂ UN PRIM plan cincinal încheiat cu un bilanț apreciat drept pozitiv (7% creșterea medie anuală a producției industriale), Congresul general al poporului a aprobat în luna ianuarie a.c. liniile directoare ale celui de al doilea plan, pe perioada 1981—1985, care își propune ca principale obiective o rată de creștere a P.N.B. de 9,4% pe an, un spor al producției de 21,6% în industrie, 7,4% în agricultură, 15,1% în sectorul energiei electrice.

Preocuparea prioritară a noului plan cincinal o constituie reducerea dependenței de petrol, partea din venitul național realizată în sectorul nepetrolier urmînd să crească de la 35 la 53%. Se prevede, de asemenea, reducerea însemnată a tuturor importurilor, astfel că în industrie acestea vor trebui să dețină 65% din necesar (față de 73% în prezent), iar în industria alimentară — 38% (în prezent ponderea importurilor fiind de 46%).

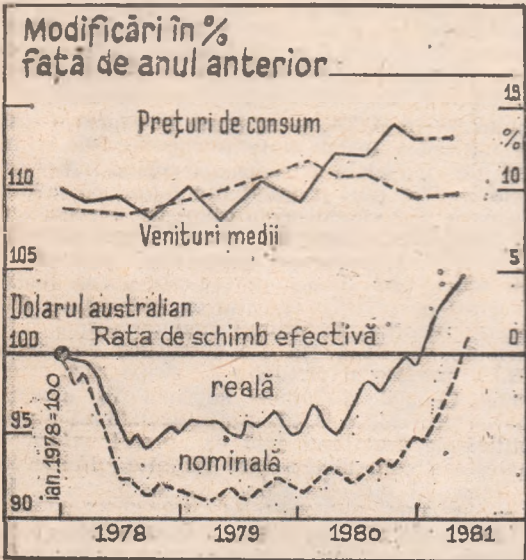
Pentru sectorul industrial este prevăzută creșterea productivității 21% în special pe seama industriei metalurgice, mecanice și a petrochimiei. Planul prevede ca în cadrul industriei prelucrătoare să intre în funcțiune linii de montaj pentru automobile, camioane, tractoare și alte mijloace de transport. Producția de ciment va trebui să ajungă pînă în 1985 la 250 mii tone, ceea ce va permite obținerea de excedente pentru export. La nivelul aceleiași an, industria petrolului și de derivate va atinge un volum al exporturilor evaluat la un miliard de dinari libieni.

Un efort deosebit este prevăzută în agricultură: se are în vedere creșterea producției astfel încît să se acopere din consum intern 90% din necesarul de lactate, 75% la carne, 100% la ouă, precum și majorarea producției de legume și fructe, care să acopere respectiv 56 și 85% din necesarul de consum. În cadrul planului se mai preconizează extinderea irigațiilor pe 66 mii hectare cultivate.

În domeniul energiei electrice este prevăzută o creștere a puterii instalate de la 4800 MW în prezent la 9400 MW în 1985. Creșterea va fi destinată în mare parte majorării capacității fabricilor de desalinizare a apei, care vor ajunge la o producție de 300 mil mc pe zi.

În cadrul relațiilor comerciale româno-libiene, țara noastră exportă în principal mașini-uaelte, utilaje electrotehnice, tractoare și mașini agricole, produse siderurgice, produse chimice, diverse materiale de construcții, produse textile și agroalimentare. Se dezvoltă, de asemenea, cooperarea bilaterală, importante fiind acțiunile în direcția valorificării în comun a unor din resursele minerale ale Libiei, în domeniul dezvoltării și modernizării agriculturii, realizării unor proiecte de infrastructură, în domeniul industriei metalurgice, al construcției de locuințe și obiective social-edilitare.

Em. S.

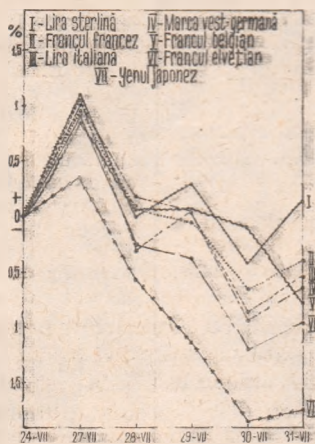

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 27—31 IULIE a.c., cursul dolarului S.U.A. a cunoscut, după o inițială slăbire față de majoritatea valurilor occidentale, o evoluție ascendentă, poziția monedei americane consolidându-se în special în raport cu francul elvețian, marca vest-germană și yenul japonez. Ușoara slăbire a cursului dolarului, de la începutul săptămînii, a fost motivată de diminuarea nivelului dobânzilor la fondurile în această valută după publicarea datelor privind reducerea volumului masei monetare în S.U.A. în săptămîna încheiată la 15 iulie. Dobînzile la fondurile în eurodolari s-au menținut ferme, cu toate că în intervalul analizat autoritățile monetare centrale ale S.U.A. au întreprins măsuri vizînd majorări ale lichidității iar o serie de mari bănci americane au procedat la reducerea nivelului dobânzii de împrumut prin broker cu circa 1%.

Libra sterlină a prezentat o evoluție contradictorie față de dolar, cunoscînd o ușoară revenire după nivelurile deosebit de scăzute atinse în săptămîna anterioară. La finele intervalului analizat cursul se situa la 1,8575 dolari/liră comparativ cu 1,8550 dolari/liră în ziua de referință (24 iulie). Poziția monedei britanice a rămas, pe ansamblu, mai slabă decît în urmă cu citeva săptămîni. Cursul francului elvețian față de dolar a marcat o depreciere de circa 1% în intervalul analizat, fiind, la 27 iulie, de 2,1325 franci/1 dolar. În cursul săptămînii au fost înregistrate în repetate rînduri și niveluri de peste 2,14 franci/dolar.

Deprecierea suferită de marca vest-germană față de dolar a fost mai puțin pronunțată (de 0,65% în ziua de 27 iulie, cînd cursul a atins 2,4620 mărci/1 dolar, în

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 27—31 VII, luîndu-se ca bază nivelul cursurilor din ziua de 24 iulie a.c.

raport cu nivelul din ziua de referință de 24 iulie). În parte aceasta s-a datorat și publicării, la jumătatea săptămînii, a unor date indicînd o evoluție relativ mai favorabilă a economiei R.F.G. în luna iulie a.c.

Cursul francului francez față de dolar s-a deteriorat situîndu-se la 5,81 franci/1 dolar la finele săptămînii, comparativ cu nivelul de referință de 5,8175 franci/dolar. O depreciere puternică față de dolar a înregistrat yenul japonez, în principal sub influența unor factori tehnici, influență ce nu a putut fi contracarată de publicarea unor date privind evoluția actuală a economiei nipone (majorarea excedentului balanței comerciale la 2,58 mrd. dolari în iunie, de la 856 mil. dolari în mai, soldarea excedentară a balanței plăților curente în iunie — surplus de 1,31 mrd. dolari, după un deficit de 277 mil. dolari în mai).

Dobînzile pe piața internațională de capital au prezentat următoarea evoluție (se dau nivelurile oferite pe piața londoneză a eurovalutelor pentru depozitele pe termen de 6 luni din zilele de 24 și 27 iulie a.c.): eurodolari 19 și 18,9375%, eurofranci elvețieni 10,0625 și 9,9375%, euromărci vest-germane 12,75 și 12,6875%.

Prețul aurului s-a menținut la un nivel scăzut, situîndu-se la cel de al doilea fixing de la Londra, din ziua de 27 iulie, la 406 dolari/uncie, apropiat de nivelul celui de al doilea fixing de la finele săptămînii anterioare.

**Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU**

Folosirea potențialului hidroenergetic

DUPĂ cum se estimează într-un studiu publicat de cunoscuta instituție pentru studii economice din S.U.A. — „Worldwatch Institute” — cursurile de apă de pe Terra ar putea asigura acoperirea tuturor necesităților mondiale de energie electrică. Astfel, capacitatea instalată a hidrocentralelor din lume însuma anul trecut 363 mii MW (ele acoperind 23 la sută din consumul mondial de energie electrică și 5 la sută din cel de energie, în general); în ceea ce privește potențialul tehnic utilizabil, acesta se ridică la 2,2 mil. MW, respectiv de șase ori nivelul folosit în prezent.

Efectele recesiunii asupra desfacerii automobilelor

INDUSTRIA de automobile din țările capitaliste este simțitor afectată în ultimii ani de recesiune, care s-a manifestat — înainte de toate — prin scăderea volumului vânzărilor de autoturisme pe piață sau a numărului înmatriculărilor de automobile noi. După cum se

Posibilitățile de valorificare sporită a acestei surse reînnoibile de energie sînt deosebit de mari în țările în curs de dezvoltare, întrucît partea utilizată din potențialul hidroenergetic reprezintă doar 5 la sută în Africa, 8 la sută în America de Sud și 9 la sută în Asia, față de circa 60 la sută în Europa.

Pe lingă faptul că nu provoacă poluare, valorificarea resurselor hidroenergetice deschide posibilități de extindere a resurselor piscicole și a irigațiilor. Studiul recomandă construirea cu precădere de baraje mici, care prezintă mai puține riscuri de tulburare a echilibrului ecologic decît marile proiecte, evidențind în acest sens realizările obținute în R. P. Chineză, unde — începînd din 1968 — au fost construite 90 mii de baraje mici, care asigură funcționarea unor capacități hidroenergetice de 6 330 MW.

vede din tabelul de mai jos (tendința fiind similară și în cazul autovehiculelor utilitare), primele repercusiuni ale recesiunii s-au manifestat pe piața automobilelor încă din anul 1975 (în Anglia, Australia, Franța, Italia, Spania, S.U.A.), din 1976 (Canada, Japonia) sau din 1977 (Olanda).

După o revenire, în cadrul căreia în aproape toate țările examinate nivelul înmatriculărilor din 1974 a fost depășit într-o măsură mai mare sau mai mică, anul trecut a marcat o scădere evasi-generală a acestora, respectiv cu peste 11 la sută — față de 1979 — pe ansamblul țărilor cuprinse în tabel.

Inmatriculări de turisme noi (mii bucăți)

Țara	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Anglia	1292,8	1231,4	1324,8	1351,1	1676,6	1753,0	1596,6
Australia	475,7	472,0	468,6	430,4	441,5	460,6	453,5
Canada*)	943,0	989,2	946,6	991,4	988,9	942,0	932,1
Franța	1569,8	1519,0	1858,3	1907,0	1945,1	2001,3	1873,3
R.F.G.	1692,9	2106,0	2312,0	2561,1	2663,7	2623,2	2426,0
Italia	1280,8	1063,6	1161,4	1219,2	1126,6	1200,4	1084,2**)
Japonia	2060,6	2599,5	2279,0	2267,7	2236,9	2280,9	2205,3
Olanda	404,3	450,2	580,5	551,9	574,7	568,9	450,0
Spania	375,7	572,2	619,8	662,9	654,0	620,7	574,1
S.U.A.	8410	8262	9752	10226	10946	10357	8763,6**)

*) Vânzări de autoturisme noi; **) Extrapolarea rezultatelor din primele trei trimestre. Sursa: U.N. Monthly Bulletin of Statistics, June 1981

U. R. S. S.: dimensiuni ale politicii de economisire

CONFORM calculelor, în economia Uniunii Sovietice se folosesc anual materii prime, materiale, combustibili și energie în valoare de aproximativ 500 miliarde ruble. Deși ele sînt utilizate cu randamente relativ ridicate (la combustibil și energie, de pildă, acesta este — în medie — de circa 43 la sută), totuși există încă mari rezerve nefolosite, consumul energetic neproductiv putînd fi redus în următorul deceniu — după opinia unor oameni de știință — cu o treime. Într-un domeniu ca transporturile, reorganizarea rațională a acestora ar putea determina chiar reducerea la jumătate a consumului de resurse energetice.

Pe de altă parte, se acordă o atenție

tot mai mare refolosirii căldurii, ținîndu-se seama de faptul că — la un consum anual de aproximativ 2 miliarde t.c.c. — în țară se formează resurse termice secundare însumînd aproape 350 milioane de gigacalorii. Printre noile tehnologii de recuperare poate fi amintită și schema elaborată recent de folosire în trepte a energiei termice obținute prin arderea gazelor naturale. Ea urmează a fi aplicată într-o serie de întreprinderi constructoare de mașini, unde va permite economisirea a 15 mil. mc de gaze pe an, investițiile necesare recuperîndu-se în decurs de numai 12 luni.

Se prevede ca, prin promovarea diferitelor măsuri de raționalizare și gospodărire judicioasă, în cincinalul 1981—1985 pe întreaga economie a U.R.S.S. să se economisească 160—170 mil. tone de combustibil convențional, consumul specific de laminate feroase în ramura construcțiilor de mașini și a

prelucrării metalelor să se micșoreze cu 18—20 la sută, iar cel de țevi din oțel cu 10—12 la sută.

Bulgaria pe piața mondială a engineering-ului

ÎN Bulgaria cîteva zeci de organizații economice oferă servicii de engineering, axate în special pe patru domenii de activitate: executarea de construcții în străinătate, export de instalații „la cheie”, prospecțiuni miniere și geologice, precum și lucrări de concepție. Pe primul loc, respectiv cu aproape jumătate din valoarea prestațiilor de engineering efectuate în cincinalul trecut, se situează construcția diferitelor obiective în alte țări, ca Libia, Irak, Siria, Algeria, Nigeria, Mexic ș.a. În ceea ce privește exportul de instalații „la cheie”, în perioada 1976—1980 acesta a sporit de aproape două ori față de cincinalul precedent în relațiile cu țările socialiste și aproape s-a triplat în direcția altor țări, cele mai importante sectoare abordate fiind industria constructoare de mașini, cea alimentară și ușoară, precum și construcțiile. Totodată, aceste activități contribuie la soluționarea problemei aprovizionării economiei bulgare cu materii prime și energie, întrucît ele sînt efectuate în cea mai mare parte în țări bogate în zăcăminte minerale.

Un nou pas în dezvoltarea activității menționate a fost făcut prin crearea unor întreprinderi sau organizații mixte cu țări socialiste sau capitaliste, inclusiv în vederea implantării pe terțe piețe. Asemenea întreprinderi au fost înființate în colaborare cu România, cu Japonia, fiind în curs tratative în același scop cu firme din R.F.G., Franța, Italia și Anglia.

Calculatorul traducator

ACUM citva timp în țări industrializate au fost realizate calculatoare de buzunar care permit traducerea dintr-o limbă în alta a unui anumit vocabular, jucînd rolul de microdicționare electronice. În prezent experți în materie din mai multe țări ale Pieței comune vest-europene lucrează la elaborarea unei mașini de tradus texte întregi, din și în cîteva limbi europene. Ei sînt confrunțați cu dificultățile programării diferitelor senzori ale cuvintelor și a gramaticii din fiecare limbă, dificultăți care se dovedesc a fi mai ample decît în alte domenii.

Deocamdată, în cadrul universității din Saar (R.F.G.) funcționează două sisteme de traducere automată, care dispun de o bancă de date, privind sensurile posibile ale cuvintelor și expresiilor dintr-o limbă sau alta. După opinia unor cercetători, depășirea în următorii ani a dificultăților existente va permite ca în 1986 să vadă lumina zilei prima mașină electronică de tradus, capabilă să memoreze cîte 20 000 de cuvinte din fiecare limbă programată.

Revista ECONOMICA

Ediția de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 32 din 7 august 1981

23 August 1944 — 23 August 1981	
● Mutații inoitoare fundamentale în economia județului Olt (Ion Albuțu)	2
● Primatul factorilor intensivi, trăsătură dominantă a dezvoltării economico-sociale (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu)	4

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Lemnul — valorificat superior, eficient (V. Boescu, P. Bogdan)	6
— Ridicarea calității produselor — o problemă vitală a fiecărei întreprinderi (Gh. Rizea, I. Olteanu)	8
— Atragerea operativă în circuitul economic a resurselor re folosibile (Aristina Parotă)	10
— Dozarea optimă a îngrășămintelor chimice în raport cu resursele disponibile (N. Brașoveanu)	11
— Dezbateri „R.E.”. Accelerarea inovării și modernizării produselor și tehnologiilor	12
— Mecanismul economico-financiar : funcționalitate-eficiență. Controlul economic preventiv, condiție a gospodăririi judicioase a fondurilor materiale și bănești (Cr. Dinu)	15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Calitatea pregătirii — calitatea muncii (Dorin Constantinescu)	17
--	----

TEORII ● IDEI

— Modernizarea structurii industriei (II) (Aurel Iancu)	19
— Participarea științei și tehnicii românești la valorificarea superioară a resurselor. Posibilități de extindere a colaborării internaționale în industria petrolieră (C. Rusin)	22
— Școli ● curente ● economiști. Implicații ale doctrinei „convergenței” socialismului cu capitalismul (A. Andriș)	24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Noua ordine internațională : inadvertențe în argumentațiile teoretice occidentale (Adrian Constantinescu)	26
— Forumul dezvoltării	28
— Raportul anual al B.R.I. Poate fi combătută inflația numai cu mijloace monetare ? (Dorel Opreșcu)	29
— Tendințe-conjuncturi	30
— Mondorama	31

ÎN SUPPLEMENTUL NUMĂRULUI : Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

— Innovative changes, fundamental for the development of the district Olt (Ion Albuțu)	2
— Basic role of the intensive factors — an essential characteristic of the socio-economic development (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu)	4
— Accelerated process of renovating and modernizing products and technologies	13
— The economic and financial mechanism : functional and efficient. Preventive economic control — a condition for the judicious management of the material and monetary funds (Cr. Dinu)	15
— Industrial structure modernization (II) (Aurel Iancu)	19
— Participation of the Romanian science and technology to a better turning into account of the resources (C. Rusin)	22
— Schools ● trends ● economists. Implications of the doctrine of the convergence of socialism and capitalism (A. Andriș)	24
— The new international economic order : inadvertencies in the occidental theoretical arguments (Adrian Constantinescu)	26
— The B.I.S. Yearly Report. Is the monetarism the only way to fight the inflation ? (Dorel Opreșcu)	29

DANS LE NUMÉRO

— Mutations fondamentales dans l'économie du département Olt (Ion Albuțu)	2
— La priorité des facteurs intensifs, trait essentiel du développement économique et social (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu)	4
— L'accélération du renouvellement et de la modernisation des produits et des technologies	13
— Le contrôle économique préventif, condition d'une gestion judicieuse des fonds matériels et monétaires (Cr. Dinu)	15
— La modernisation de la structure de l'industrie (II) (Aurel Iancu)	19
— La participation de la science et de la technique roumaines à la valorisation supérieure des ressources (C. Rusin)	22
— Ecoles ● courants ● économistes. Implications de la doctrine de la convergence du socialisme avec le capitalisme. (A. Andriș)	24
— Le nouvel ordre économique international : inadvertances dans les argumentations théoriques occidentales (Adrian Constantinescu)	26
— Le Rapport annuel de la B.R.I. Peut-on lutter contre l'inflation seulement avec des moyens monétaires ? (Dorel Opreșcu)	29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

— Основные обновляющие сдвиги в экономике уезда Олт (Ион Албуțу)	2
— Первенство интенсивных факторов, существенная черта экономико-социального развития (Думитру Циукур, Константин Попеску)	4
— Ускорение обновления и модернизации продукции и технологии	13
— Экономико-финансовый механизм : функциональность-эффективность. Предварительный экономический контроль, условие разумного хозяйствования материальных и денежных фондов (Кр. Дину)	15
— Модернизация структуры промышленности (II) (Аурел Янку)	19
— Участие румынской науки и техники в деле наилучшего использования ресурсов (К. Рузин)	22
— Школы ● течения ● экономисты. Последствия теории конвергенции между социализмом и капитализмом (А. Андриш)	24
— Новый международный экономический порядок : несоответствия в западных теоретических аргументациях (Адриан КонстантINESCU)	26
— Годовой отчет Б.М.Р. Можно ли бороться против инфляции употребляя лишь денежные средства? (Дорел Опреску)	29

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului : 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația : 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul I. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

De la ADAS

Printre asigurările pe care ADAS le pune la dispoziția cetățenilor este și „asigurarea mixtă de viață“.

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează sau pentru familia sa în cazul survenirii unor evenimente asigurate, neprevăzute și nedorite. Totodată, dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea poliței.

Asigurarea mixtă de viață se mai practică și în alte trei variante realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin suplimentarea sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Astfel, în „asigurarea familială mixtă de viață“ se pot cuprinde toți membrii familiei în vîrstă de la 5 ani la 65 de ani, oricare dintre aceștia putînd încasa suma asigurată.

La „asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente“ suma asigurată stabilită pentru urmările accidentelor reprezintă de 6 ori suma prevăzută pentru celelalte evenimente cuprinse în această asigurare.

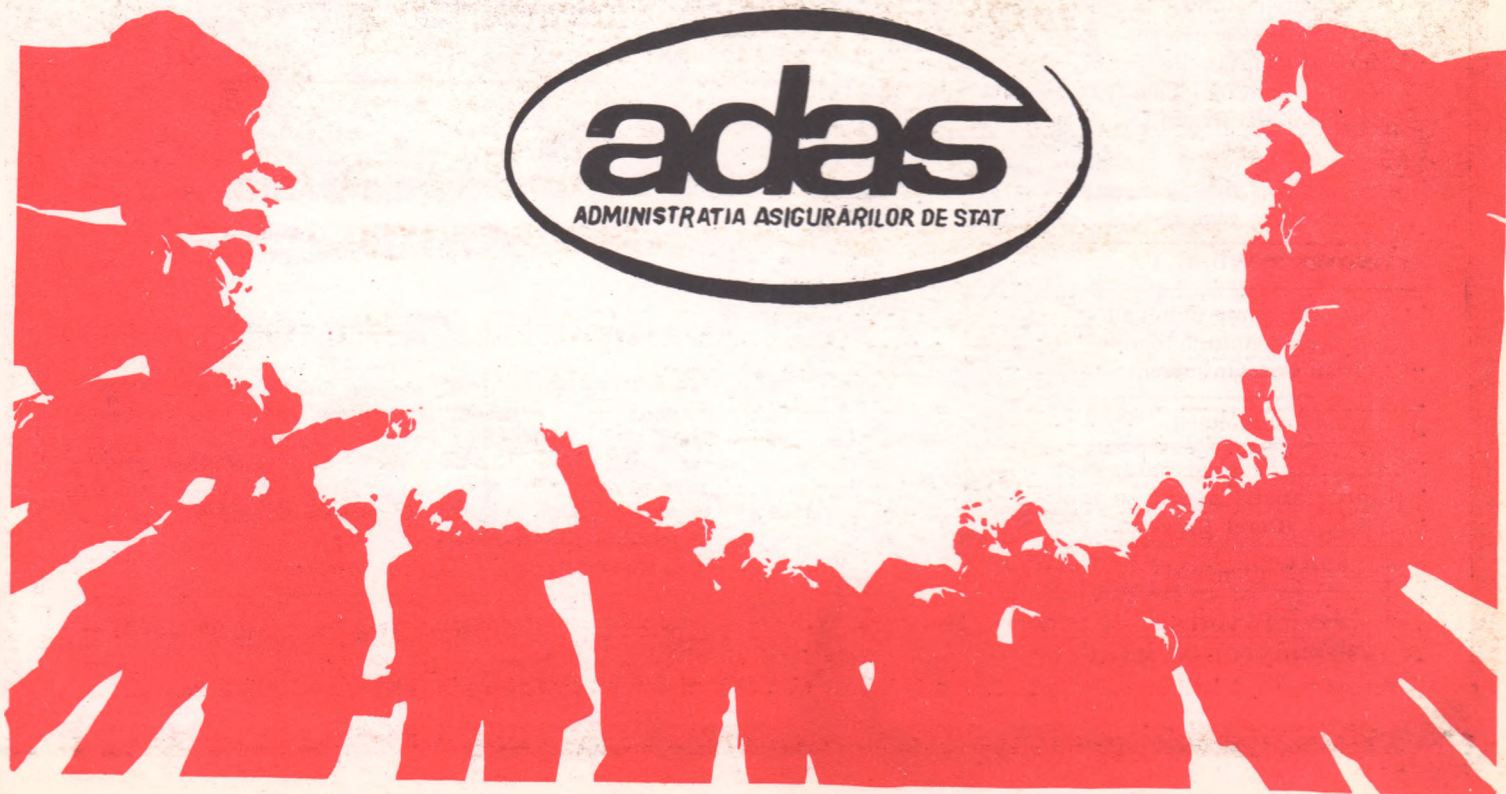
Prin „asigurarea mixtă de viață cu indemnizație pentru urmași“ se garantează primirea eșalonată a unor sume de bani de către urmașii asiguratului.

Asigurările menționate prezintă o serie de caracteristici comune, dintre care enumerăm :

- Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 ani pînă la 65 de ani.
- Se pot contracta pe termene de la 5 ani la 15 ani.
- Primele de asigurare sînt diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliței și de mărimea sumei asigurate, putînd fi achitate și în rate.
- La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se plătesc concomitent cu o indemnizație de 10%.
- Asigurările participă la tragerile de amortizare.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

CENTRALA INDUSTRIALĂ DE MEDICAMENTE, COSMETICE, COLORANȚI ȘI LACURI

Pentru frumusețea dumneavoastră !
Întreprinderea de produse cosmetice „MIRAJ” –
București vă recomandă gama „GEROVITAL” pentru
îngrijirea și regenerarea pielii și părului.

- Cremă hidratantă de zi pentru ten gras și normal GEROVITAL
- Cremă nutritivă de noapte GEROVITAL
- Șampon GEROVITAL cu sulf
- Șampon GEROVITAL cu gudron
- Lapte demachiant GEROVITAL
- Loțiune tonică GEROVITAL
- Cremă hidratantă de zi pentru ten uscat GEROVITAL

● Cremă hidratantă de zi pentru ten gras și normal GEROVITAL

● Cremă nutritivă de noapte GEROVITAL

● Șampon GEROVITAL cu sulf

● Șampon GEROVITAL cu gudron

Producător : Întreprinderea de produse cosmetice „MIRAJ”

Lei 5

(inclusiv suplimentul)